

Nieuwe foto's,
feiten en
getuigenissen
i.v.m.

DE MOORDEN VAN BEERNEM

Lees blz 26-27-28

'DE MOORDEN VAN BEERNEM'

ALIAS

'DE BOSSEN VAN VLAANDEREN'

DEEL 1

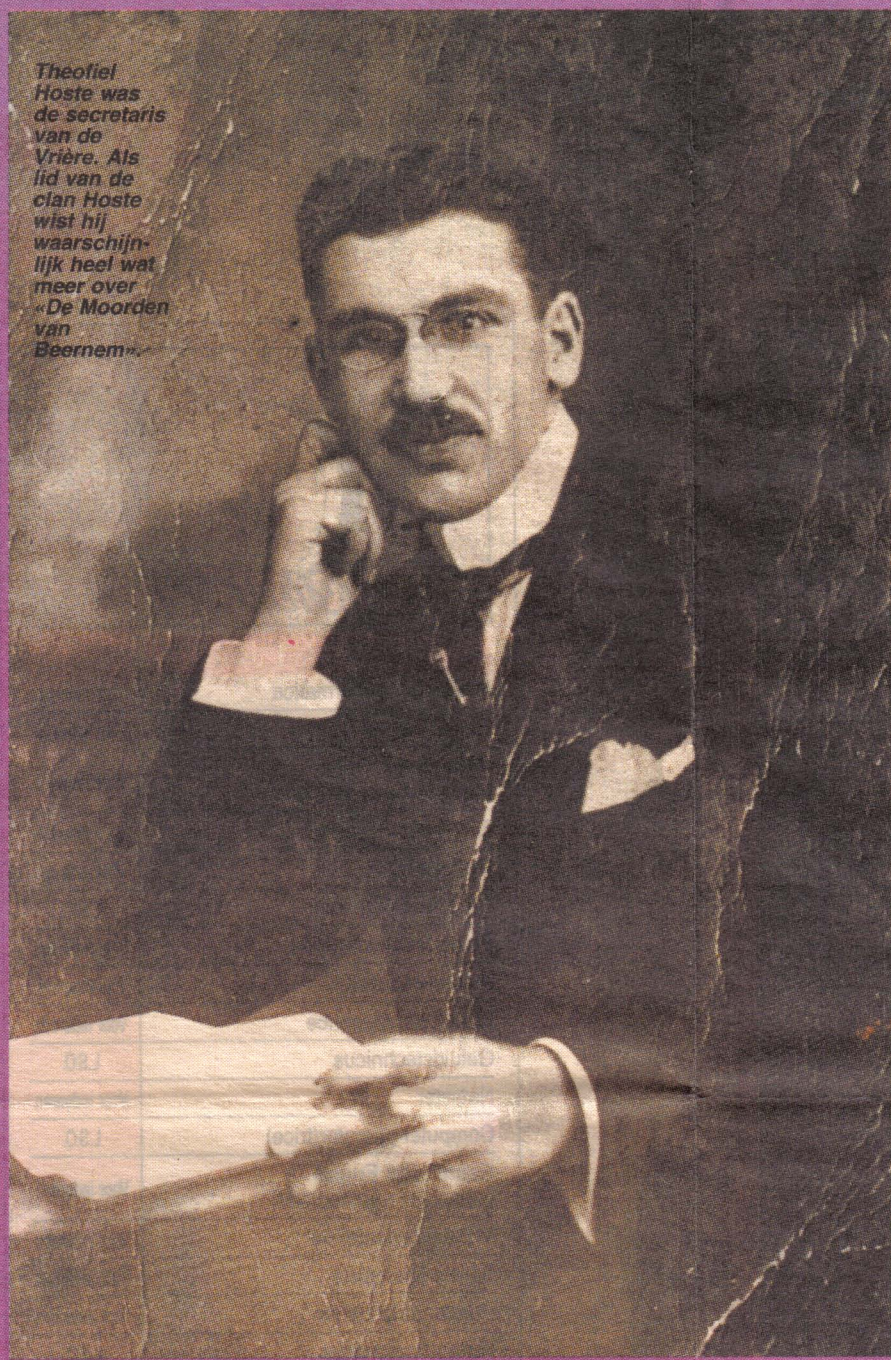
-reporter Mark Eeckhaut ging op zoek naar

NIEUWE FOTO'S, FEITEN EN GETUIGENISSEN

Vorige zondag kon u op de BRTN de eerste aflevering van de nieuwe Vlaamse TV-serie 'De Bossen van Vlaanderen' bekijken. Dat die serie gebaseerd is op de mysterieuze moorden van Beernem heeft iedereen ondertussen tot in den treure gelezen en gehoord. Maar wat zijn nu eigenlijk die mysterieuze moorden van Beernem? Hoeveel waren het er? En door wie werden ze gepleegd? Niemand lijkt het echt precies te weten...

In twee afleveringen, hoopt BLIK het raadsel van Beernem te kunnen ontsluiten. In het eerste deel, dat u deze week leest, beschrijven we de chronologie van de moorden en de motieven van de betrokkenen, aan de hand van de boeken van Alfons Ryserhove, en confronteren we de dochter van veroordeelde Hector Hoste met dit verhaal. In het tweede deel peilen we ter plaatse verder naar de gevoelens van de mensen. Want in het geheugen van de plaatselijke bevolking, zijn de vermoorden van Beernem nog lang niet dood...

**Historicus Ryserhove scherp
gecounterd door Maria Hoste**

Theofiel Hoste was de secretaris van de Vrière. Als lid van de clan Hoste wist hij waarschijnlijk heel wat meer over «De Moorden van Beernem».

Alfons Ryserhove maakte van «De Moorden van Beernem» zijn levenswerk. «De Vrière regeerde als een tiran over Beernem», zegt hij.

«ONS VADER

HAD DAAR NIETS

MEE TE MAKEN!»

Op 2 september 1915 werd in een uitgestrekt dennenbos tussen Wingenene en Beernem het lijk gevonden van de sinds 25 mei van datzelfde jaar vermiste baron Henri d'Udekem d'Acoz. Hij werd er levend begraven... Blijkbaar hadden de moordenaars wel eerst geprobeerd hem dood te schieten maar dat was mislukt: de baron leefde nog toen hij in zijn kuil belandde. Zijn keel zat trouwens vol met aarde...

Het is nooit duidelijk geworden waarom en door wie de baron vermoord werd maar historicus Alfons Ryserhove, die drie boeken over de moorden van Beernem schreef, gelooft stellig dat Ridder Etienne de Vrière, burgemeester-senator van Beernem, de opdracht tot de moord gaf. Vrouwengek en despoot de Vrière had immers een verhouding met de beeldmooie vrouw van de baron,

De familie van Hector De Zutter aan de ouderlijke hofstede. Zij hebben gevochten tot de schuldigen aan de moord op hun zoon veroordeeld waren.

Een nog nooit in dag- of weekbladen gepubliceerd beeld: Ernest Van Poucke moest verdwijnen omdat hij te veel wist over de moord op Hector De Zutter. Hij viel in het water...

Zij moest het gedrag van haar broer jarenlang met lede ogen aanzien: de zus van Etienne de Vrière.

Cécile Marie Joséphine Victorine van Outryve d'Ydewalle. Om haar een plezier te doen, zou hij de baron uit de weg hebben laten ruimen door zijn lakeien, leden van de clan Hoste.

Over de moord deden talrijke gissingen de ronde, zo werd ze ondermeer toegeschreven aan de Duitse bezetter. «Volkomen ten onrechte», vindt Ryserhove.

GETUIGEN OPGERUIMD ?

«Op zaterdag 28 augustus van datzelfde jaar verdween jachtwachter Camiel Sassen Dierckx, een brave vader van drie kinderen, spoorloos in de bossen rond Beernem. Tot de dag van vandaag is zijn verdwijning onopgehelderd gebleven... Volgens Alfons Ryserhove wist Sassen te veel over de

moord op de baron en moest hij daarom ook sterven... «Sassen had gezien dat de clan Hoste de baron vermoord had. Hij is dat toen aan de Vrière gaan vertellen maar die bezwoer hem te zwijgen tot na de oorlog. Anders deporteren de Duitsers heel het dorp, zei hij. Maar na de oorlog zullen we de schuldigen zwaar straffen. Een paar dagen later verdween Sassen spoorloos...»

Ook de terechtstelling van Emiel Beele door de Duitsers leek verdacht. De jongeman had een Duitser die zijn vriendin het hof maakte een oog uitgeschoten en was op de vlucht geslagen. Hij werd echter door een paar boeren gevangen genomen en door Theofiel Hoste, de secretaris van de Vrière, aan de Duitsers uitgeleverd. Later werd hij dan terechtgesteld... Wist hij ook te veel over de zaak? Ryserhove vermoedt het.

De mensen uit de streek dachten er het hunne over maar hielden wijselijk hun mond: tegen een machtig man als de Vrière konden zij toch niets beginnen. Bij wie konden ze trouwens terecht met een klacht? Op het Gerechtshof te Brugge

stikte het van familieleden van de Vrière...

GROTE MONDEN

Eén man kon zijn mond niet houden wanner hij een glaasje te veel op had: René De Baene. Hij beroemde zich er in café's op dat hij zoveel over de zaak wist dat de Vrière en zijn helper *champetter* Hector Hoste, de broer van Theofiel, hem niets konden maken. René De Baene was het petekind van August de Baene, de man die in september 1915 het lijk van de baron in het bos gevonden had... «Als ik zou verklappen wat mijn *peetje* mij daarover verteld heeft en ook over wat er gebeurd is met Sassen Dierckx dan zou *garde* Hoste zijn kepi vlug kwijt zijn», pochte René De Baene. *Garde* Hoste raakte zijn kepi niet kwijt en in mei '21 werd het lijk van René De Baene gevonden op het hof van een herberg, naast een bebloede schutting... «Een ongelukkige val met tragische afloop», luidde de conclusie van het onderzoek dat gevoerd werd onder leiding van... veldwachter Hoste.

Lees verder blz. 28

In het gemeentehuis van Beernem staat hij nog altijd in al zijn glorie afgebeeld. De man die Beernem jarenlang in een ijzeren greep hield: Ridder-burgemeester-senator Etienne de Vrière.

'DE MOORDEN VAN BEERNEM'

Schepers thuis een klauwhammer in beslag werd genomen waarvan experts beweerden dat die het moordwapen was. Tot grote verontwaardiging van het volk werd de hele affaire echter anderhalve maand later toch nog zonder gevolg geklasseerd. In West-Vlaanderen brak onmiddellijk een mini-revolucie uit en in Beernem zelf gingen de rivaliserende clans zwaar met mekaar op de vuist. Het gerecht werd uiteindelijk tot capitulatie gedwongen: de zaak kwam toch nog voor Het Hof van Assisen. Merkwaardig is wel dat dit te Antwerpen gebeurde! In Gent en Brugge vreesde men immers voor zware rellen tussen voor- en tegenstanders van de beschuldigen.

Elke dag dat het proces duurde, voerden extra-treinen honderden Beernemnaars naar Antwerpen. De politiebewaking in en rond het Gerechtshof werd verscherpt: de vrees voor incidenten zat er nog altijd diep in.

De beschuldigen, *champetter* Hector Hoste en zijn schoonbroer Ernest Schepers, werden op het proces tot twintig jaar dwangarbeid veroordeeld ondanks het feit dat ridder de Vrière in hun voordeel was komen getuigen... Ook de ultieme omkoperijpogingen die de clan Hoste tijdens het proces deed, haalden uiteindelijk niets uit. Zij hadden zelfs nog geprobeerd om een ex-minnares van De Zutter te laten zeggen dat hij zelfmoord had gepleegd uit verdriet om haar. Het Hof trapte er echter niet in: Hoste en Schepers werden veroordeeld.

Zes jaar later werden de twee echter alweer op vrije voeten gesteld. Hector Hoste werd

Maria Hoste, dochter van Hector, kapittelt historicus Ryserhove:

«DE ZUTTER HEEFT ZELFMOORD GEPLEEGD!»

Familieleden van *champetter* Hector Hoste kunnen het vonnis dat over hun vader werd uitgesproken, nog altijd niet verkroppen. «De Zutter heeft zelfmoord gepleegd na een verkeerd gelopen liefdesaffaire», aldus een woedende Maria Hoste, dochter van Hector. «Ons vader had daar helemaal niets mee te maken en alles wat daar nu in de boeken van Ryserhove over geschreven staat, is compleet gelogen. Alle verstandige mensen in Beernem weten dat hij het gewoon uit goedkope sensatiezucht gedaan heeft! Trouwens, op iedere voordracht die hij over de zaak geeft, vertelt hij een ander verhaal. Dat is toch wel bewijs genoeg zeker! En meneer de Vrière was een goed, christelijk mens. Hij stond de hele tijd door aan onze kant!»

M.E.

De moord op deze Hector De Zutter is de enige van «De Moorden van Beernem» waarvoor iemand veroordeeld werd. Waarschijnlijk dan nog de verkeerden...

Vervolg van blz. 27

Tijdens de kermisnacht van 1926 kwamen al die oude zaken terug boven. De jonge landbouwer Hector De Zutter stond zich op café luidkeels af te vragen hoelang die de Vrière zijn straf nog zou ontlopen toen net op dat moment een van de bastaardzonen van de Vrière het café binnenkwam. En die bastaardzoon heette Hector Hoste... Te Beernem was het immers de gewoonte dat de mooie meisjes van het dorp een paar maand op het kasteel kwamen *dienen*. «Om manieren te leren», zei de Vrière dan. Hector Hoste was één van de kinderen wiens moeders *manieren* hadden geleerd van de Vrière... «In Beernem liepen er een heel aantal bastaards van de Vrière rond», beweert Ryserhove.

Die avond ging Hector De Zutter mee met Hoste nog een slaapmutsje drinken bij diens schoonbroer Etienne Schepers, maar van die ontmoeting is De Zutter nooit meer teruggekomen. Op 28 november werd zijn lijk te Oostkamp uit de Brugse Vaart gehaald. «Natuurlijke dood door verdrinking», oordeelde het gerecht van Brugge. Heel Beernem wist wel beter... Vooral nadat ze het verhaal van de weesjongen Ernest van Poucke hadden gehoord: «Ik heb de bende van Hoste het lijk van De Zutter in het kanaal zien gooien», vertelde die met grote stelligheid. Een paar maand later viel ook Van Poucke in verdachte omstandigheden in het water. Men verdacht er de jonge Karel Vanhaecke van hem geduwd te hebben, maar eer iemand hem daarover aan de tand kon voelen vertrok Karel spoorlags naar Amerika waar hij tot aan zijn dood gebleven is.

Schepers thuis een klauwhamer in beslag werd genomen waarvan experts beweerden dat die het moordwapen was. Tot grote verontwaardiging van het volk werd de hele affaire echter anderhalve maand later toch nog zonder gevolg geklasseerd. In West-Vlaanderen brak onmiddellijk een mini-revolutie uit en in Beernem zelf gingen de rivaliserende clans zwaar met mekaar op de vuist. Het gerecht werd uiteindelijk tot capitulatie gedwongen: de zaak kwam toch nog voor Het Hof van Assisen. Merkwaaardig is wel dat dit te Antwerpen gebeurde! In Gent en Brugge vreesde men immers voor zware rellen tussen voor- en tegenstanders van de beschuldigen.

Elke dag dat het proces duurde, voerden extra-treinen honderden Beernemnaars naar Antwerpen. De politiebewaking in en rond het Gerechtshof werd verscherpt: de vrees voor incidenten zat er nog altijd diep in.

De beschuldigen, *champetter* Hector Hoste en zijn schoonbroer Ernest Schepers, werden op het proces tot twintig jaar dwangarbeid veroordeeld ondanks het feit dat ridder de Vrière in hun voordeel was komen getuigen... Ook de ultieme omkoperijpogingen die de clan Hoste tijdens het proces deed, haalden uiteindelijk niets uit. Zij hadden zelfs nog geprobeerd om een ex-minnares van De Zutter te laten zeggen dat hij zelfmoord had gepleegd uit verdriet om haar. Het Hof trapte er echter niet in: Hoste en Schepers werden veroordeeld.

Zes jaar later werden de twee echter alweer op vrije voeten gesteld. Hector Hoste werd

land kon voelen vertrok Karel spoorlags naar Amerika waar hij tot aan zijn dood gebleven is.

Bijna twintig jaar later, in 1944, werd Omer Vanhaecke, de broer van Karel en de echtgenoot van Alice Hoste, door Witte Brigade-leden gefusilleerd. Nochtans was Omer geen collaborateur, dat wist iedereen te Beernem... Een wraakactie tegen de Hostes, werd alom gefluisterd. «Volgens mij is het dat zeker», beweert Ryserhove. «Waarom zou de Witte Brigade Vanhaecke anders fusillieren? Hij was Vlaamsgezind, akkoord, maar het verzet heeft hier in de streek voor de rest niemand terechtgesteld en er liepen hier nochtans veel collaborateurs van formaat rond»

HET PROCES

Voor slechts één van die zeven verdachte overlijdens werd een veroordeling uitgesproken, nl. voor de moord op Hector De Zutter. Dat gebeurde onder impuls van journalist Victor De Lille van 't *Vrije Maldegem*. Die klaagde de clan Hoste aan in de krant en na veel perikelen werd de zaak uiteindelijk toch door het Brugse gerecht behandeld. Hector Hoste en zijn schoonbroer Ernest Schepers werden in staat van beschuldiging gesteld nadat bij

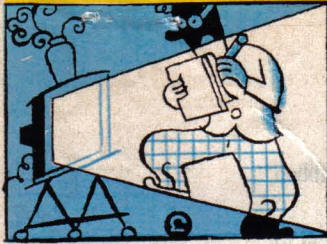
onmiddellijk daarop benoemd tot jachtwachter op het kasteel van de Vrière. Tot aan zijn dood weigerde hij ook maar iets los te laten over zijn betrokkenheid bij de *Moorden van Beernem*. Ernest Schepers werd in alle stilte 94 en hij is

altijd blijven beweren dat hij De Zutter nooit geslagen heeft. «Het gebeurde wel in mijn huis maar ik heb gezwegen voor de familie», zei hij. Ryserhove gelooft hem, volgens hem was het de vrouw van Hector Hoste, Ida, die de fatale slag gaf. «De

Zutter moet Hoste op een bepaald moment uitgemaakt hebben voor laffe moordenaar. Hij wist immers dat Hoste *Sassen Dierickx* had afgemaakt; hij had het gezien... Hoste heeft die beschuldiging echter niet genomen en het is tot een ge-

vecht gekomen waarin Hoste zelf het onderspit moest delven. De Zutter was immers de sterkste man van Beernem... Ida zag het verlies van haar man aankomen en heeft De Zutter de kop ingeslagen met een klauwhamer. Hadden ze de ware toedracht van de feiten verteld dan was Ida er waarschijnlijk met een voorwaardelijke straf vanaf gekomen. Dat durfden ze echter niet omdat anders ook de reden van de twist aan het licht zou gekomen zijn: de andere moorden van Beernem» Het proces tegen Hoste en Schepers vond plaats in juni 1929, nu meer dan 62 jaar geleden. *Tijd heelt alle wonden*, zegt h... spreekwoord maar in Beernem is zeker niet het geval. Nog altijd raken de gemoederen er makkelijk verhit als het onderwerp *De Moorden van Beernem* ter sprake komt. In het kaderstukje, hierboven, krijgt u er al een voorproefje van: de verklaring van Maria Hoste, dochter van Hector. Volgende week spitten we de meningen van andere dorpelingen verder uit.

**Reportage: Mark Eeckhaut
Foto's en reproducties: Rol-Action**

DWARSKUJKE BOSKLASSE

"De Bossen van Vlaanderen"

(TV1 — 6 oktober)

De eerste aflevering van een serie houdt enkele gevaren in : het moet een exposé zijn en een aanloop voor de personages; meestal zie je dan te veel exposé en nemen de personages het soort aanloop dat noodzakelijkerwijs aan een sprong in het ongewisse voorafgaat. In "De bossen van Vlaanderen" werden die hindernissen elegant genomen : al na een paar minuten zweemde de eerste aflevering naar iets boeiends, waardoor je de afstandsbediening, dat wonderlijk apparaatje, even in de holster liet. De serie is kennelijk groots van opzet, en waarempel, je kon in die epische grandeur geloven : de staking die erin voorkwam, eiste niet al te veel van je verbeelding, zodat je je dit keer niet moest neerleggen bij drie zichtbaar onderbetaalde en wanhopig harrewarrende figuranten, die als ze even uit beeld zijn, snel van pet en van tabakspruim verwisselen. Nee, het was een écht tumult met genoeg morrend volk.

Ook de dialoog (Rudy Geldof) had betrekking op het ware leven en werd — de hemel zij geprezen — nooit met geweld naar het *Vloms* omgebogen : dat aftrekkel van verschillende dialecten, waarvan men al twintig jaar aanneemt dat het wel ergens op deze planeet als authentiek zal worden ervaren.

De hoofdrollen zaten goed in hun vel : het leken net mensen, wat lang niet zo voor de hand liggend is als het klinkt. De rustige vastberadenheid van **Jo De Meyere** (ook qua plakbaard een kunststuk), de perfide klasse van **Frank Aendenboom** en de klasse *tout court* van **Ingrid De Vos** : het zat allemaal waar het moest zitten. Onmiddellijk na "De bossen..." begon op VTM "Ramona", óók met Aendenboom en Devos. Zo nu en dan een cultuurschokje houdt je jong. (RV)

Humo
n: 2667
17/10/91

Ryserhove

Uw artikel over "De Moorden van Beernem" is zeer goed en ik bedank u daarvoor. Als historicus ben ik echter verplicht u op een vijftal foutjes te wijzen.

1) Kasteelheer de Vrière was geen graaf, zoals aangegeven bij de foto blz. 34, maar wel een ridder (Chevalier).

2) De veroordeling had plaats te Antwerpen op vrijdag 19 juli 1929, en niet op 22 juli 1929, zoals staat op blz. 35.

3) Vader Abt van Steenbrugge, een zeer geleerd en integer man, is NIET DE ZOON, maar slechts een neef van één van de veroordeelden. Ik heb zoiets nooit gezegd!

4) Er staat geen "marmere gedenkteken" op de plek waar het lijk van Baron d'Udekem d'Acoz werd ontdekt, maar wel een klein, arduin grafzerkje met een ééntalig Frans opschrift.

5) Aan Mevrouw Julia George werd indertijd "geen landgoed" beloofd, als zij wilde getuigen over de verzonnen zelfmoord van Hector De Zutter. Haar werd enkel de pacht van een stuk land in het vooruitzicht gesteld.

Alfons Ryserhove.

DE MAN IN HET VENSTER. ■

Ardooienaar zoekt zijn weg in teater- en TV-wereld

Gunter Lesage in 'De Bossen

Met de Bruggeling Rudi Geldhof die voor het script tekende en de Gistelse regisseur Marc Lybaert, is de Westvlaamse inbreng voor de nieuwe televisiereeks 'De Bossen van Vlaanderen' niet gering. Dat mag ook wel, want voor dit prestigieuze produkt heeft de BRTN zich gebaseerd op de mysterieuze en dramatische gebeurtenissen die zich in het begin van deze eeuw in onze provincie hebben voorgedaan: de zogenaamde 'Moorden van Beernem'. Wat betreft de vertolking komen onze gouvgenoten minder aan hun trekken. Naast de groten van het Vlaamse scherm, zoals Jo De Meyere en Franck Aendenboom, zullen er slechts enkele Westvlaamse acteurs in het stuk voorkomen. Eén van hen is de Ardooienaar Gunter Lesage, die met zijn rol in 'De Bossen van Vlaanderen' aan het begin van een (hopelijk succesvolle) TV-carrière staat. „Ik ben best tevreden over die reeks”, zegt de 24-jarige acteur. „Tijdens al die draaidagen heb ik enorm veel bijgeleerd. Ik ben benieuwd hoe de uiteindelijke montage er zal uitzien. Want eerlijk gezegd, het eindresultaat heb ik nog niet kunnen bekijken.”

Alhoewel de ouders er nooit een uitgesproken interesse voor hadden, zijn eigenlijk alle vier de kinderen uit het gezin van tandarts Lesage door de toneelmikrobe gebeten. „Wij hebben hen nooit echt in die richting gedwongen”, zegt moeder Lesage. „Alleen zorgde het toeval ervoor dat ze aan de Muziekakademie van Izegem voordrachtles kregen van Machteld Eeckhout. De toewijding waarmee die vrouw haar vak doceerde, zal wel van doorslaggevende aard geweest zijn.”

De jongste zoon Peter, die zijn laatste jaar humaniora is begonnen, twijfelt nog tussen hoger muziek- of toneelonderwijs. Zijn oudste broer Dieter studeert filosofie en is intussen druk bezig met het schrijven van... een toneelstuk. Friedl Lesage, die een eerste prijs voordracht aan het Conservatorium van Antwerpen behaalde, is in Vlaanderen al een vertrouwde naam en vooral een vertrouwde stem geworden. Als free-lance medewerkster bij Radio 2 Omroep West-Vlaanderen helpt zij elke donderdagavond, samen met Wim Chielens, 'Het Gelag' presenteren. Daarnaast werkt zij ook in Brussel voor de nachtradio.

En dan is er nog Gunter, die

Gunter en zus Friedl, maar eigenlijk kozen alle vier de kinderen Lesage voor toneel, televisie of radio. (Foto ARD)

meest van al nog de roep naar het podium heeft beantwoord en uiteindelijk ook beroepsacteur is geworden. „Ik heb inderdaad heel veel te danken aan mijn voordrachtjuffrouw van destijds, Machteld Eeckhout. Tien jaar heb ik van haar les gekregen. Al hebben er uiteraard nog andere factoren mijn keuze bepaald. Toen ik nog op het kollege was, moesten wij bij een bepaalde leerkracht 'Koning van Katoren' van Jan Terlouw lezen en nadien ook uitbeelden. Ik denk dat ik daar de kick voor het akteren te pakken heb gekregen. Het jaar nadien heb ik mij trouwens op de Akademie ook voor de toneelklas laten inschrijven. Bij Oswald Maes, een man met naam en faam toch. (Hij zit trouwens ook in 'De Bossen van Vlaanderen'). En ik was twee jaar actief bij Krearco, de jeugdafdeling van het Ardooise Dorpsteater.”

• **Ging je tijdens je humaniora ook veel toneel kijken?**

„Het aanbod in de streek was en is helaas nog altijd heel beperkt. Ik herinner me dat ik tijdens mijn kollege-jaren wel 'Wachten op Godot' heb gezien, met Julien Schoenaerts. Ik vond dat, in tegenstelling tot vele van mijn klasgenoten, een prachtige voorstelling. Van die man had ik voordien nog nooit gehoord, maar whaw... wat een indruk maakte hij op mij. Dat ik later samen met hem zou filmen - vorig jaar, in een serie van de NOS over Vincent van Gogh - had ik toen niet durven dromen. Het feit dat men zo'n mensen nu van heel dichtbij leert kennen... Zo'n zaken zijn heel vreemd, maar tegelijk ook heel

boeiend. Ik had hetzelfde voor met Jan Declair, een acteur waar ik als tiener een grenzeloze bewondering voor had. Een aantal jaren later kreeg ik les van hem.”

• **Bij Studio Herman Teirlinck?**
„Ja. Daar is Jan Declair een soort geestelijke vader voor mij geworden. Van alle leerkrachten heeft hij mij het meest bijgebracht. Dat is een man met een enorm charisma. En bovendien een fantastisch acteur.”

• **Je bent afgestudeerd in 1989 en in Antwerpen blijven wonen. Is het moeilijk om er als jonge acteur aan de bak te komen?**

„In het begin moet je ervan uitgaan dat niemand je kent. De eventuele aanbiedingen dié er komen, neem je dus hoe dan ook aan. Met als gevolg dat er al eens iets kan tegenvallen. Maar juist uit zo'n za-

ken kan je heel veel leren, vind ik. Nu ik drie jaar bezig ben, word ik toch wat kieskeuriger. Ik heb een voorkeur voor een bepaalde stijl en ik wil daar gewoon konsekvent in zijn."

• En die is ?

„Dat is moeilijk te omschrijven, maar ik vind dat het teater meer tot de fantasie van de toeschouwer moet spreken en niet louter platrealistisch mag zijn. Akteren is immers niet het imiteren van de werkelijkheid, maar het scheppen van een nieuwe werkelijkheid. Ik heb dan ook een voorkeur voor losse projecten, liever dan als vast acteur bij een gezelschap te spelen."

• In welke produkties kwam je al aan bod ?

„Ik kwam eerst terecht bij De Zwarte Komedie, een kabaretgezelschap in Antwerpen. Ik deed er een soloproduktie, 'Hirosjima, mon amour'. Meteen een serieuze vuurdoop, dus. Daarna heb ik o.a. in 'Yvonne, Yvonne' bij het Mechelse Teater Teater gespeeld en bij het gezelschap Het Gebroed, dat 'Zomernacht' bracht, een stuk van Shakespeare, in een vertaling van Hugo Claus en in een regie van... Jan Declair ! Die laatste produktie loopt in januari trouwens opnieuw, in Nederland nu, waar we 50 voorstellingen brengen."

• Intussen kwamen er ook aanbiedingen van de BRTN

„Ja, onmiddellijk na mijn periode bij De Zwarte Komedie werd ik gevraagd voor 'De Bossen van Vlaanderen'. Met de opnames van die serie is men twee jaar geleden al begonnen, moet je weten. Mijn eerste grote rol kreeg ik in 'Het Landhuis', een TV-film van Paul Ja-

cobs, die grotendeels werd opgenomen op het kasteel Elzenwalle bij Ieper. En ik trad ook aan in 'L'Ip-masse de la Vignette', een Waals-Canadese bioskoopfilm."

• Wat doe je het liefst, teater of het werk voor de camera's ?

„Ik vind het allebei boeiend. Het verschil is dat teater een soort 'kontinu'-gevoel geeft, je meer kans laat te groeien in je rol. En je hebt er de reacties van het publiek uiteraard. In een film is er alleen de camera. Alles wordt er ook discontinu gespeeld. Dat wil zeggen dat een slotscène bijvoorbeeld al tijdens de eerste draaidag kan worden opgenomen."

• Hoe zag zo'n draaidag voor 'De Bossen van Vlaanderen' er uit ?

„Aan die 'Moorden van Beernem' is zo'n anderhalf jaar gewerkt. Ikzelf had dertig draaidagen. Daarvoor krijgt elke acteur een 'callsheet', een lijst met alle gegevens op : wanneer er wordt opgenomen, welke sekwenties men speelt. Voor elke scène is er een bepaalde tijd voorzien, dus moet het dan ook lukken. De meeste opnames gebeurden in Leisele. Andere in Houtem bij Veurne en op het Bultkampveld in Beernem. Voor mij gaf dat nogal eens problemen. Soms gebeurde het, wanneer ik de avond voordien een voorstelling had gehad en pas om 2 u. in Antwerpen thuis was, dat ik om 4 u. alweer moest vertrekken richting Westhoek. Want om 6 u. moest ik aan de schminktafel en om 8 u. op de set."

• Kan je iets meer vertellen over je rol als Gerard Reynaert ?

„Mijn aandeel in de serie is eerder klein. Alhoewel. Ik ben de zoon van rechercheur Constant Reynaert, gespeeld door Jo De Meyere. Ik sta met veel bewondering achter alles wat mijn vader doet. Op het einde zal ik zelfs zo'n beetje z'n speurwerk overnemen."

• Wat doet het om als jonge acteur naast iemand als Jo De Meyere te staan ?

„Het is een heel sterk acteur, omdat hij zich voor 100 % in z'n personage 'ingraaft'. En hij heeft ook enorm veel ervaring. Ik kijk heel veel, als ik op zo'n set sta. Hoe hij zich voorbereidt, hoe hij zich voor die rol koncentreert. Zonder dat hij zich daar bewust van is, heb ik daar zeer veel van geleerd. De samenwerking was prima, we hebben trouwens ook achter de camera's behoorlijk wat gelachen."

(Patrick Cornillie)

Gunter Lesage als de zoon van Constant Reynaert in 'De Bossen van Vlaanderen': veel geleerd. (Foto M. De Vilder)

Jo De Meyere

'dog-hond' en journalist

In 1957 was Jo De Meyere 18 jaar oud en finalist van de prestigieuze De Gruyter-wedstrijd. Hij won. Tweede werd de nog jongere Frank Aendenboom.

Vierendertig jaar later, nadat ze allebei een carrière als acteur hebben opgebouwd, staan ze weer tegenover mekaar. In de al even prestigieuze BRTN-serie 'De Bossen van Vlaanderen'.

Ik probeer me altijd zo goed mogelijk te documenteren", zegt Jo De Meyere, en hij kijkt alsof de volzin die journalist Constant Reynaert als motto heeft, ook de zijne is.

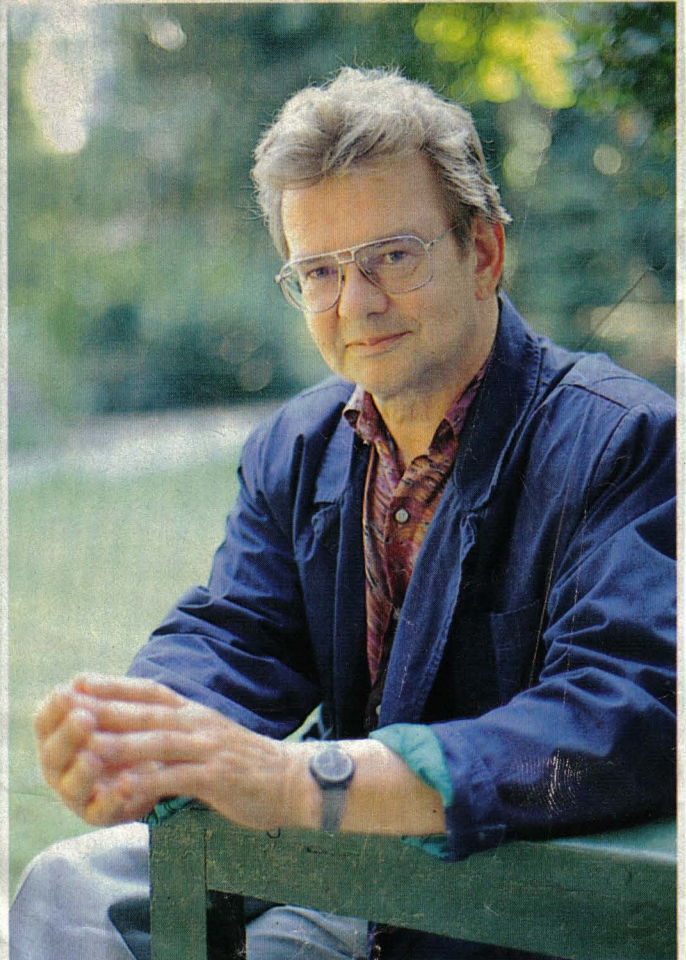
"Ik ben een 'dog-hond'. Als ik mijn tanden in iets zet, laat ik nooit meer los..."

Jo heeft heel wat opzoekingswerk gedaan. Naast de talloze pennevruchten van de man die hij speelt, heeft hij ook diens foto gevonden.

"Zijn echte naam was Victor Delille", vertelt Jo. "Hij was journalist maar in feite meer een manusje-van-alles. Gemeenteontvanger in zijn dorp Maldegem maar ook drukker en fotograaf. Vlaams intellectueel, autodidact en parlementair. Met zijn motor reed hij naar Beernem omdat die moorden daar hem mateloos intrigeerden. Uiteindelijk is hij volksvertegenwoordiger geworden met slechts één leuze, het oplossen van de moorden van Beernem."

Dat 'De Bossen van Vlaanderen' gebaseerd is op de nooit opgeloste moorden van Beernem is ondertussen bekend, maar de exacte historische feiten en de echte namen van de personages kon en/of mocht de BRTN niet gebruiken. Ridder de Bellicourt (Frank Aendenboom) was in werkelijkheid niet alleen een belangrijk adellijk man met een naam die nu nog steeds klinkt als een klok, maar bovendien ook de bastaardzoon van koning Leopold II. En aangezien de eerste moord in 1915 plaats had maar het zevende en laatste slachtoffer pas in 1944 aan zijn einde kwam, is de kans groot dat er nog moordenaars in leven zijn. Om alle juridische problemen een stapje voor te blijven, besloot de BRTN om geen echte namen te gebruiken en ook de feiten niet helemaal historisch juist weer te geven.

"Een beetje hypocriet allemaal", vindt Jo "maar wel begrijpelijk. Ook omdat heel wat families nu hun eigen verleden op het televisiescherm zullen kunnen bekijken. Enkele broers van Victor Delille zelf zijn trouwens nog in leven, maar hen ben ik uiteindelijk toch maar niet gaan opzoeken. Omdat we niet natuurgetrouw werkten en ook omdat ik mij aan de mogelijkheden van het scenario wou houden. Die waren al boeiend genoeg. Wat mij als acteur zo aantrok in die man was niet alleen het feit dat alles wat hij aanraakte in goud scheen te veranderen, maar vooral het geweldige oratorische talent dat hij had. Hij sprak met zoveel passie en zoveel vuur dat ze hem een volkmennner gingen noemen. En dat begon op de duur pejoratief te werken. Hij sleepte de massa te veel mee, hij werd een 'streber' genoemd, en hij kreeg het verwijt dat hij zich met die moorden alleen maar wilde verrijken. Nu, alles wat hij ontdekte, en dat was nogal wat, zette hij in zijn tijdschrift. En zonder problemen werd zijn blad het meest verspreide van Vlaanderen. Bovendien zat hij in de slag met Tamboer. Tamboer zong liederen over de moorden van Beernem, de tekstbladen -zoals vele Vlamingen zich nog zullen herinneren- kon je kopen. Die werden natuurlijk gedrukt door ons manusje-van-alles. Dat zaakje alleen zou hem al om en rond het miljoen hebben opgebracht, en vergeet niet, we hebben het nu over de jaren dertig! Dat hij financiële en politieke munt heeft geslagen uit wat er in Beernem gebeurde mag dan misschien min of meer

*De kans is groot
dat er nog
moordenaars leven!*

kloppen, maar tegelijkertijd mag je toch ook niet vergeten dat hij grote persoonlijke risico's nam. Ze hadden ook hem kunnen liquideren. Zijn privé-leven heeft enorm geleden onder het feit dat hij dag en nacht met die ene zaak bezig was en daar bovenop komt nog dat hij talloze boetes opliep, en om die niet te moeten betalen evenveel processen moest voeren, die ook toen al heel veel geld kostten. Maar, hij was een 'dog-hond', en hij loste nooit. Toen hij in 1940 overleed, had hij heel die geschiedenis uitgespit tot op het bot, maar de volledige waarheid heeft ook hij nooit kunnen achterhalen. Het is tot nu een mysterie gebleven en ik denk dat het er wel altijd één zal blijven. Er zijn wel twee jongens veroordeeld tot twintig jaar, maar of zij er iets mee te maken hadden, is nooit voldoende aangetoond." Jo De Meyere is in de ban van de figuur die hij speelt. Maar ten aanzien van de serie zelf heeft hij gemengde gevoelens.

"Het is lekker gemaakt", vindt hij. "Prachtig gefilmd ook. Maar het is 300 keer te traag. Mijn rol komt bovendien ook nog heel moeilijk op gang. Maar ik blijf hopen. Nu zondag, in de derde aflevering moet het allemaal losbarsten. En daarom durf ik eindelijk een hardop te hopen op een mooie kijkdichtheid. We zijn lang genoeg het slachtoffer geweest van de spelletjes-industrie. Het goeie Vlaanse drama moet nu het hoofd boven water kunnen steken. Zodat we met zijn allen het gevoel krijgen dat we toch niet voor niks zo hard hebben gewerkt. En dat we niet als een gratuite schlager even komen opduiken en dan weer roemloos verdwijnen!"

DE BOSSEN VAN VLAANDEREN

De kasteelmoorden

van Beernem

Ridder Etienne de Vrière: despoot over 't Arme Vlaanderen.

BRUGGE — Het tv-feuilleton „De Bossen van Vlaanderen” is zondag aan zijn derde aflevering toe, en blijkt bij Jan Publiek een groot succes te zijn. De reeks haalt hoge waarderingcijfers en meer dan een miljoen kijkers, en brengt de BRTN weer hoog in de top-tien van de onverbiddelelijke kijkcijfers, die tot voor kort nog een oninneembare VTM-burcht leek...

In het Brugse wordt het feuilleton natuurlijk met grote aandacht gevolgd, aanzien „De Bossen van Vlaanderen” duidelijk verwijzen naar „de moorden van

Beernem”, een verhaal dat nu nog altijd leeft. Bovendien roept het feuilleton ook een hele wereld op, die in deze streek — en in heel Vlaanderen — nog niet zo lang geleden bitterharde realiteit was. Alfons Ryserhove, de man die op de generiek van het tv-feuilleton vermeld staat voor zijn historisch advies: „De bossen van Vlaanderen, of liever de moorden van Beernem, brengen ons in feite in contact met de miserabele sociale en economische omstandigheden, die een halve eeuw geleden nog heersten in dit gedeelte van het arme Vlaanderen, dat aan zijn kasteelheren onderworpen was. Het lijdzame, het miskennde, het verongelijkte Vlaanderen, dat in elk opzicht onmondig bleef.”

De Bossen van Vlaanderen — of de moorden van Beernem — getuigen ook van een nog niet zo ver verleden. Alfons Ryserhove, in zijn dossier Beernem: „Beernem was een dorp dat sterk gedetermineerd werd door de bossen, door het station, door de vaart en door de Sint-Amandskerk. De barre heiden waren ontgonnen, de moerassen drooggelegd door geslachten zwoegende landlieden. Die mensen hadden bossen aangeplant en akkers gewonnen, waarop nu oogsten prijken. Maar zij hadden die gewonnen voor de heren, hun eigenaars. Er was geen sprake van echte vrijheid, noch in handelen, noch in spreken.”

„Hoog boven de bomen uit rezen de torens van de kastelen, als symbolen van macht. Zelfs de pastoor gehoorzaamde aan iedere wenk van het kasteel als aan een goddelijk bevel. Het grootste deel van de bevolking leefde in armoede en bestond uit kleine boeren, dagloners, seizoenarbeiders, bezembinders, leurders en „zwijnkutsers”. Men was al blij als men het einde van het jaar de pachtsom naar het kasteel kon brengen.”

Ryserhove wijst erop dat ook de politieke macht in dezelfde handen lag: „Ridder Etienne de Vrière was burgemeester van Beernem en hij regeerde als een despoot of een zonnekoning. In de praktijk was een haas of een konijn meer waard dan een mensenleven. Hij was zeer katholiek en voelde zich geroepen om de bewaarder van het geloof en van de goede zeden te zijn, tenminste bij zijn onderhorigen. En via zijn „clan”, meer bepaald de familie Hoste, oefende hij zware druk uit op de Beernemse bevolking.”

Medaille

Ryserhove mag dan al hard zijn voor een despoot als de Vrière, de medaille van de adel en de grond heeft ook een andere kant. En die is enkele jaren geleden nog treffend beschreven door Johan Struye en Wim M. Kell in hun „Kastelen in België”. Jazeker, zo zeggen zij, in vergelijking met het kasteel betekende het dorp indertijd

niets. En toch vormde het met het kasteel of het domein een heel eigen gemeenschap, met specifieke wetten en gebruiken. „Het dorp dient in de eerste plaats om het kasteel bij tijd en wijle zijn metseelaars te leveren, timmerlui, schalieleggers, tuinmannen. Maar wie goed bevonden wordt om ingelijfd te worden bij het vaste kasteelpersoneel, krijgt in ruil voor een laag loon en een strenge discipline meer zekerheid dan een moderne staat ooit nog kan bieden. Je werkt tot het eind van je levensdagen voor je heer, of voor zijn zoon of zelfs al zijn kleinzoon. Eén van de termen van het ongeschreven sociale contract tussen de aristocratie en het door haar bevoogde volk, is immers dat de adel zijn continuïteit garandeert.”

„Wie als jongeman op het kasteel begint, weet dat hij op zijn huwelijksdag een woning toegewezen krijgt. Als hij een zoon heeft, zal die de job op zijn beurt uit zijn oude handen kunnen overnemen. Je moet al bijna je vader en je moeder vermoord hebben, om op het kasteel doorgestuurd te worden. Hier en daar tref je in ons land nog mensen aan die als conciërge, boer of tuinier rond een kasteel bezig zijn, en je er niet zonder trots op wijzen dat zij daar geboren zijn. Dat hun vader dat hooi al binnenhaalde, en dat de moeder van de huidige meneer zijn eigen moeder heeft helpen verlossen. Boeredochters uit de streek die altijd wel op geheimzinnige wijze zwanger raakten, werden in de regel als melkmoeders op het kasteel opgevangen. Meestal werden die meisjes voor het leven bij het personeel ingelijfd, als kindermisjes.”

Volgen Struye en Kell werden toestanden van onrecht en ongelijkheid destijds als de evidentie zelf ervaren, en misschien makkelijker geaccepteerd en verteerd dan nu nog mogelijk lijkt. „Geld, macht en gezag werden eeuwen lang verbonden met het vage idee van een godgegeven voorrecht. De goddelijke voorzienigheid had de kasteelheer in een positie van gezag en waardigheid geïnstalleerd, waar-

tegen geen goed recht opgewassen was. De heer had alles in handen, tot en met de pastoor werd door hem benoemd en onderhouden. Het eerste teken van zijn

macht was trouwens de glorie van zijn kasteel. Zoals hij thuis zijn domein beheerde, beheerde hij overigens met zijn gelijken het hele land.”

Noblesse oblige

BRUGGE – In het tv-feuilleton van „De Bossen van Vlaanderen” defileren ridder Joseph de Bellicourt (alias de Vrière), barones Marie-Ange van Hoeylandt (in werkelijkheid Cécile van Outryve d'Ydewalle) en baron de Halleux (ofte baron d'Udekam d'Acoz). Op hun manier brengen zij zo de adel in het Brugse opnieuw tot leven...

Hoewel, dé adel bestaat natuurlijk niet. Ook in het Brugse zijn er vele, uiteenlopende adellijke families. Je hebt de echte oude adel, die met de bekende „Tablettes des Flandres” van ridder Charles van Renynghe de Voxrie in de hand, aan om het even welke buitenstaander kan wijzen hoe ver ze in de geschiedenis van deze contreien wel teruggaan. En daarnaast is er de Napoleontische, of „nieuwe” adel, die zich vooral na de Franse revolutie rijk én belangrijk maakte.

Alfons Ryserhove lichtte hierover al eerder de sluier in zijn Geheimzinnige Zaken van Beernem: „In 1789 verkochten de Franse republikeinen de aangeslagen goederen van de kloosters en abdijen in Vlaanderen, de zogenaamde „nationale goederen”. Ook in de streek van Aalter, Beernem, Ruddervoorde, Hertsberge, Waardamme, Oostkamp en Wingene waren ze heel bedrijvig, onder meer in het voormalige, uitgestrekte Bulskampveld. Soms voor belachelijke bedragen werden reusachtige domeinen aan weinig scrupuleuze individuen en nieuwe rijken verkocht. Onze voorouders wilden of durfden immers niet te bieden, want zij zouden het zware zonde gevonden hebben, die kerkelijke goederen voor een appel en een ei te verwerven.”

Mevrouw Cecile van Outryve d'Ydewalle.

Kam

„De Brugse en Gentse „aristokratie” was er echter als de kippen bij om zich door het kopen van „zwart goed” te verrijken. Wij ontmoetten onder de kopers namen als Malfait, de Serret, Van Outryve, Lippens, Devriere, Verhaeghe, Pecsteen... Enkelen onder hen verwierven in de loop van de 19de eeuw dan nog een adellijke titel. Hadden onze voorouders toen voor een paar honderd frank gekocht, dan waren ook wij nu kasteelheren geweest. Zo eenvoudig is dat!”

En toch, zó eenvoudig is het misschien nu ook weer niet. En dat moet ook Ryserhove beseffen: „Ja, ik weet het, ik mag niet iedereen van de adel over dezelfde kam scheren. Zelf heb ik bij voorbeeld de beste relaties met de familie d'Udekem d'Akoz. En het dient gezegd dat de schoonzoon van burgemeester de Vrière, André van Outryve d'Ydewalle een heel andere man was: een innemende man, en een graag geziene burgemeester in Beernem. Net als zijn zoon Hubert d'Ydewalle overigens, die in de Duitse concentratiekampen omkwam.”

Diezelfde Hubert d'Ydewalle waagde zich op het einde van de jaren dertig aan een eigen werkstuk, „la Noblesse en Flandre”, waarin hij nadacht over de innige verhouding tussen de adel, de grond en het volk. Grondeigendom was voor Hubert d'Ydewalle niet alleen een economisch of juridisch gegeven, het moest in de eerste plaats een sociale en morele opgave worden van de Adel tegenover het Vlaamse Volk. „Een adel die de grond miskende, verloor niet alleen materieel, maar ook

moreel haar reden van bestaan”, zo luidde ongeveer de boodschap.

Diskussie

Eigenlijk moet het hele werk van Hubert d'Ydewalle gezien worden tegen de achtergrond van de levende discussie die rond de Tweede Wereldoorlog binnen de adel gevoerd werd, meer bepaald over de positie van de adel ten opzichte van het volk. In het Vlaams Opvoedkundig Tijdschrift van februari-maart 1941 had kanunnik De Coene, diocesaan inspekteur voor het lager onderwijs, deze discussie op gang gebracht met een artikel, waarin hij onder meer stelde: „De adelstand in Vlaanderen, op zijn geheel beschouwd, enkele uitzonderingen niet te nagekeken, heeft, sedert tientallen jaren, verraad gepleegd tegenover het volk.”

Het artikel bleef niet zonder gevolg: De Coene werd op het landgoed van Leon van Outryve d'Ydewalle uitgenodigd en er ontstond een soort discussie- en leesgroep met vooral jonge vertegenwoordigers van de adel die nadachten over „le rôle que doit jouer l'aristocratie flamande”. De discussies werden in het Nederlands gevoerd, en namen eraan deel: Leon, Jacques, Hubert, Pierre en Thierry d'Ydewalle, Philippe Lippens, Didier de Pierpont, Jean Kervyn, Albert, José en Baudouin de Lophem, Guy en Daniël Gilles, Karl en Roger van Caloen, Henri en Jacques de Crombrugge en Joseph Coppieters.

Van deze figuren vinden we later Pierre d'Ydewalle als provinciegoeverneur terug, en diverse anderen als burgemeesters of schepenen van Beernem, Loppem, Sint-Kruis of Brugge. „Noblesse en Flandre” had wortel geschoten, en de tijd zou niet meer stilstaan. Vandaag de dag zijn de van Outryve d'Ydewalles bij voorbeeld bedrijvig in de GIMV, de Gewestelijke Investeringsmaatschappij voor Vlaanderen, of in de Generale Bank: ze hebben een diploma economische wetenschappen en een bijkomend diploma van het Europakollege of van een Amerikaanse Business School op zak, ze sprekend vloeiend vier talen en kennen de weg in Barcelona of Hong-Kong. Ja, heus, één zaak is zeker: ook in het Brugse wordt de adel nooit meer wat ze ooit geweest is...

De eigendommen

van de Brugse bevolking

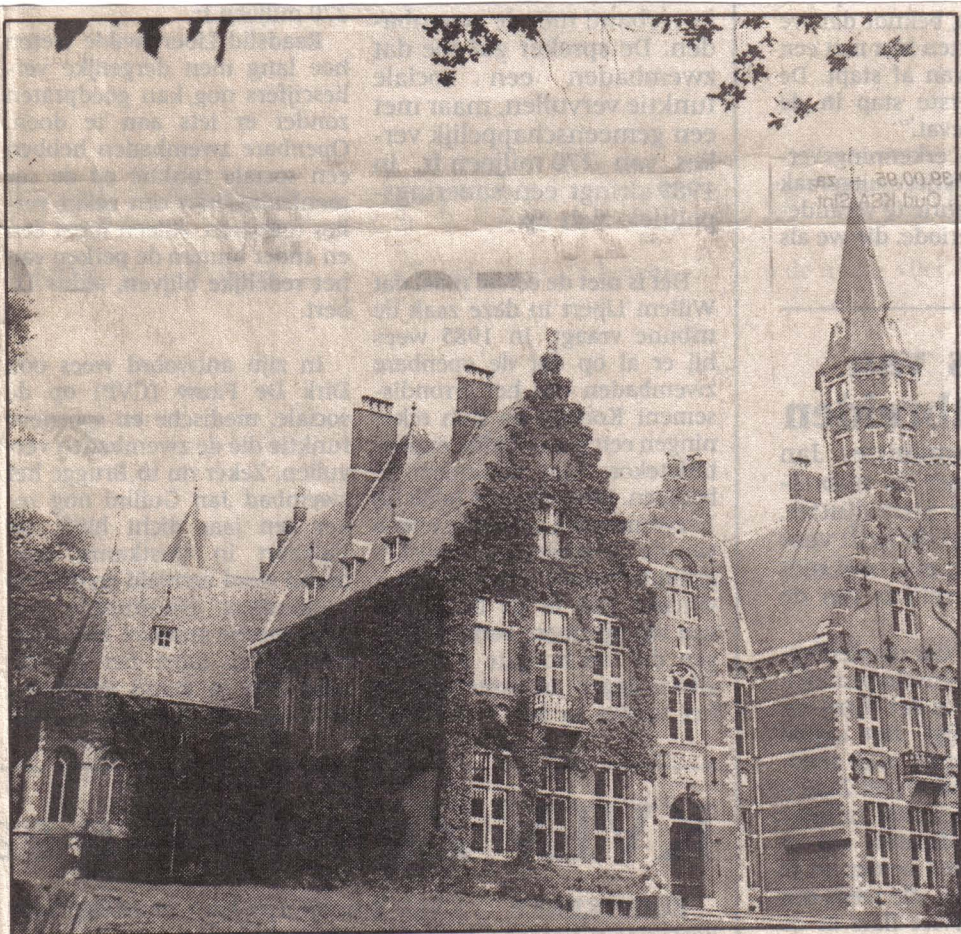
BRUGGE — Ook al is de tijd van adellijke burgemeesters als de Vrière nu toch wel voorgoed voorbij, de rol van de adel in het Brugse blijft niet te onderschatten. Al was het maar als grootgrondbezitters in de streek...

Wie in de omgeving van Brugge één plek moet aanduiden, waar de invloed van de adel op het dorp nog niet zo lang geleden heel ver reikte, moet zeker en vast in Koolkerke zijn. In 1971 werd deze gemeente opgenomen in Groot-Brugge, maar voordien leefde het dorp er eeuwenlang in een heel aparte verhouding tot de heren van het kasteel. Dat was dan het kasteel of liever het Domein Ten Berghes, een ouwe heerlijkheid halverwege de Dudzeelse steenweg: eertijds één van die schapenroutes voor onze Frankische boeren uit de zandstreek, nu een uitvalsbasis voor de frigoboxtoeristen die zich 's zomers richting Knokke en de Oostkust reppen...

Op die plek vind je nu nog altijd zo'n heerlijk ouderwetse slotgracht, die het domein van baron van Caloen wel lijkt te willen behoeden voor het driftig gedoe des werlds. De tijd neigt hier naar de eeuwigheid. In 1267 is er in een oud document al sprake van de „dicti de Berghe de Coolkercke" en ook in latere eeuwen is dit leengoed van 53 gemeten en 4 roeden altijd beheerst door oude, eerbiedwaardige families: van Jan Walhier over de familie Van Rooden tot Jacques Despaers, die het indertijd tot burgemeester van Brugge bracht en naar wie (nu nog) een straat in Brugge genoemd is. En dan later, via een erfenis in 1610, de familie de Croeser de Berges, en in het begin van de 19de eeuw tenslotte de familie van Caloen: vijf families (met hun vertakkingen) op goed zes eeuwen tijd, op „Ten Berghes" hield en houdt men van standvastigheid.

Bescheiden

Ik ben er ooit op bezoek geweest, bij baron Ernest van Caloen, een krasse tacht-

Het kasteel Bloemendaal in Beernem: het exclusieve domein van de adel.

tiger, de bescheidenheid zelve. Met de slimme argwaan van de „terrien" begroette deze heer de stedeling die daar kwam binnenwaaien, informeerde hoofs hoe het met zijn gezondheid en de familie gesteld was. Jazeker, er mochten foto's gemaakt worden, maar zelf bleef de baron liever buiten beeld. Met gestrekte hand naar de horizon wijzend, prevelde hij zachtjes, bijna bijbels: „De bewoners van dit oord komen en gaan, ziet u. Maar het kasteel blijft. Dat is wat telt: het domein."

In 1965 — zo weten we uit een intelli-

gente studie van Willy Wintein over zijn geboortedorp — was zowat de helft van Koolkerke eigendom van baron van Caloen. Maar de mensen in de omgeving hadden daar zeker niet van te klagen, wel integendeel. Eens per jaar, in het najaar kwamen de boeren uit de omgeving hun pacht betalen, en verder waren er geen problemen. De pachten in Koolkerke waren (toen) trouwens nog vrij laag, de grond ook. Dat konden de „nieuwen", die de lokroep van de fabrieken aan de Pat-hoekeweg beantwoord hadden, wel getui-

gen: als de baron je indertijd – bij voorbeeld rond het Fort van Bavière – een lapje grond verkocht, dan kon het gebeuren dat je meer aan de Registratie moest betalen (wegens onderschatting van het goed) dan aan de baron zelve.

Nuchter

Vormde Koolkerke eind de jaren zestig een uitzondering in de Brugse agglomeratie? Niet te vlug „ja” zeggen. In 1970 behaalde J. De Prêtre aan de KU Leuven haar licentiaatsdiploma in de Aardrijkskundige Wetenschappen met een proefschrift dat zij „Het bezit van de Bruggelingen in het Brugse Ommeland” titelde. En in dit interessant werkstuk kwam zij aan de hand van nuchtere cijfers uit het kadaster tot de volgende konklusie: dat de adel, die toen nog amper 3 % van de eigenaars uitmaakte, anno 1970 nog altijd bijna 3.000 ha ofte meer dan een derde van de grond in het Brugse in handen had: precies uitgedrukt 2.997 ha, ofte 36,01 % van de totale oppervlakte.

Telt men bij deze kleine adellijke kring (van 3 %) nog de Kerk op, de toenmalige COO's, de vrije beroepen en de eigenaars „zonder beroep” (allicht eerder de renteniers dan de doppers van 1970), dan kwam De Prêtre tot dit eenvoudig besluit: dat in het Brugse anno 1970 maar liefst 87,28 % van de oppervlakte in handen was van slechts 7,3 % der eigenaars, terwijl 92,69 % van de eigenaars dan weer een luttele 12,7 % van de grond onder elkaar moesten verdelen.

Toegegeven, inmiddels zijn er ook weer twintig jaar (en nogal wat kavels en illusies) vervlogen, maar toch lijkt alvast deze parafrase op Orwell nog stevig overeind te blijven: iedereen is natuurlijk wel gelijk. Maar sommigen blijken toch nog altijd een ietsje gelijkjer...

Tekst: Eric VAN HOVE
Foto: Koen MATTHIJS
Repro's: Jan VERNIEUWE

Kleinneef van Henri d'Udekem d'Acoz volgt

"Bossen van Vlaanderen"

met meer dan gewone belangstelling

"Van mij mochten

ze dit de

'Moorden van

Beernem' noemen"

Volgt de gewone man in Beernem en omstreken de TV1-reeks "De Bossen van Vlaanderen" met argusogen, dan houdt de plaatselijke adel in West-Vlaanderen zich discreet op de achtergrond. Het verhaal speelt zich grotendeels af tijdens het interbellum, en behandelt de nooit opgeloste en tot de verbeelding sprekende moorden van Beernem tegen de achtergrond van de ontvoogdingsstrijd van de boerenbevolking tegenover de jarenlange onderdrukking door de plaatselijke adel. En die adel wordt in de reeks nu niet zo fraai geportretteerd, vandaar de discretie. Eén uitzondering nochtans, en zelfs niet de eerste de beste: baron Henri d'Udekem d'Acoz uit Proven, op dit ogenblik voorzitter van

de Westvlaamse Provincieraad, volgt "De Bossen" met meer dan gewone belangstelling. Hij trok zelfs — gewapend met een videocamera — naar de opnamen in Leisele en verzamelt verwoed alles wat hij over de moorden van Beernem te pakken kan krijgen. Wij gingen met hem praten in zijn landgoed in de Westhoek en werden gedurende enkele uren ondergedompeld in een negentiende eeuwse sfeer. In één van de prachtige salons, met uitzicht op "de bossen", wordt ons door twee personeelsleden koffie gebracht op een verguld dienblad. De baron (57), vrijgezel, levensgenieter en niet onverdienstelijk amateur-fotograaf, laat zich vooral de koekjes welgevallen.

Van onze redactrice

"Uiteraard stel ik veel belangstelling in 'De Bossen van Vlaanderen'", zegt de baron. "Ik draag dezelfde naam als de vermoorde baron in aflevering 2. Hij was mijn grootoom. Mijn grootvader was een broer van baron d'Udekem d'Acoz (in de TV-reeks baron de Halleux, l.cm.), en zelfs langs moeders zijde ben ik familie: Cécile van Outryve d'Ydewalle (de echtgenote van de vermoorde baron, in de reeks barones Marie-Ange van Hoeylandt, gespeeld door Ingrid De Vos) was een groot-tante van mijn moeder."

"Vroeger werd er bij ons thuis in bedekte termen over de moord op mijn grootoom gesproken", zegt d'Udekem d'Acoz. "Mijn ouders hebben altijd aangenomen dat het een oorlogsfeit was, maar voor mij en voor vele anderen stond het al van meetaf aan vast dat de theorie van de Duitse moordenaars niet klopte. Toen ik tien jaar geleden eens een lezing van Alfons Ryserhove (de gepensioneerd schoolinspecteur uit Knesselare, die zijn levenswerk maakte van de moorden van Beernem en die er verschillende boeken over schreef, l.cm.) bijwoonde, zijn mijn ogen opengegaan, en sindsdien ben ik door die geschiedenis zeg maar geobsedeerd."

Zijn twee broers zijn minder geïnteresseerd in de manier waarop de moord op hun grootoom voor TV werd verfilmd, maar Henri d'Udekem d'Acoz verdiepte zich als liefhebber van "kleine geschiedenis" én als advocaat in de zaak. Zo kwam hij te weten dat zijn grootoom, die geboren werd in 1870, ooit bij een bezoek aan een waarzegster te horen kreeg: "Gij zijt geboren onder het gebulder der kanonnen, en zo zult gij ook sterven". De voorspelling bleek te kloppen. Ook heeft hij horen zeggen dat de Duitsers zich bij zijn grootvader, de oudste broer van Henri, zijn gaan verontschuldigen voor het "ongemak": zozeer zaten ze met de hele zaak, die op de duur een echte farce was geworden, verveeld.

Schurk

Baron d'Udekem d'Acoz is van mening dat Alfons Ryserhove het bij het rechte eind heeft in zijn boeken.

"De rode draad die door de moorden loopt is ridder de Vrière (in de TV-reeks: ridder de Bellicourt, gespeeld door Frank Aendenboom, l.cm.). Die man was een echte schurk, een potentiaat, een dictator, die optrad als een middeleeuws leenheer. Hij had een macht die onvoorstelbaar was: hij was eigenaar van heel het dorp, burgemeester, senator, hij werd be-

schermd door het bisdom en de pastoors, en hij was de schoonvader van de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg in Brugge. Op die manier heeft hij trouwens alle moorden in de doofpot kunnen stoppen: één telefoontje naar zijn schoonzoon en er kwam geen onderzoek, de zaak werd geklasseerd."

d'Udekem d'Acoz ontkent wel zeer formeel dat de toenmalige adel in het algemeen druk heeft uitgeoefend om de moorden in de doofpot te stoppen. "Het was de Vrière en hij alleen. Tot vóór Victor De Lille (in de reeks journalist Constant Reynaert) er zich mee is gaan bemoeien, werd er nergens onderzoek ingesteld. De Vrière kreeg het zelfs gedaan dat het lijk van mijn grootoom in de overlijdensacte werd opgenomen als "onbekende persoon van het mannelijk geslacht", niettegenstaande het lijk door verschillende mensen ter plekke werd herkend als dat van baron d'Udekem."

Portefeuille

Baron d'Udekem, die op het provinciaal domein van Beernem levend werd begraven door medewerkers van de Vrière, droeg op het moment dat zijn lijk werd gevonden niet alleen een zegelring met zijn naam: in zijn zakken stak nog een portefeuille met daarin een foto en

een reispas, uitgereikt op 12 mei 1915, nauwelijks veertien dagen voor hij werd vermoord.

d'Udekem d'Acoz: "Die ring en die portefeuille heb ik hier. Het zijn stukken die in beslag waren genomen door het parket. De ring kreeg ik van mijn grootoom Xavier, een andere broer van Henri; het is een familiestuk dat ik destijds zo goed heb weggestopt dat ik nu niet meer weet wáár; maar de portefeuille kan ik u tonen: met een recente foto en alles, ongeschonden."

Ook Sassen Dierickx, de jachttopzichter van Lippens die spoorloos verdwenen is en nooit meer teruggevonden, en die door toedoen van de Vrière

Baron Henri d'Udekem d'Acoz, kleinneef van de vermoorde baron Henri d'Udekem d'Acoz,

in de TV-reeks omgedoopt tot de Halleux. "Hoe meer er in "De Bossen" wordt ontsluit, hoe liever."

▷Foto Sabine Claerhout

destijds werd aangewezen als de moordenaar van de baron, is volgens Ryserhove en d'Udekem d'Acoz vermoord door de jongens van de Vrière.

"Hij is waarschijnlijk getuige geweest van de moord op mijn grootoom, en men heeft hem doen verdwijnen. Zijn lijk is nooit gevonden. In '78 is er bij de bouw van een huis in Hertserberge een geraamte opgegraven dat heel waarschijnlijk dat van Dierickx was, maar ondertussen waren de feiten al lang verjaard en het parket kon niks meer doen."

De huidige baron Henri d'Udekem d'Acoz heeft de grootste bewondering voor Alfons Ryserhove, maar ook voor Victor

De Lille, van wie hij de originele pamfletten en brochures over de moorden liet inbinden.

"De Lille heeft alle verdiensten in deze geschiedenis", zegt hij. "Hij wist niet alleen waarover hij schreef — want hij kende alle betrokkenen persoonlijk en is met hen gaan praten — maar hij heeft het gepresteerd om op te treden tegen iemand als de Vrière, de machtigste man in de streek. Hij heeft hem voortdurend uitgedaagd om antwoorden te geven op onbeantwoorde vragen. En dankzij het steunfonds dat hij heeft opgericht, en dat 35.000 fr. opbracht (een enorm bedrag voor die tijd!) konden de beste advocaten worden aan-

getrokken, zodat de schuldigen uiteindelijk zijn gestraft."

's Zondagsavonds zit baron d'Udekem d'Acoz samen met tienduizenden andere Vlamingen op het puntje van zijn stoel voor z'n TV-toestel voor het vervolg op het hele verhaal. Om redenen van voorzichtigheid veranderde scenarist Rudy Geldhof alle namen in het feuilleton, en blijft men op de BRTN ook beklemtonen dat men nooit heeft gepretendeerd om een historische reconstructie van de geheimzinnige moorden van Beernem te maken.

"Voor mij mogen ze deze reeks "De Moorden van Beernem" noemen", zegt de baron. "De feiten die erin voorkomen

beantwoorden immers aan de realiteit zoals ik ze ken via de boeken van Ryserhove en de verhalen van mijn familie. Ik vind het zelfs jammer dat de namen zijn veranderd. d'Udekem d'Acoz is de Halleux geworden, maar er bestaat in West-Vlaanderen een adellijke familie de Halleux, die niet zo gelukkig is met deze naamkeuze, zoals u wel zal begrijpen. Maar verder ben ik zeer vereerd en tevreden met de verfilming. Hoe meer er wordt ontsluit, hoe liever ik het heb."

Liesbeth COOYMANS

BRTN TV1 - zondag - De Bossen van Vlaanderen. Deel 3 - 21.30 uur.

'DE MOORDEN VAN BEERNEM'

ALIAS

'DE BOSSEN VAN VLAANDEREN'

DEEL 2

blik

-reporter Mark Eeckhaut ging op zoek naar

NIEUWE FOTO'S, FEITEN EN GETUIGENISSEN

Vorige week kon u in het eerste deel van onze reportage over de mysterieuze moorden van Beernem — basisgegevens voor het scenario van de TV-serie 'De Bossen van Vlaanderen' — lezen wat er volgens historicus Alfons Ryserhove ruim zestig jaar geleden precies in Beernem gebeurde. Volgens hem zijn een hele reeks onverklaarbare sterfgevallen uit die tijd onlosmakelijk met mekaar verbonden en hij noemt ridder-burgemeester-senator de Vrière als de spin in het web. Anderen in Beernem vinden de beweringen in zijn boeken echter fel overdreven en volgens sommigen — zoals de dochter van veroordeelde Hoste, die vorige week reeds aan het woord kwam — is het zelfs ronduit onzin. Wie spreekt er nu eigenlijk de waarheid over 'het mysterie van Beernem?' We vroegen het aan mensen die de geschiedenis al heel lang op de voet volgen.

« DAT DE VRIÈRE

EEN BEEST WAS, SPREEK

IK NIET TEGEN, MAAR...

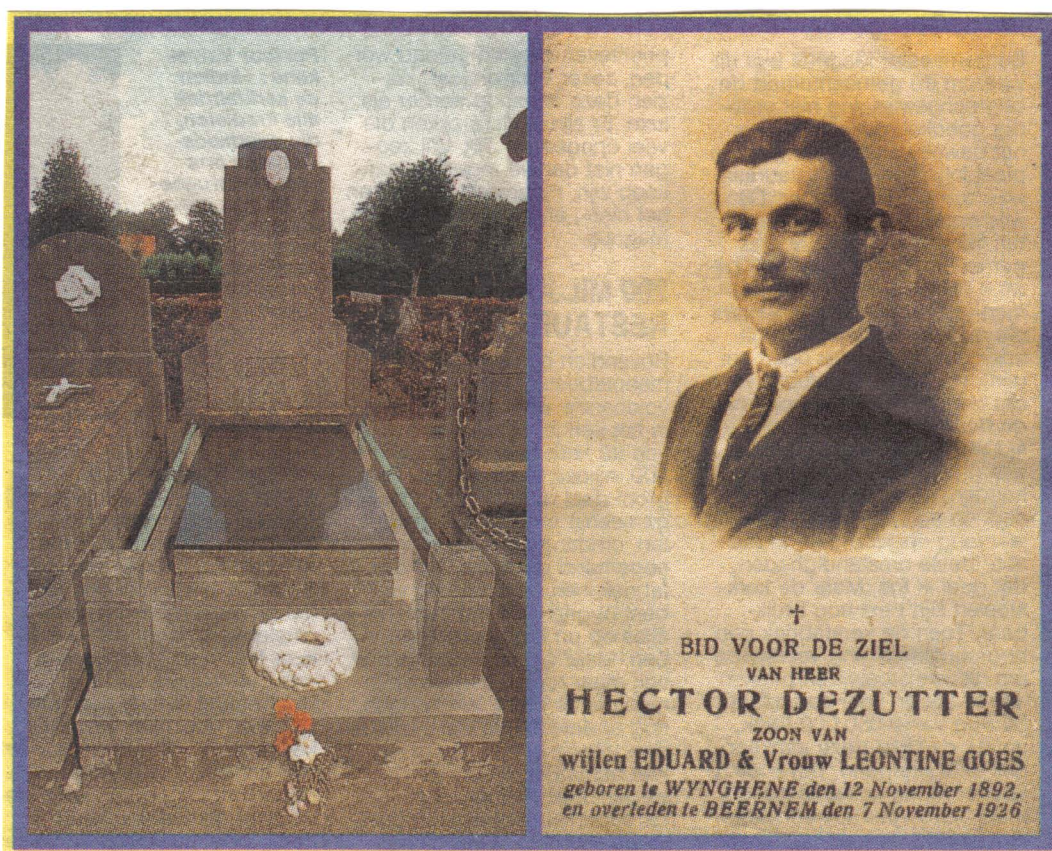

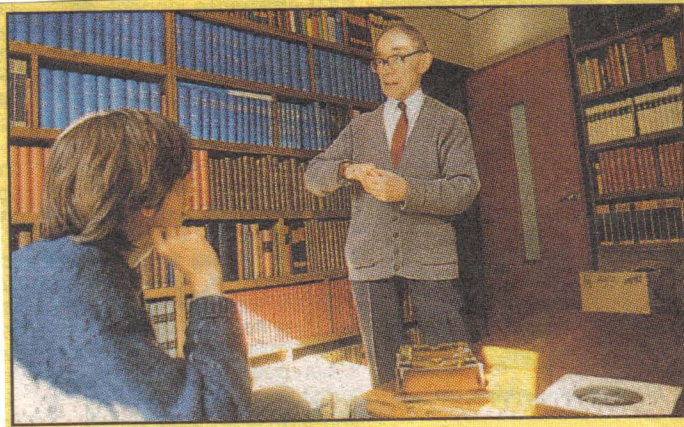
Etienne De Vriere regeerde met ijzeren hand over Beernem. Alleen voor de jonge meisjes gebruikte hij de fluwelen handschoen... In deze kapel ligt ridder de Vriere samen met zijn moeder en zus begraven. Aan grootheidswaan heeft het de de Vriere's nooit ontbroken. (foto links)

Historicus Alfons Ryserhove heeft van de moorden zijn levenswerk gemaakt: «De moorden die u vorige week beschreven hebt, zijn volgens mij trouwens lang niet de enige die met de machtswellust van de Vrière samenhangen. Die man zag zichzelf als de zonnekoning: iedereen moest en zou voor hem buigen. Toen de trein naar Gent eens een minuutje te vroeg te Beernem was vertrokken, deed de Vrière hem uit Aalter terugkeren. Hij alleen kon dat... Bij de verkiezingen haalde hij iedere keer praktisch al de stemmen. Niet moeilijk, hij dreigde er iedere keer mee de pacht te verhogen indien hij niet won. En in Beernem was praktisch iedereen pachter van de Vrière... De ridder genoot trouwens ook meer dan gewone bescherming van het Hof. Maar ja, iedereen in de streek wist dat hij een onecht kind

van Leopold II was... De Vrière had het vrouwenjagen van geen vreemden: hij trouwde drie keer en had een ontelbaar aantal minnaressen. En toch was hij streng katholiek! De knappe boerenmeisjes uit de streek kwamen allemaal in zijn *klauwen* terecht en het is dan ook niet te verwonderen dat de commandant van de gendarmerie ooit drie kinderlijkjes in de kasteeltoren heeft ontdekt. Eén van de moeders in kwestie, Bertha Vergote, werd gevonden en op 8 november '24 werd ze te Brugge veroordeeld. Van de vader was geen spoor te bekennen... Een andere keer vond men in de Bergerbeek een kinderlijkje gewikkeld in een servet met het wapen van de Vrière. De ridder zelf stond echter boven het gerecht. Niemand durfde aan hem raken.» De beschuldigingen van Ryserhove tegen de Vrière en zijn clan zijn bij-

Hector de Zutter werd op 7 november 1926 wreedaardig om het leven gebracht. Dronkemansruzie of complot? Het mysterie blijft.

«Slechts drie mensen hebben munt geslagen uit deze affaire: journalist Victor de Lille, zanger Tambour en... Ryserhove!»

«De Vrière poogde nog te verdoezelen dat het lijk op de rand van het bos dat van de baron was», aldus Ryserhove. «De zegelring was echter bewijs genoeg»

zonder zwaar. «Baron d' Udecem 'd Acoz werd omgebracht omwille van zijn vrouw. Al de andere moorden zijn er gekomen om lastige getuigen op te ruimen. Behalve dan de laatste, die op Omer Vanhaecke, dat was een wraakactie tegen de clan Hoste.»

DRONKEMANSRUZIE

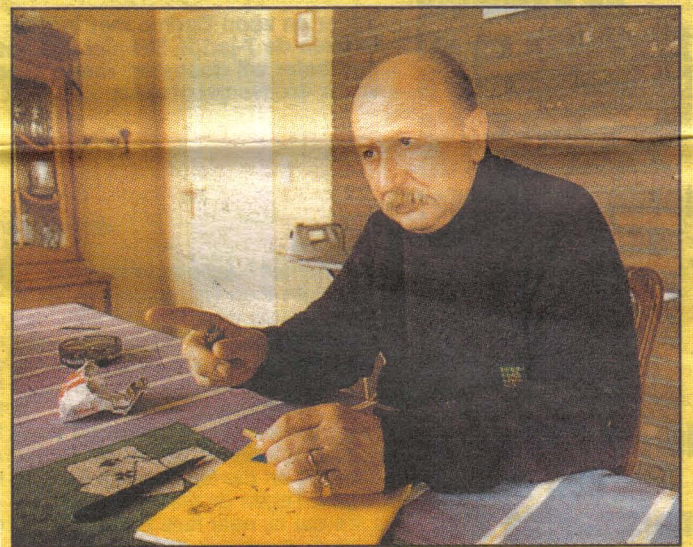
Gillis Demeyer, 59 jaar oud en gemeenteraadslid te Beernem, vindt dat men de beschuldigingen van Ryserhove met een serieuze korrel zout moet ne-

men. «Dat de Vrière een beest was, zal u mij niet horen tegenspreken. Mijn grootouders hebben mij trouwens dikwijls genoeg verteld wat mijn overgrootvader met hem meemaakte. Die lag niet goed bij de Vrière omdat hij voor een liberale werkgever werkte. *De weert, gij gaat voor mij stemmen*, zei de Vrière ten tijde van de verkiezingen tegen mijn overgrootvader. *Of gij gaat anders eens wat meemaken*. Mijn overgrootvader heeft de ridder toen als antwoord een keiharde schop onder zijn achterwerk verkocht maar dat heeft hij achteraf bij het gerecht van Brugge duur moeten bekopen. Daar waren het immers allemaal de Vrière gezinden...»
«Wat die moorden betreft, ben ik echter niet akkoord met Ryserhove. Om te beginnen heeft de moord op Omer Vanhaecke al zeker niets met de andere te maken. Hij is niet vermoord omdat hij deel uitmaakte van de clan Hoste maar wel omdat een paar zogenaamde verzetslieden hem ervan verdachten dat hij burgemeester d' Yde-

walle aan de Duitsers had overgeleverd. De echte Weerstanders wisten echter niets van deze wraakactie en ze keurden ze, dan ook niet goed. Achteraf werd het huis van Vanhaecke nog eens kort en klein geslagen ook, terwijl de man zelf al dood en begraven was. En wat Ryserhove in zijn boeken beweert over de drie kinderlijkjes in de kasteeltoren en dat andere bij de beek, betwijfel ik eerlijk gezegd ook sterk. Die ene vrouw, Bertha Vergote, is inderdaad te Brugge veroordeeld omdat ze haar kind van kant had gemaakt maar over die andere kindjes heb ik nooit of nooit iets gehoord. En in een zakdoek met het wapen van de Vrière gewikkeld? Ik weet het niet hoor, maar ik twijfel er toch wel heel sterk aan.»
Ook aan de zozegde moorden met voorbedachten rade op René De Baene en Hector de Zutter heeft Demeyer zo zijn twijfels: «René De Baene ging inderdaad in alle café's rondbazuinen dat hij vanalles

Lees verder blz. 49

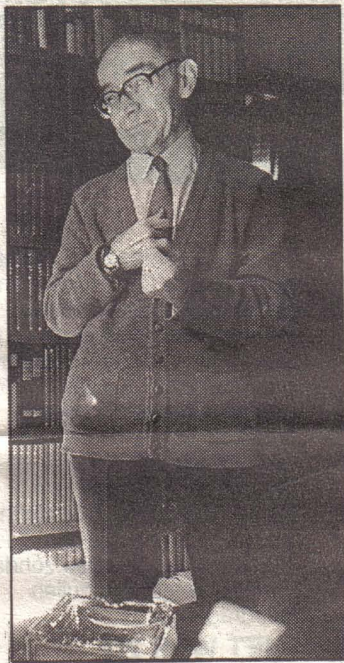
Gillis Demeyer neemt de beweringen van Ryserhove met een flinke korrel zout. «Vergeet niet dat hij er een serieuze cent aan verdient heeft...»

RECHT VAN ANTWOORD

Naar aanleiding van de tekst over de moorden van Beernem die wij vorige week publiceerden, vraagt de historicus Ryserhove ons, volgend recht van antwoord op te nemen.

Maria Hoste durft beweren en schrijven «dat Hector De Zutter zelfmoord heeft gepleegd en dat alles wat daar nu in de boeken van Ryserhove over geschreven staat, compleet gelogen is. Alle verstandige mensen van Beernem weten dat hij het gewoon uit goedkope sensatiezucht gedaan heeft! Trouwens, op iedere voordracht die hij over de zaak geeft, ver-

telt hij een ander verhaal. Dat is toch wel bewijs genoeg zeker! En meneer de Vrière was een goed, christelijk mens. Hij stond de hele tijd door aan onze kant!»

1) Ik heb 54 jaar lang de zaken van Beernem historisch onderzocht, in binnen- en buitenland en ook een 'Geschiedenis van Beernem' geschreven van 526 blz. Ik heb alle getuigen gekend en gesproken. Ik beschik over alles wat daarover in heel de wereld gepubliceerd werd. Ik daag Maria Hoste uit één enkel woord, van wat in mijn drie boeken geschreven staat, met bewijzen te weerleggen.

2) Zij beweert dat De Zutter zelfmoord pleegde uit liefdeverdriet. Het meisje J.G. heeft dat in 1928 en op het Assisenhof te Antwerpen in 1929 reeds tegengesproken, en dat is ook in het lang en het breed te vinden in 't *Getrouwe Maldeghem* van 20 februari 1927.

3) Het verhaal van de verzonnen zelfmoord is een uitvindsel van Schepers en zijn vrouw, de tante van Maria Hoste. Zie 'Het Proces van Beernem'!

4) Hector De Zutter werd doodgeslagen met de klauwhamer van Etienne Schepers, in het huis

Schepers. Die hamer werd door de Gerechtelijke Politie van Gent aldaar ontdekt en in beslag genomen. Prof. Dr. Paul Van Durme en Prof. Dr. Gustave De Rechter onderzochten hamer en schedel, op hun eventueel verband. Hamer en schedel liggen nu nog in het Museum van de Gerechtelijke Politie te Gent, Pacificatielaan. De professoren bewezen dat De Zutter werd doodgeslagen door één klap van Schepers hamer. 'Affaire de Beernem. Identification du marteau, ayant servi d'instrument du crime' (Code pénal, Revue, décembre 1929). In 1967 bewees de grote autoriteit Prof. Frédéric Thomas nog in een Amerikaans wetenschappelijk tijdschrift, dat beide geleerden absoluut gelijk hadden!

5) Vele getuigen hebben de doodskreten in het huis van Schepers gehoord en getuigden dat te Antwerpen, 'Het Proces Beernem'. Hoe zou De Zutter ten andere zichzelf doodgeslagen hebben!

6) Louis De Lentdecker heeft daarover geschreven in zijn boek 'Moordenaars zijn vedetten' en later in 'De Standaard'. Ook 'Panorama' in Nederland en 'De Post' te Brussel, hebben dat geschreven. Dat is wat anders dan «Ons vader had daar niets mee te maken...»! Maar ik heb nooit gezegd dat Hector Hoste De Zutter had vermoord, wél dat hij te Antwerpen veroordeeld was voor iets dat hij niet gedaan had! In mei 1948 werd hij in eer hersteld, dus kreeg hij zijn burgerrechten terug. Maar nooit kwam er een herziening van het proces! Ik ben persoonlijk overtuigd, dat de dodelijke klap niet gegeven werd door Hoste, maar wel door de moeder van Maria Hoste!

7) Prof. Edmond Bayle, de expert uit Parijs, kwam op verzoek van ridder De Vrière getuigen en trachtte de bewijzen van onze professoren omver te werpen te Antwerpen, maar hij werd smadelijk uitgejouwd en hij moest afdruppen.

8) Toen de kar van Schepers op 28 november 1926 met het lijk van De Zutter naar de vaart reed, werd zij door verscheidene mensen gezien.

9) Ha, op iedere voordracht vertel ik een ander verhaal! Vraag dat maar eens aan de mensen, die acht of tien maal naar mijn voordracht zijn geweest! Natuurlijk kan ik die tekst niet woordelijk gelijk vertellen, vier uur lang, ik ben geen papegaai. Maar de hoofdlijnen en de moorden blijven wel dezelfde!

10) Meneer de Vrière was een goed en christelijk mens! Dat doet de deur dicht. Ja, zeker, hij stond heel de tijd aan de kant van de Hostes, Maria Hoste heeft op dit punt gelijk, dat weten we... En we weten ook waarom. Wij zijn blij dat wij aan de andere kant staan, de kant van Moeder De Zutter, van Vrouw Dierickx, van Baron Henri d'Udekorn d'Acoz, enz...

Alfons Ryserhove

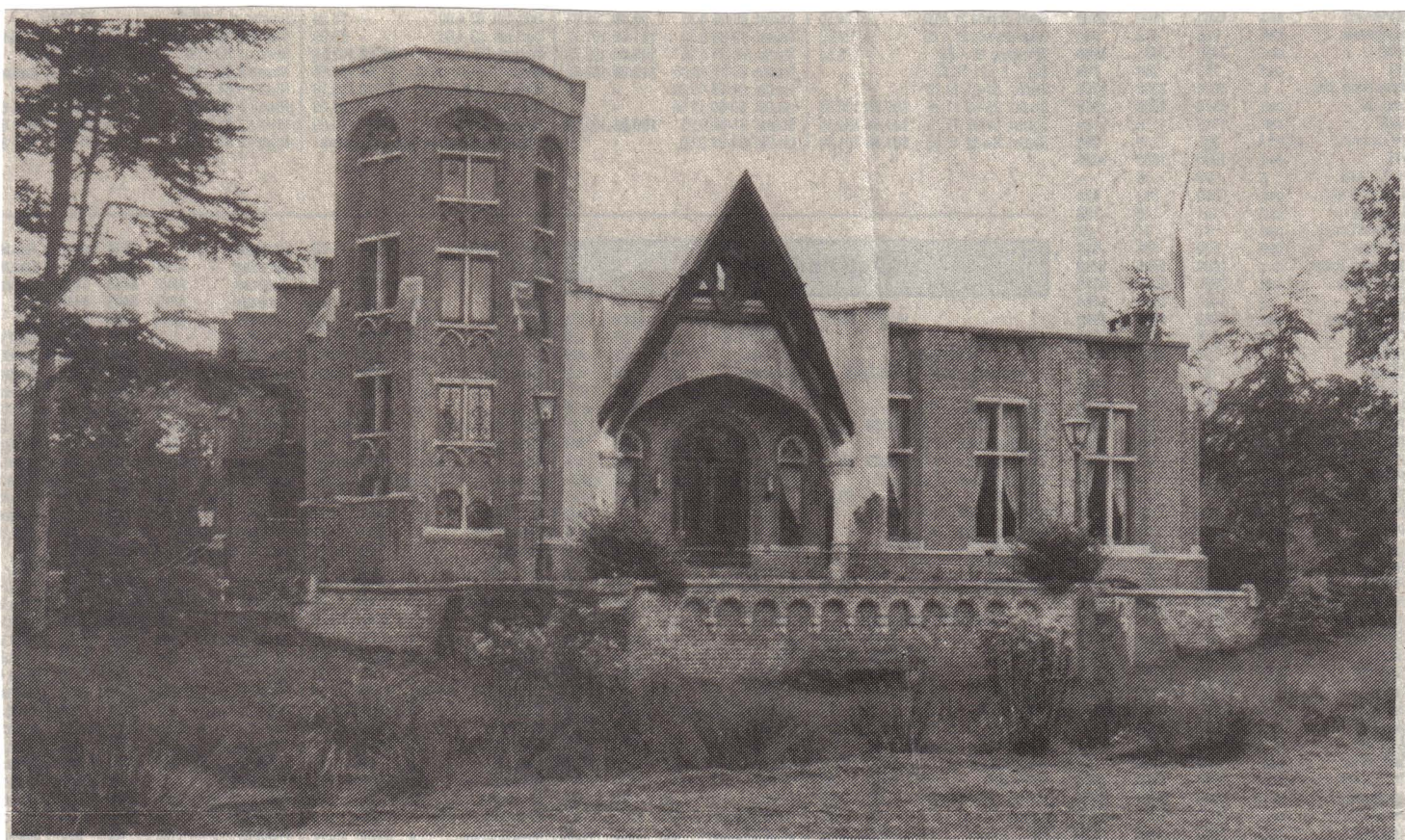
De gruwelijke moorden van

Beernem

Baron Henri d'Udekem d'Acoz:

„Wie doodde

mijn grootoom?“

Op 25 mei 1915 wordt baron Henri d'Udekem d'Acoz per auto afgehaald aan zijn kasteel (foto) in Ruddervoorde. Niemand zag hem nog levend terug. D.T.I.

Martin Tytgat

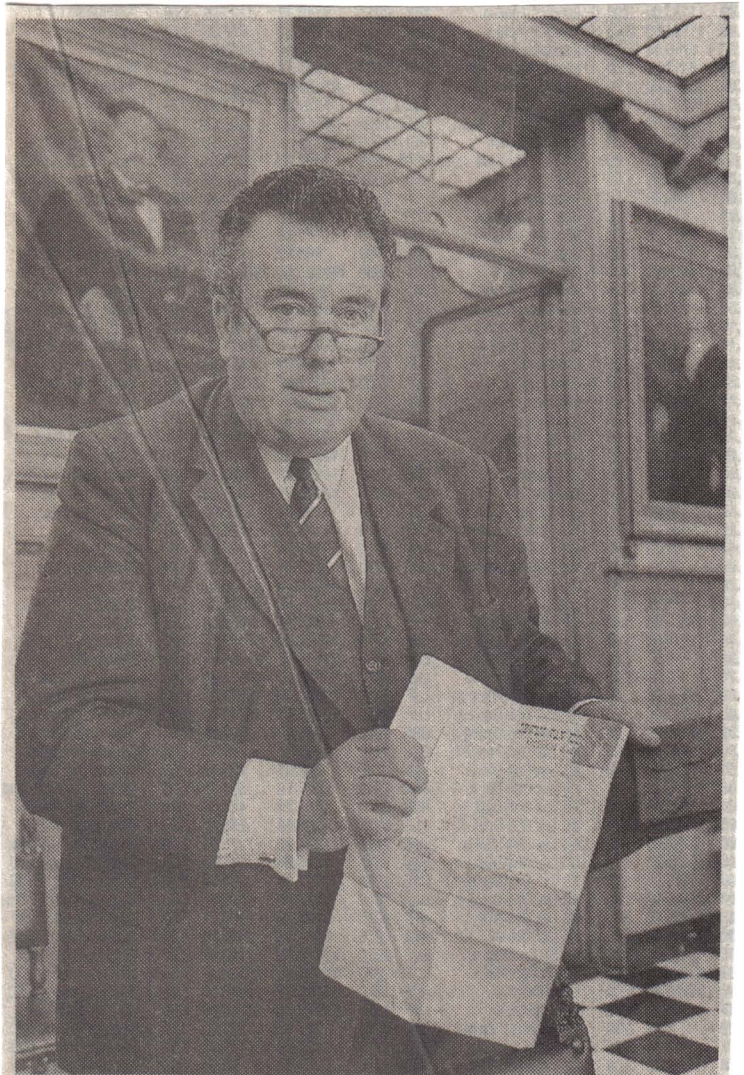
POPERINGE — De BRTN-dramareeks „De Bossen van Vlaanderen” is zondagavond aan de vierde aflevering toe. Eén van de velen die de reeks vanop het puntje van zijn stoel op het kleine scherm volgt, is zeker de huidige provincieraadsvoorzitter Henri d’Udekem d’Acoz uit Poperinge. Zijn grootoom én naamgenoot was immers het eerste slachtoffer in de fameuze rij moorden van Beernem, die tot op vandaag velen blijft beroeren. Over de gruwelijke dood van de oom van zijn vader hadden we met de baron een gesprek in zijn kasteel in het al even bosrijke Proven.

Ruddervoorde, 1991. Langs de drukke weg Brugge-Kortrijk, op de grens van Oostkamp en Zwevezele, staat verscholen achter de bomen het prachtig gerenoveerde „Kasteel der Lakebosschen”. Sinds enige tijd is het eigendom van de familie Dejonckheere. Een deel van het kasteel doet tegenwoordig dienst als feestzaal en in de gerestaureerde commanderie brengt het Roeselaarse „Gudrun-comité” elk jaar een aantal toneelvoorstellingen. Niets laat vermoeden dat het fameuze verhaal van de moorden van Beernem hier zijn oorsprong vond.

Levend begraven

En toch. In de vroege ochtend van de 25ste mei 1915 biedt een onbekende in chauffeurskostuum zich aan op het kasteel.

Hij wil baron Henri d’Udekem d’Acoz spreken. De knecht wekt de 44-jarige kasteelheer en die vertrekt even later samen met de onbekende. Ze worden opgewacht door een knalrood voertuig met twee personen in Duitse uniformen. De reis zou naar de Ortskommandatur in Tielt leiden, maar het gezelschap komt er nooit aan. Meer zelfs: de baron blijkt spoorloos verdwenen. In de daaropvolgende zomer wordt de streek door een tweede verdwijning opgeschrikt: ook jachtwachter „Sassen” Dierickx komt na een ronde in het domein van het Bulskampveld niet meer thuis. Wist hij teveel over de verdwijning van d’Udekem? Een paar dagen na de verdwijning van Sassen doen twee houthakkers een akelige ontdekking: in een bosje langs de Wingensesteen-

„De vermoorde baron was een filosoof.”

A.P.

weg in Beernem zien zij een mensenhand in verre staat van ontbinding uit de grond steken. Het lijk wordt ontgraven en aan de linkerhand steekt een ring met de inscriptie „Cécile à Henri, unis le 19 février 1903”. Een zakdoek draagt de initialen „H.d’U.d’A.”. Het mysterie van de verdwijning van de baron lijkt opgelost, maar eigenaardig genoeg laat burgemeester de Vrière in de overlijdensakte noteren dat de overledene een... onbekende persoon is. Het duurt meer dan één jaar voor officieel erkend wordt dat het gevonden lijk dat van baron d’Udekem was. Hoe dan ook, baron d’Udekem moet een verschrikkelijke dood zijn gestorven. Hij blijkt van dichtbij in de rug geschoten en levend begraven. Een donkere vlek onder het lijk geeft aan dat hij in de put moet doodgebloed zijn. Wellicht probeerde hij nog recht te komen, maar slaagde hij er alleen maar in om zijn rechterhand op te steken. Het onderzoek leidt in eerste instantie naar twee Duitse officieren, die tijdens de Eerste Wereldoorlog in het kasteel van d’Udekem verbleven en sterk bevriend waren met d’Udekems vrouw, Cécile van Outryve d’Ydewalle. Men houdt het aanvankelijk dan ook bij een passionele afrekening, waarvoor de twee Duitsers in 1922 bij verstek door het Hof van Assisen in Brugge worden veroordeeld. Later kwam evenwel aan het licht dat de Duitsers niets met de moord te maken hadden, zodat de ware dader(s) nooit ontmaskerd werd(en).

De grootoom van provincieraadsvoorzitter d’Udekem d’Acoz was het eerste slachtoffer in de beruchte reeks moorden van Beernem.

Filosoof

Uiteraard betekent de dood van baron d'Udekem een zware slag voor zijn familie. Provincieraadsvoorzitter Henri d'Udekem d'Acoz, een naamgenoot van zijn vermoorde grootoom, vertelt: „De affaire dook vrij geregeld op in onze familie. De vermoorde baron was de broer van mijn grootvader en ook langs moederszijde ben ik verwant met hem. Ook mijn moeder was immers een telg van de familie van Outryve d'Ydewalle en een rechtstreekse nicht van de echtgenote van mijn vermoorde grootoom. Aanvankelijk hield de familie het ook bij de thesis dat Henri d'Udekem door de Duitsers was vermoord. Zo heb ik het mijn ouders altijd horen vertellen. Pas later, dankzij het speurwerk van journalist De Lille, hoofdredacteur van 't Getrouwe Maldeghem, drong het tot de familie door dat het hier om een gerechtelijke dwaling ging en dat burgemeester

de Vrière, die verliefd was op mijn groottante, meer van de zaak moet geweten hebben. Maar concrete bewijzen hebben we nooit gehad en mij hoor je ook niemand beschuldigen. Ook over het motief durf ik mij niet uitspreken.” Uit de verhalen van zijn ouders — zelf heeft hij zijn grootoom natuurlijk niet gekend — duikt de vermoorde baron op als een filosoof. Henri d'Udekem d'Acoz zaliger studeerde rechten en filosofie in Leuven. Het beeld dat in de BRTN-reeks van hem wordt opgehangen, moet vrij goed kloppen met de realiteit. d'Udekem (die van de Lakebossen) hield enorm veel van de natuur en had een indrukwekkende vlinderverzameling. „Hij leefde wat teruggetrokken en stond bekend als een bijzonder rustig man, die geen vlieg kwaad deed. Men noemde hem weleens „de filosoof”,” herinnert baron d'Udekem zich zijn grootoom. Het huwelijk van d'Udekem en Cécile van Outryve d'Ydewalle bleef kinderloos en het beeld dat nu van haar wordt opgehangen als een ietwat manzieke vrouw, noemt Henri d'Udekem (uit Proven) wellicht overdreven. Zijn moeder verzorgde Cécile overigens een tijdlang, toen zij haar kasteel in Ruddervoorde verkocht had en naar het Brusselse verhuisde. Cécile van Outryve

d'Ydewalle stierf er, verscheurd door berouw, in 1925 na een slepende ziekte. In elk geval, het verhaal over zijn onschuldig-vermoorde grootoom liet de provincieraadsvoorzitter nooit meer los. „Ik tracht alles over die zaak te verzamelen. Onlangs schreef ik nog naar het gemeentebestuur van Beernem om een kopie van de overlijdensakte van mijn grootoom te krijgen. Ik heb nog geen antwoord ontvangen.

Ook de publikaties van Victor De Lille, zoals „Licht en schaduw over de Moorden van Beernem”, en de boekjes van Alfons Ryserhove over de zaken ik heel goed. Ik wens trouwens hulde te brengen aan die twee personen, omdat zij op zoek gingen naar de waarheid achter de hele zaak”, laat de baron noteren. „Wel had ik graag nog eens de hand kunnen leggen op de teksten van de liedjes die Tamboer over de moorden van Beernem zong”, voegt hij er aan toe.

Hij is bovendien in het bezit van de portefeuille van het vermoorde familielid. In de brievenstak stak diens laatste reispas, waarmee het slachtoffer zich tijdens de oorlog mocht verplaatsen. De zegelring (met het schild van de familie) vindt Henri d'Udekem evenwel niet meer terug.

FRANK AENDENBOOM:

„Ik haat alles wat met macht te maken heeft”

Frank Aendenboom: „Jonge acteurs kunnen zich geen mislukking meer veroorloven.”

Met de voortreffelijke tv-reeks *De bossen van Vlaanderen* bewijst de BRTN dat kwaliteit en hoge kijkcijfers hand in hand kunnen gaan. Het succes van de *bossen van Vlaanderen* is grotendeels te danken aan de sublieme acteerprestaties van Frank Aendenboom en Jo De Meyere, plus een vlotte regie van Marc Lybaert. Acteur Frank Aendenboom is al jarenlang een vaste waarde in de Vlaamse toneel- en filmwereld. Talloze keren heeft hij al een autoritair type gespeeld. De mens achter de acteur is allesbehalve autoritair.

„Ik ben absoluut geen autoritaire zak. Je moet als acteur een rol spelen en soms kom je als een norske kerel over. Luister, ik ken veel autoritaire mensen die ogenschijnlijk uiterst minzaam in de omgang zijn. Schijn bedriegt, neem dat alvast van me aan.”

Hadden jonge acteurs het vroeger makkelijker dan nu? Werd er vroeger harder gewerkt in het theater dan momenteel het geval is?

Frank Aendenboom: **„Ik denk dat acteurs het vroeger makkelijker hadden dan nu. Vroeger moest je misschien harder werken, maar je kreeg tenminste de kans om te mislukken. Als je iets goed deed werd dat makkelijk onthouden, presteerde je slecht dan was zoiets geen ramp.**

Jonge acteurs kunnen zich nauwelijks nog een mislukking veroorloven. Nogmaals, wie als acteur of actrice debuteert doet er goed aan om zoveel mogelijk te spelen. Het is een vak dat je al doende moet leren.”

Aan welke criteria moet volgens hem een goeie filmregisseur beantwoorden?

Frank Aendenboom: **„Film is vanuit het oogpunt van een regisseur voor tachtig procent casting. Nadien moet je als acteur alleen nog invullen wat de regisseur van je verlangt. Uiteindelijk is dat niet zo'n helse opdracht. Er zijn regisseurs die zich met de acteurs bemoeien, anderen doen dat helemaal niet.”**

Is het zo dat een goed acteur zoveel mogelijk naar eenvoud streeft?

Frank Aendenboom: **„Klopt. Een Engelse boutade zegt dat een acteur imagination, intelligence en industry levert. Hiermee is toch alles gezegd?”**

Carlos Alleene

**„DE BOSSEN VAN VLAANDEREN”:
zondag 3 november, TV1 om 20u30.**

Geert Hoste achtervolgd door 'De Bossen van Vlaanderen'

De Morgen
7/11/91

Geert Hoste — entertainer, presentator maar volgens hemzelf vooral 'artiest' — zit momenteel in een 'lastig parket'. Zijn familienaam, afkomst, plaats van geboorte zitten daar voor iets tussen. Alles heeft te maken met de bijzondere publieke belangstelling voor 'de moorden van Beernem' sinds het vertonen op de televisie van de serie 'De Bossen van Vlaanderen'. Tijdens de voorlaatste aflevering (vorige zondag) werd vrij reëel weergegeven hoe een van de vermoedelijke moordenaars — in het BRTN-scenario Cesar Priem — veroordeeld werd voor moord met voorbedachten rade. Cesar Priem, de 'veldwachter' in de BRTN-serie, refereert naar ene veldwachter Hoste die in werkelijkheid ook veroordeeld werd in de zaak 'de moorden van Beernem'. Geert Hoste, zo meldde een goedingelichte bron ons gisteren op de redactie, zou bijzonder ontsteld zijn daarover, want rechtstreekse afstamming van de familie. Geert Hoste zelf, bijwijlen ook een bijzonder goed akteur, schaterlacht wanneer we hem daarover 'ondervragen'.
"Ahum. Ben ik familie? Ach, uw familie kunt ge niet kiezen. nietwaar. Uw vrienden daarentegen wel." Uw roots liggen toch in Beernem? "Niet in Beernem zelf, wel in de streek. Maar wij woonden vroeger wel om de hoek bij de Beernemstraat, als u dat mag helpen..."
Wij begrijpen vlug dat dit een delikate kwestie is, ekskuseren ons en willen afhaken, maar...

Hoste: "Kijk, weet je wat, ik zal eens mijn vader bellen en vragen wat nu mijn banden zijn. Bel me over vijf minuten terug."
De telefoon geeft een kwartier bezet ten huize Hoste.
"Zeg, je maakt het mij moeilijk", klinkt het wat later.
Wat zei vader Hoste?
Geert: "Dat ik wel degelijk zijn zoon was, tiens."
En bent u ook de kleinzoon van uw grootvader?
"Dat schijnt al langer bewezen te zijn."
(eventjes à la Maurice De Wilde, n.v.d.r.) En bent u familie van de veroordeelde veldwachter Hoste?
"Familie... Ik durf zeggen... Nee. Mijn vader deed bijzonder vaag over deze konnektie, maar mijn grootmoeder zegt dat het best is de zaken niet weer op te roepen."
Het is nog steeds een netelig onderwerp in uw streek?
"Ja, da's zeker." Om die reden wenst u ons de waarheid niet te vertellen?
"Geef me bedenktijd", besluit Hoste. Hij belooft dat hij hoe dan ook in zijn volgende kabarettreks, waarmee hij eind dit jaar door Vlaanderen trekt, 'een en ander uit de doeken zal doen over de kwestie'. Kan hij intussen nog verdere navraag doen over zijn afkomst?
"Aha, tja, bij mijn grootvader zelf misschien. Da's een idee."
Maar die zou toch gestorven zijn?
"Dat vormt voor de familie Hoste hoegenaamd geen probleem. Wij hebben zo onze eigen wegen om hem te kontakteren." (ML)

Waarheid en verzinzel in de Vlaamse bossen

Deze confrontatie tussen de journalist (Constant Reynaert) en de burgemeester (Ridder de Bellicourt) heeft in werkelijkheid nooit plaatsgevonden. «Maar vanuit dramatisch oogpunt mag je zo'n kans niet laten liggen,» zegt scenarist Rudy Geldhof.
(Foto: BRTN)

Zondagavond zijn we toe aan de zesde en laatste aflevering van «De bossen van Vlaanderen» en de vraag is natuurlijk in hoeverre die bossen hun geheimen zullen prijsgeven.

Over de man die 54 jaar lang – als een tweede Constant Reynaert – opzoekingen heeft gedaan naar de toedracht en de daders van de zes fameuze moorden, oud-onderwijzer en heemkundige Alfons Ryserhove (71), hebt u eerder al in deze krant kunnen lezen. Hij staat op de generiek vermeld als «historisch adviseur» maar is het helemaal niet eens met de aanpak van de makers. Ryserhove

geeft graag toe dat deze produktie in dramatisch opzicht een gedegen werkstuk is, met prima acteerwerk en zo, maar hij blijft het betreuren dat de BRTN fictie heeft gemaakt. «Het is alsof je een film maakt over de Bende van Nijvel en hem dan «De bossen van Lummen» noemt,» smaalt hij. «De BRT is teruggeschrokken voor de adellijke families en het koninklijk Hof. Ik kan er nog begrip voor opbrengen dat ze processen wilden vermijden maar dan hadden ze toch kunnen volstaan met de namen van de betrokkenen te wijzigen. Maar ze hebben niet alleen de namen veranderd, ze hebben ook een hoop feiten verdraaid.»

Ryserhove: «De allereerste moord in de serie, waarbij de gemeentesecretaris 's nachts in pyjama ontvoerd wordt naar Knesselare en aan de beek door de Witte Brigade wordt gemitrailleerd, was in feite de laatste moord. Ze had plaats op 14 juli 1944. Victor De Lille (Constant Reynaert) komt 's morgens op de plaats van het gebeuren en zucht: «Er is nog niks veranderd in Houtegem.» In feite was Victor toen al vier jaar dood!

«Nog een voorbeeld: Ernest Van Poucke (Victor De Jonghe) heeft in de serie een verhouding met de café-bazin. In feite heeft die jongen echter nooit verking gehad. Dan zeggen ze bij de BRT: we doen dat voor het dramatisch element. Maar het gaat er natuurlijk om wat sex in het verhaal te hebben. Dat is goed voor de kijkcijfers en pakt kijkers weg van VTM! Ze hebben ook de datum van het fameuze proces in Antwerpen veranderd. In het feuilleton heeft dat proces plaats in 1928. In werkelijkheid liep het proces van 29 juni tot 19 juli 1929. De serie zit ook vol anachronismen. Het strafste staaltje heb ik vorige zondag gehoord. Daarin werd Reynaert als een plaatselijke journalistieke «goeroe» bestempeld. Stel je voor: een goeroe in de jaren '20. Dat woord is pas gemeengoed geworden sinds Jean-Pierre Van Rossem!»

Ryserhove, die een goed deel van zijn leven heeft besteed aan het ontrafelen van de waarheid, kan er maar niet bij dat de BRTN van zijn levenswerk een fictief verhaal heeft gemaakt dat, ondanks de aangebrachte aanpassingen, toch «kolossaal veel gelijkenissen» vertoont met de echte moorden van Beernem.

Als de BRTN zo bang was van het Hof, waarom wordt dan in de eerste aflevering al allusie gemaakt op het gerucht dat de burgemeester een bastaardzoon zou geweest zijn van koning Leopold II? «Ja,» reageert Ryserhove, «maar het wordt als cafépraat voorgesteld.»

Is hij zelf dan zo zeker van de koninklijke afkomst van de Beernemse burgemeester? «Tja, ik ben er natuurlijk niet bij geweest,» sneert Ryserhove. «Maar het is toch bekend dat Leopold II een hele harem had...»

Bastaard

Scenarioschrijver Rudy Geldhof heeft nog bij Alfons Ryserhove in de klas gezeten en kent de kritiek die zijn vroegere onderwijzer heeft op de serie. «Het materiaal van Ryserhove is de voornaamste

basis van de serie,» zegt Geldhof. «Maar ik heb ook andere bronnen gebruikt, zoals het boekje van Edouard Trips. Ik ben ook gaan praten met de – intussen hoogbejaarde – familieleden van De Lille (de journalist). We hebben zeker niet voor fictie geopteerd uit vrees voor de adel of voor het Hof. Ik werk op het ogenblik trouwens aan een toneelstuk over prins Karel, dat door Arca in Gent zal worden opgevoerd. Daarin spaar ik geen heilige huisjes en ik noem een kat een kat. Daar heeft dat zin omdat de materie het waard is. Met de moorden van Beernem ligt dat anders. Er waren daar veel kleine mensen bij betrokken en ik vond het van weinig smaak getuigen om hun nazaten via de televisie te confronteren met feiten waarvan we tot op heden nog altijd het fijne niet weten. De belangrijkste reden waarom we het materiaal hebben aangepast is echter dat het resultaat is veel boeiender is als je kan dramatiseren. Ik geef een voorbeeld: in werkelijkheid is Victor De Lille, de journalist, pas op de proppen gekomen bij de belangrijkste moord, die op Hector de Zutter, waarrond het hele proces in de vijfde aflevering draaide. Dramatisch werkt het natuurlijk veel sterker als je de journalist kan uitspelen tegen de burgemeester. In werkelijkheid is er echter nooit een confrontatie geweest tussen die twee: ze hebben mekaar nooit persoonlijk gesproken. Maar als je een verhaal schrijft voor de tv, is het evident dat je zo 'n kans niet laat liggen.»

Geldhof geeft grif toe dat hij heel wat ideeën van Alfons Ryserhove heeft overgenomen. «In zijn voordrachten, die vier uur duren en waarin de mensen aan zijn lippen hangen, schuwt Ryserhove ook het dramatisch effect niet. Hij houdt zich bijvoorbeeld evenmin aan de historische chronologie van de moorden. Hij laat de moord op Ernest Van Poucke plaatsvinden vóór de moord op boerenzoon Hector De Zutter. Dat heb ik van hem overgenomen omdat je op die manier een dramatisch crescendo krijgt.»

Dat de burgemeester een onechte zoon zou zijn geweest van Leopold II, wordt door Geldhof niet tegengesproken. «Maar,» zo zegt de scenarist, «hoe kun je dat met bewijzen staven?» De gegevens van Ryserhove zijn volgens hem niet voor honderd procent sluitend. Geldhof: «Ryserhove baseert zich op twee argumenten. Ten eerste: bij de spoorweg Brussel-Oostende werd in

Beernem een zijspoor aangelegd in domein Bloemendael, naar verteld werd in opdracht van de koning, opdat die daar discreet kon afstappen om naar zijn lief te gaan. Tweede argument: de architect van domein Bloemendael was tegelijk de architect van het Hof. Ik geef toe: het zijn aanwijzingen. Maar of dat afdoende bewijzen zijn, daar steek ik mijn hand niet voor in het vuur. Bij de bescherming die de burgemeester van hogerhand genoot, kun je ook vraagtekens plaatsen. Tijdens het proces in Antwerpen heeft de voorzitter van het Assisenhof de burgemeester alleszins flink in zijn hemd gezet. Kortom: ik ben niet overal zo zeker van de stellingen die Ryserhove poneert.»

Rode draad

Het ultieme drama in «De bossen van Vlaanderen» schuilt natuurlijk in de rode draad, het verband tussen zes moorden.

Is die rode draad er inderdaad geweest tussen al deze moorden? Of tussen enkele ervan? En welke dan? Dat mysterie blijft bestaan. Als de moorden destijds waren opgelost, dan zou de BRT alleszins een sterk feuilleton armer zijn geweest. Geldhof: «In de laatste aflevering heb ik noodgedwongen weer mijn fantasie gebruikt. Zo laat ik de meid van de barones vanalles vertellen aan de journalist, al is dat niet authentiek. Ik heb er ook bij gefantaseerd dat moeder Mertens de journalist is blijven bijstaan tot het einde, terwijl ze in feite is dichtgeklopt vanaf het moment dat de twee mannen tijdens de Assisenzaak veroordeeld werden en haar eigen zaak dus was opgelost. Nogmaals: drama heeft zo 'n eigen wetten. Weet je dat barones Cécile van Outryve d'Ydewalle eigenlijk een ranke dame was van 1 meter 87 en dat de burgemeester, haar minnaar, een mannetje was van 1 m 63 hoog? In een film of een feuilleton kun je de waarheid niet zo ver volgen. Met Ingrid De Vos en Frank Aendenboom beschikten we over een paar uitstekende acteurs, die geloofwaardig overkwamen. Als we de echte lengteverhoudingen van dat stel hadden gerespecteerd, dan hadden we een regelrecht comedy-effect gehad. Dat Ryserhove zulke zaken niet begrijpt, dat begrijp ik niet.»

De bossen van Vlaanderen, TV1, 20.30 uur

Raymond de CONDÉ

„Ommegang” naar getuigenissen

Moorden van Beernem

BEERNEM — Sinds de BRT het feuilleton „De bossen van Vlaanderen” uitzendt, krijgt Beernem heel wat bezoek van mensen die de zaak wat beter willen volgen en begrijpen. Vooral het oude kerkhof trekt tal van nieuwsgierigen aan. Daar rusten trouwens Etienne de Vrière en Hector De Zutter, de twee hoofdpersonages in de zaak die zich afspeelde in de eerste helft van deze eeuw. De herfstbladeren ritselen over het kerkhofpad tussen de imposante grafkapel van de baron en het gewone grafmonument van Hector De Zutter. Heel wat geheimen liggen hier begraven.

Ofschoon het officieel om een fictief verhaal gaat, weet iedereen intussen dat hier de „Moorden van Beernem” worden vertolkt. De ware namen werden echter gewijzigd en dat maakt het de kijker niet gemakkelijk. Daarom trekken velen naar „Houtegem” om Beernem en nog andere reële zaken die met de moorden te maken hadden, beter te leren kennen. Vooral op zondag is het een „omwegang” naar stille getuigenissen van de moorden van Beernem. In 1926 trokken op zekere dag 40.000 mensen op bedevaart naar Beernem opdat de daders van de moord van Hector De Zutter zouden gepakt worden. Of de geschiedenis die zich herhaalt...!

In het globale verhaal is intussen meer fictie dan gerekonstrueerde werkelijkheid aan bod gekomen, al had men Beernem (Houtegem) voor tal van opnamen in beeld kunnen

Grafkapel van ridder Etienne de Vrière. (Foto KMO)

brengen. In Beernem wordt dat „negeren” betreurd. Achter iedere fictieve naam probeert de kijker de ware identiteit te achterhalen. Maar eerst en vooral wil hij Beernem ontdekken langs zijn bossen en kastelen. Dicht tegen het provinciaal domein Lippensgoed-Bulskampveld, zo een 100 m naast de gewestweg naar Wingene, kan men — niet zonder moeite — een verweerd zerkje tussen hoogopschietend gras ontwaren. Hier werd in 1915 het lijk van baron d'Udekem d'Acoz (waarmee alles begon) toevallig ontdekt door twee boomsnoeiërs. Baron Henri de Halleux (in het feuilleton) was tot dan toe spoorloos verdwenen net als zijn jachtwachter Kamiel „Sassen” Dierickx (Gentiel Smessaert) maar die dook nooit meer op. Aan het uiteinde van de Noendreef in Beernem, dicht bij de snelweg Brussel-Oostende, staat de oude witgekalkte hoeve Reigerlo. Hier woonde weduwe De Zutter (moeder Mertens) met haar elf kinderen onder wie Hector De Zutter (Eugeen Mertens), een van de hoofdpersonen en slachtoffer van de moorden van Beernem. Tijdens een kermisruzie werd hij doodgeslagen na het verlaten van café De Linde (De Wandelaar) langs de Wellingstraat in Beernem. Op 30 november 1926 werd zijn stoffelijk overschot opgevisd uit het kanaal Gent-Brugge in Oostkamp, ter hoogte van een scheptrap (waar de omwonenden water uit het kanaal „schepten”).

Verkleurd

Hij ligt begraven op het kerkhof van Beernem met een verkleurde foto en een haast onleesbaar grafschrift op het monument. Hector De Zutter werd in Wingene geboren op 12 november 1892 als zoon van Eduard en Leontine Goes. Hij was 34 jaar toen hij werd vermoord. Het graf van de simpele boerenjongen ligt in de schaduw van de indrukwekkende grafkapel van ridder Etienne de Vrière (ridder de Bellicourt),

die samen met veldwachter Hector Hoste (César Priem) in het hele verhaal een sinistere hoofdrol speelt. Ridder Etienne de Vrière werd in Brugge geboren op 9 november 1857, was senator, burgemeester, provincieraadslid, kommandeur in de Leopoldsorde, lid van al de ingestelde broederschappen van de gemeente..., werd met met tal van eretekens gedekoreerd. Hij overleed op het kasteel Bloemendael (kasteel Rozendaal), op 8 november 1936, „katholiek in 't herte, beminde hij God en zijne geloof, en niets ter wereld had hem kunnen van zijne kristelijke plichten aftrekken, menschelijk opzicht kende hij niet. Hij heeft den

goeden strijd gestreden, zijne loopbaan volbracht, het geloof bewaard.” Aldus een citaat uit de tekst van het rouwprentje. Op de grafkapel prijkt enkel het wapenschild van de familie de Vrière. Ridder Etienne de Vrière overleed in zijn kasteel (Stationsstraat) precies dag op dag tien jaar na de moord op Hector De Zutter. Veldwachter Hector Hoste stierf in Beernem op 28 december 1948. Hij was de bijzondere beschermeling van burgemeester de Vrière. Op 21 juni 1978 overleed in het rusthuis van Beernem de 94-jarige Etienne Schepers (Valère Blanckaert) in wiens huis (langs de Wellingstraat, nabij café De Linde) Hector De Zutter

ter werd vermoord. Hij was de laatste „getuige”, en werd eveneens in Beernem begraven.

Het kasteel Bloemendael, het hof Reigerlo, café De Linde... zijn stille getuigenissen van de „moorden van Beernem”, die destijds de streek in rep en roer brachten, en nu ook door de „Bossen van Vlaanderen” weer de actuele gesprekken domineren. Gissingen, vermoedens, veronderstellingen, laaien weer op. In de donkere, geheimzinnige bossen van en rond Beernem zweven weer de geesten van de vijf vermoorden (en een vermiste) rond.

Koen MATTHIJS

'We vroegen ons af of deze produkten het nog zouden doen

IN DE BAN

VAN DE BOSSSEN

Morgenavond de laatste aflevering van "De Bossen van Vlaanderen", een feuilleton dat de renaissance van de jongste maanden van de BRTN-omroep mee heeft bewerkstelligd. Hoge kijkcijfers, hoge waardering, gekoppeld aan vormelijke en inhoudelijke kwaliteit: via De Bossen kon de openbare omroep opnieuw aanknopen met een traditie. In deze Focus een analyse van het succes, gekruid met materiaal uit de allereerste hand: de foto's van de échte protagonisten en een verslag van het geruchtmakend proces van de hand van niemand minder dan de toenmalige 22-jarige journalist Jos Van Eynde, later hoofdredacteur-directeur van Volksgazet, BSP-voorzitter en Kopstuk uit de naoorlogse politiek.

Winnie Enghien, producer van de serie: "Ik had wel gehoopt op sukses, maar niet verwacht. Vlaanderen heeft zich opnieuw vastgehaakt aan een BRTN-traditie en dat dat zou gebeuren was lang niet zeker. In de reeks 'Made in Vlaanderen' hadden we de jongste tijd niet altijd zo hoog gescoord. Klein Londen, Klein Berlijn had het goed gedaan maar dat was uitgezonden net voor de VTM van start ging. Was het publiek — wat iedereen toch beeerde — ondertussen van smaak veranderd? De opnamen werden een jaar geleden afgesloten en dan was het klimaat op de BRTN zeker niet zoals het nu is. Tijdens de opnamen waren er wel twijfels, het duurde ook allemaal lang voor de serie rond was en op het scherm kwam. De Bossen had eigenlijk vorig jaar moeten uitgezonden worden. We vroegen ons af of deze produkten het nog zouden doen."

"Het sukses? Aloude ingrediënten, denk ik. Sterke acteurs die sterke personages spelen, daar leven de mensen met mee. Het duo Aenden-

boom - De Meyere is inderdaad een erg grote faktor. Een tweede punt is dat de realiteit toch nog sterk meespeelt, hoewel we doelbewust ver afgeweken zijn van die realiteit en een eigen verhaal hebben gemaakt. Velen zijn zich echter nog van die werkelijkheid bewust, ervaren toch dat het niet helemaal fictie is. Hadden we puur realistisch te werk gegaan dan hadden we echt schuldigen moeten gaan aanwijzen. Dat wilden we niet. Dat het een serie is die terug naar het verleden grijpt heeft zeker meegespeeld. Vlamingen hebben daar iets mee, met dat verleden. Ikzelf vind dat helemaal niet erg, of het nu op Bokrijk of op de maan speelt, als het verhaal maar boeiend is."

Rollen

"Belangrijk is dat we beide hoofdfiguren die in de serie veel sterker tegenover elkaar staan dan in werkelijkheid het geval was, hebben genuanceerd, niet zwart-wit hebben gespeeld, aan beiden goeie en slechte eigenschappen hebben gegeven. De sterkte van scenarist Rudy Geldhof is dat hij één van de

zeer weinigen is die zeer goede rollen kan uitschrijven en daar hebben beide acteurs uitvoerig van geprofiteerd. Ze waren zeer gretig om deze rollen te spelen. Misschien zat er wel een onderling duel in, ja, en dat bedoel ik niet pejoratief. Het kan best dat ze elkaar op een sportieve manier hebben willen aftroeven."

"Ach, we kennen elkaar", zegt Frank Aendenboom. "We hebben heël lang samengespeeld tijdens de opnamen van de Leeuw van Vlaanderen." Aendenboom moet stevig lachen, want: "Niet echt te vergelijken met de Bossen van Vlaanderen, nee. Wat ik ook zelf voornamelijk wou was de andere kant van De Bellicourt tonen, hoe iemand wiens zoon uiteindelijk onschuldig wordt veroordeeld eraan kapot gaat. Ik hoop dat het publiek dat begrijpt, dat tweede verhaal van een man die zijn eigen zoon ziet terechtstaan die eigenlijk onschuldig is. Ik heb het personage niet ontmenst, dat vond ik het belangrijkste. Dat tweede verhaal komt niet zo duidelijk aan de oppervlakte, maar ja, men had hiervan wel 24 afleveringen kunnen rond ma-

ken. Maar het is niet mijn sukses. Deze serie is op relatief korte tijd gemaakt, op 120 draaidagen waarvan ik er maar een vijftigtal heb meegedaan. Wat mensen dikwijls niet begrijpen is dat de know-how van de BRTN bij dit soort series enorm groot is. Die crew is heel sterk. Goed drama voor televisie is heel moeilijk, men moet een ploeg hebben die van de machinist tot de steracteur weet waar men mee bezig is."

Iemand als Aendenboom is op de zondagen twee keer te zien. In de Bossen en in Ramona op de VTM, het kwaliteitsverschil is zelfs voor een vermoorde zichtbaar. Aendenboom zelf houdt zich bij deze vraag op de vlakte: "Het is moeilijk te vergelijken, het zijn andere genres. Bij de VTM gaat het om een comedy, de BRTN was een film, is ook in film opgenomen. Het is waar dat de mensen van de VTM nog alles niet onder de knie hebben, binnen tien, vijftien jaar zullen ze ook zo ver staan. Ik heb nog altijd goeie hoop dat ze zullen evolueren tot een Engelse ITV. Ach, ik til daar niet te zwaar aan, het was een poging van de VTM om eens iets anders te brengen en er kijken toch 900.000 mensen naar Ramona ook."

Producer Winnie Enghien: "Technisch zijn onze kollega's bij de VTM even sterk, ze hebben ook iets meer geld, maar wat ze — voorlopig, denk ik — nog onderschatten is de coaching. Zowel voor als tijdens de opnamen. Kwaliteit nastreven begint fundamenteel met de keuzes die men doet, niet te vlug tevreden zijn en zeg-

gen: dat hebben we weer mooi afgelapt vandaag. Aan dat aspect hebben ze zich een beetje vertild. Dat is de grote verdienste geweest van regisseur Lybaert, nota bene met de Bossen aan zijn eerste grote opdracht toe als regisseur. Bij Klein Londen, Klein Berlijn was hij nog assistent-regisseur van André Poppe. Toch heeft hij beide hoofdacteurs zo kunnen coachen dat ze hun vrijheid hadden en toch deden wat het concept vereist. Voor Liebaert niet gemakkelijk te genover toch twee monstres sacrés."

Opluchting, kleine euforie bij de dienst Drama maar de structurele problemen blijven toch. B.v. hoe garandeert men de continuïteit? Na de Bossen is het opnieuw het zwarte gat, komen er op zondagavond opnieuw herhalingen en is het wachten tot januari volgend jaar vooraleer de brandweerserie Alfa, Papa, Tango op het scherm komt. Had men dan b.v. niet beter van de Bossen meer afleveringen gemaakt? Enghien: "Ik denk dat daar inderdaad een evolutie aan het plaatsgrijpen is en dat we daar zullen moeten op inspelen. Wij

hebben net zoveel afleveringen gemaakt als de aanwezige dramatische stof het toeliet. Maar wat ongetwijfeld aan bod gaat komen, is of er niet naar zaken zal moeten gezocht worden waar langere afleveringen mee te maken zijn. Nu zit men met dat gat en de laatste weken hebben bij de BRTN bewezen dat continuïteit, het op dezelfde uren, dezelfde dagen uitzenden ook zeer sterk loont. We zouden minstens 39 van de 52 zondagen, drie kwart van het jaar, naadloos van serie op serie moeten kunnen aansluiten. Daar zal zeker over nagedacht worden."

"Met een serie als Alfa, Papa, Tango is er toch al beterschap. Daar, en dat was ook nieuw, is vorig seizoen meteen toen men zag dat het aansloeg beslist nog eens zeven afleveringen te maken. Langs De Kade b.v. komt pas opnieuw in '93, daartussen zitten drie seizoenen, dat is erg lang, ja." Maar toch redenen om champagne te drinken? "Dat is precies wat we nu gaan doen. Om 17u.30 precies wordt de champagne hier ontkurkt." (RC)

'Eerst niet enthoesiast'

'Gisteren kwam ik in de post en de loketbediende zei heel ernstig: wat kan ik voor u doen, mijnheer Reynaert?'

"Ach natuurlijk doet het deugd." Jo De Meyere, verbonden aan de dienst Drama van de BRTN: "Ik had mijn twijfels rond de serie na de eerste aflevering, ik vond de spanningsboog niet hard genoeg gespannen, het liep mij allemaal iets te traag. Maar dan is het lekker op gang gekomen. Vier en vijf waren heel sterke afleveringen. Toen ik het scenario had gelezen had ik bedenkingen, vooral wat mijn personage betreft. Ik vond dat Reynaert niet participeerde in het drama, er te veel buiten stond. Wat eenzijdig geschreven ook, zonder veel nuance.

Een gedreven man, dat wel. Uit waarheidsliefde, maar hij is er ook niet slechter van geworden. Hij heeft samengewerkt met volkszanger Tamboer b.v. Voor mij lag het sleutelzinnetje in de eerste aflevering: 'Ik ben een doghond en als ik

bijt, los ik niet meer.' Dat heb ik willen volhouden door de serie heen."

"Het heeft me ook verrast, dat een in wezen toch psychologische serie, waarin geen humor zit, het zo goed heeft gedaan. Hier in mijn streek zag ik zelfs tot mijn verbazing dat de Volksunie reclame maakt met de figuur van Reynaert. Wacht, ik haal even De Streekkrant." De Meyere leest voor: "'Reynaert stak zijn nek uit.' Voilà, dat doet men toch niet als de serie geen succes was."

Het is toch een vreemde keuze om Reynaert als tv-naam te kiezen voor iemand die in het werkelijke leven De Lille heette. "Maar hij was wel een erg Vlaamsvoelend iemand. Daar heeft die partij hier willen naar refereren natuurlijk." Voor De Meyere was het mooi meegepakt: deze keer had hij een anti-kristelijke rol, pastoor heeft hij genoeg gespeeld. "Ik vind het ook lekker om in iedere serie van fysionomie te veranderen. In Alfa, Papa, Tango die wat gesloten man

met klein snorretje, hier een emotioneel iemand met grote oratorische gaven."

"Een van de elementen van het succes, waar zo weinig mensen aan denken is het feit dat het gefilmd is. Niet van dat elektronische gedoe.

Die korrel van echte film doet het zo goed met dergelijke nostalgietema's en het werk van Jos Van Schoor, die dit werk al vijftientig jaar doet voor de BRTN, vind ik buitengewoon als ik het nu zie op televisie."

De Meyere ontkent niet dat er een duel(letje) werd gespeeld tussen hem en Aendenboom: "Uiteraard speel je een match. Eigenlijk had ik nooit echt tegenover Aendenboom gestaan, zeker niet op teater. Wat ik me wel herinner is dat ik ooit als piepjonge acteur in de jaren vijftig de De Gruyterprijs heb gewonnen. Dat was een bikkelharde strijd tussen jonge acteurs. Ik heb die gewonnen met één puntje voorsprong op Frank. Het zal nu ook weinig schelen."

"Het is goed voor de dienst Drama, ja. Maar men zal toch moeten oppassen. Ik betreur erg dat we twee van onze grote regisseurstalenten, Vincent Rouffaer en Peter Simons, kwijtgespeeld zijn. Ik heb uit goeie bron dat beiden voor de VTM met heel interessante dingen bezig zijn. Ik denk dat de VTM er op het gebied van drama nog sterk zal op vooruit gaan. Het is aan de BRT om de voorsprong die men nu heeft niet te laten verloren gaan. Men mag zich niet in de bossen terugtrekken." (RC)

Meer dan een miljoen en hoge waardering

De serie is qua belangstelling en waardering, zo blijkt uit de cijfers, tot de absolute BRTN-top te rekenen, zeker sinds de komst van de VTM. De eerste aflevering op 6 oktober was meteen goed voor 1.009.000 kijkers, met een waardering van 78 pct. Een week later haalde men vlot 1.100.000 kijkers met een identieke waardering. Vanaf de derde week sprong de waardering voorbij de tachtig procent (82 pct.) en haalde men nog 4.000 kijkers extra. Op 27 oktober daalde men eventjes onder het miljoen (956.000 kijkers) maar steeg de waardering nog met 1 procent. De dubbele aflevering van vorige zondag was een retour en force: 1.163.000 kijkers en opnieuw een waardering van 83 pct. Tevredenheid alom ook bij de studiedienst: "Dergelijke waarderingen zijn erg hoog, zeker voor een serie. Voor

een eenmalig programma haalt men zoiets sneller, b.v. de voetbalmatch Anderlecht-PSV haalde ook een dergelijke waarderingsscore. Met VTM-programma's is het moeilijk te vergelijken op het vlak van waardering want daar meet men dat niet... Bij ons wordt op een bepaald moment tijdens het kijken expliciet de vraag gesteld om een waardering te geven. Hebben we te weinig mensen die daarop reageren dan rekenen we geen waardering uit. De VTM redeneert dat als er veel gekeken wordt er ook goeie waardering is, anders kijkt men niet. Daar is in essentie iets van waar. De Vlaming blijft niet kijken naar iets wat hij niet of maar matig goed vindt. Maar dergelijke hoge kijkcijfers en waardering hebben we niet elke dag. Bij Drama was het een hele tijd geleden, ja. Er is een band tussen kijken en waarderen, ook bij de

BRTN. Wat wel gebeurt bij ons is een klein publiek dat hoog waardeert. Het ergste wat kan gebeuren is uiteraard en zeer weinig cijfers en zeer lage waardering. Dat is bij de BRT momenteel het geval met de programma's van de dienst Kunstzaken. Daar zijn dan ook heel wat vragen rond." (RC)

Teksten:
Rudy Collier
Anna Luyten
Peter Mijlemans
Veerle Windels

Koördinatie:
Rudy Collier

De geheimzinnige zaak van Beernem

Het assisenproces rond de moorden van Beernem was in de zomer van 1929 hot news in Vlaanderen. De gerenommeerde Vlaamse kranten stuurden hun meest ervaren gerechtsjournalisten op de ophefmakende zaak af, op de trappen van het Antwerpse justitiepaleis troepte dagelijks, bijna drie weken lang, het volk samen om van beschuldigden en getuigen een glimp op te vangen. "Volksgazet", ondertussen aan zijn twaalfde jaargang toe, volgt de ontwikkelingen in Beernem op de voet en kondigt in de zaterdageditie van 29 juli 1929 door de feiten nog even op een rijtje te zetten, de rechtszaak aan. De assisenzaak is niet alleen belangrijk omdat de publieksinteresse dusdanig groot is, maar ook omdat strijdpunten van de sociaal-demokraten hard kunnen gemaakt worden. Het proces in 1929 leek dan ook sterk op een laatste stuip trekking van de standenmaatschappij.

Volksgazet stuurt dan ook de 22-jarige Jos Van Eynde, één van zijn spraakmakende jonge journalisten, naar het Antwerps justitiepaleis waar de pers op de eerste rij mag zitten. Dagelijks schrijft Van Eynde onder de titel 'De geheimzinnige zaak van Beernem' een belangrijk deel van Volksgazet vol over de ontwikkelingen op het justitiepaleis. Van Eynde, die later hoofdredakteur en minister van Staat werd, is in 1929 net drie jaar actief bij Volksgazet waar hij tot 1977 zal blijven. Van 29 juni tot 22 juli 1929 volgt hij 'het proces van de eeuw'. "De groote zaak", zo schrijft hij de eerste dag van het proces. "In de assisenzaal, wel vijftig journalisten uit Antwerpen, Brugge, Gent en de Franschen

groep uit Brussel." Over dat Frans laat Van Eynde zich soms terzijde uit. "Het is ook de moeite waard eens te vertellen dat men op het assisenhof van de Vlaamsche stad Antwerpen Franssche stempels drukt op de perskaarten der Vlaamsche dagbladenschrijvers."

Westvlaams

Opvallend is dat hij in zijn dagelijkse verslaggeving over het proces minder duidend is dan de algemene toon die Volksgazet en alle andere kranten in die tijd aanslaan. Van Eynde ontwikkelt zich tijdens de drie weken durende zittingen tot

een akkuraat verslaggever, die rekvisitoren en getuigenissen vaak letterlijk — zij het dan rechtstreeks uit het Westvlaams vertaald — weergeeft en voornamelijk de persoonlijke bemerkingsen en karaktertrekjes der hoofdfiguren in zijn inleiding verwerkt.

"'n Log gevaarte is vrouw Pharailda De Pestel. Van vrouw De Pestel werd te Beernem algemeen gezegd: 'Die dikke weet het goed'. Als die moest spreken zou alles uitkomen. De dikke zegt niets en niets komt uit." Hij hoorde meer dan 150 getuigen. " 't Zijn allemaal pezige, bruinge-

brande buitenmensen die in hun Zwart Zondagspak eer schuchter het paleis betreden en voor elken gendarm en elke zwarte toga een eerbiedigen groet over hebben. Moeder Desutter ziet er onder haar zwart mutsken nog heel flink uit..."

"Zelfs van de zijde der kunstenaars koestert men belangstelling voor het proces: onder de toehoorders merken wij kunstschilder Ost, broeder van den prokureur op. Die zal wel gelegenheid vinden onder de tronies der talrijke getuigen een paar typen te ontdekken die verdienen vereeuwigd te worden. En aan

den zijde van den schilder troont Felix Timmermans."

Pastors

Toch laat hij niet na nu en dan uit te halen naar de vijand. "Stel U dat voor", begint hij zijn hoofdartikel op de eerste pagina van donderdag 18 juli 1929. "En daar vinden we hedennamiddag de plaatsen die aan de pers zijn voorbehouden ingenomen door een zestal pastors. De zes eerwaarde-heeren — en er zitten er verder in de zaal nog meer — komen aan het publiek een mooi voorbeeld geven."

Van Eynde heeft voor het eind van het proces voor zichzelf duidelijk gemaakt hoe de zaak in elkaar steekt en wie de schuldigen zijn.

"Het Openbaar Ministerie beticht De Vrière ervan getuigen te hebben bewerkt opdat zij hun verklaringen zouden wijzigen. Iemand die dat durft moet toch interessantere zaken weten te vertellen dan een boertje dat hier en daar met een half oor een praatje opving. M. De Vrière kan eens komen verklaren waarom hij Hoste de hand boven het hoofd hield, waarom hij brieven aan het parket schreef. Of zullen de rijke mensschen misschien mogen thuisblijven, terwijl tientallen arme sukkelaars elken dag, twee weken lang van Beernem naar Antwerpen moeten reizen om een verklaring af te leggen die schier belangloos is."

Maar gerechtigheid, daar is hij van overtuigd, zal geschieden en dat deelt hij zijn lezers onomwonden met een gevoel voor dramatiek mee.

"Mochten wij op de bank der

betichten hebben gezeten, ons hart zou zijn stilgevallen op het plechtige ogenblik toen de rode gestalte van M. Ost oprees voor het rekvisitorium. (...) Hij had verwacht dat zij na het prachtig pleidooi van Mter Marck gisteren zich zouden

ontlast hebben van het zware gewicht dat op hun geweten moet drukken. Maar het ogenblik naakt waarop zij door wroeging zullen worden teneergeslagen."

Van Eynde trekt partij voor de aanklagers en ondersteunt zo subtiel hun gerechtvaardigde zaak door hun vakbekwaamheid te onderstrepen en sabelt de verdedigers genadeloos neer. De advocaat van de burgerlijke partij, Marck, omschrijft hij tijdens het pleidooi als volgt: "Even bezadigd als 's morgens, zonder veel omhaal van ronkende zinnen, zonder te zoeken naar romantische effecten maar met een uiterst sterke argumentatie, gaat de advocaat zijn krachtig pleidooi voort." De tegenpartij kan op minder sympathie rekenen. "Mter Verhougstrate heeft in den loop der debatten aangetoond dat er ook zwijgzame advocaten zijn. (...) Mter Verhougstraete is net als Mter Carton, een advocaat zonder inspiratie."

Van Eynde laat zich soms zeer duidelijk uit over de advocaten. Hij neemt het overduidelijk op voor 'de boerkes van Beernem' die dag na dag de lange reis moeten ondernemen: "Na de schorsing ontstaat herrie aan de tafel van den griffier. De getuigen die nog moeten terugkeeren — 't zijn er wel dertig — eisschen met veel gebaren en luid geschreeuw hun 'munten'. Dan komen de mensschen aan ons (dit zijn de journalisten, n.v.d.r.) hun nood klagen: 't is al de vierde maal dat zij uit het verre Beernem moeten komen. En zoo'n verplaatsing kost steeds, zelfs al brengt iedereen zijn boterhammen mee, wat geld. Bovendien blijf het werk liggen, wordt het huishouden niet verzorgd. De mensschen hebben gelijk. Alle advocaten die in welke zaak het ook zij vaak noodelooze incidenten uitlokken, zich beijveren om mooie woorden en lange tirades aan den man te brengen, moesten er eens aan denken dat ze spelen met den kostbaren tijd van tientallen mensschen." Het uiteindelijk verdict dat Van Eynde meegeeft aan de lezers is gespeend van elke emotionaliteit. Het benadert waarschijnlijk de kurkdroge taal van het oorspronkelijke vonnis.

(AL/PM)

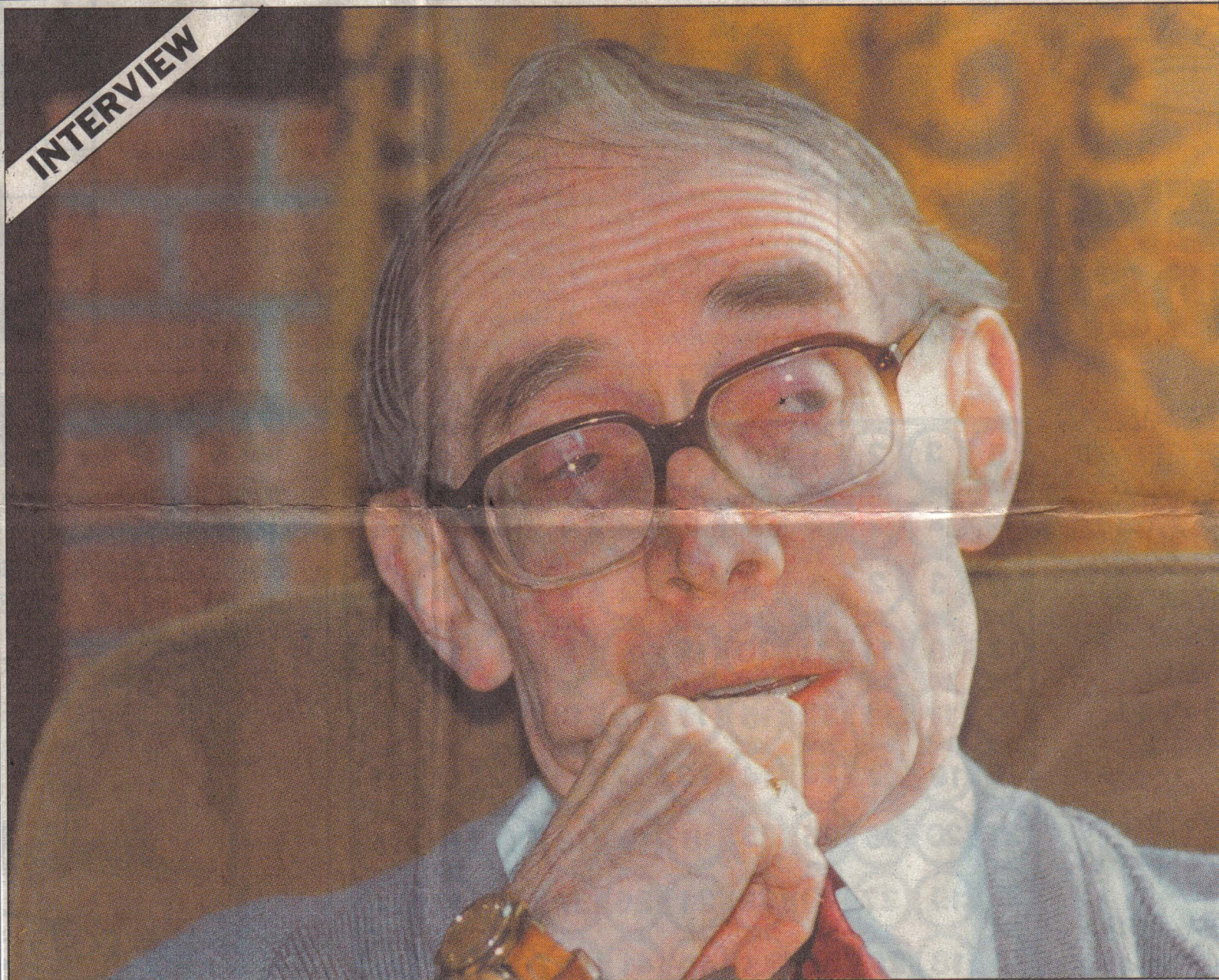
De Bossen van Vlaanderen

Auteur van «Dossier Beernem» Alfons Ryserhove niet onverdeeld gelukkig

met «Bossen van Vlaanderen». Heel mooi verfilmd, maar...

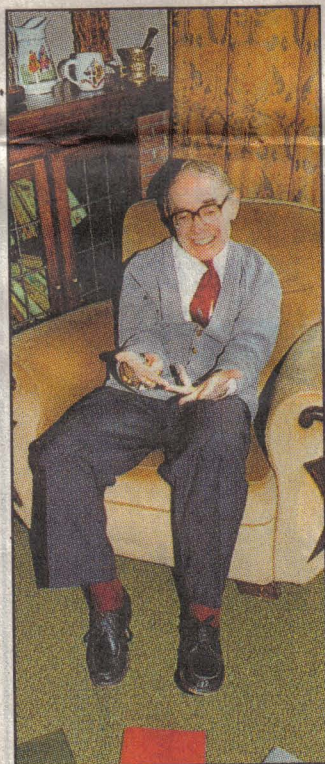
Zo kan het ook over Bende van Nijvel

INTERVIEW

Alfons Ryserhove: «De rode rakkers van de BRT gooien zelfs een onderpastoor in het water, maar zoiets kon toen niet»

«Natuurlijk is die serie De Bossen van Vlaanderen prachtig verfilmd. Maar zo kan men straks ook over de Bende van Nijvel waarheid en verlichtsel mengen onder de televisietitel De Bomen van Assebroek», zegt auteur Alfons Ryserhove, uit Knesselare. «De BRT heeft van mijn 54 jaar opzoekingswerk naar de moorden van Beernem willen profiteren, al situeren ze uit schrik het gebeuren in het denkbeeldige dorp Houtegem».

De auteur met aan zijn voeten de vrucht van 50 jaar opzoekingen

En de rode rakkers van de omroep konden het ook niet laten daar een staking in te brengen, al speelde zich dat in een heel ander tijdperk af. De socialisten gooien op het scherm zelfs een onderpastoor in het water. Alsof iemand in Beernem daar zelfs maar aan zou hebben durven denken...».

De inspecteur lager onderwijs op rust heeft het drukker dan ooit. Voortdurend rinkelt de telefoon met weer een vraag om op een select diner of voor een grote vereniging ergens te lande een voordracht te houden. De zeventiger moet meer weigeren dan hij kan aanvaarden. Toch is hij met de verfilming van zijn levenswerk, waar kijkend Vlaanderen zondag na zondag van geniet, niet onverdeeld gelukkig. Maar hij zet nog altijd het onderzoek verder, waarmee hij meer dan een halve eeuw geleden begon.

«Omdat mijn moeder van Beernem was. En omdat ik thuis mijn ouders voortdurend onder mekaar hoorde spreken over die zaken van Beernem. Mijn moeder was geboren op een groot boerenhof van de Vrière, in de televisieserie ridder de Bellicourt. Ook wanneer met de kermis ooms en tantes op bezoek kwamen, werd er over niets anders gesproken. Ik liep daar als snotneus tussen en begon vragen te stellen. Tot mijn vader zei: Jij moet daarover zwijgen, dat is niets voor kinderen. Daarmee was mijn nieuwsgierigheid nog meer gewekt. Later, in mijn studententijd, ging ik daarom zelf op onderzoek uit...»

Tekst: Ronny Driesmans

Foto's: Rol-Action

Was dat ook niet omdat de Vrière uw ouders uit hun huis gezet had?

«Nee. Na hun huwelijk waren zij van Beernem naar Knesselare verhuisd. Ook het huis dat zij hier huurden was eigendom van de Vrière. Op zeker ogenblik verkocht hij dat aan een vrouw uit Oedelem en zette ons gezin zonder verwittiging op straat. Mijn vader moest hals over kop uit Frankrijk, waar hij als metser aan de slag was, terugkeren om een huisje ineen te flansen voor zijn vrouw en zes kinderen. Maar ik was toen pas twee jaar. Veel meer zijn mij de vertellingen van mijn moeder bijgebleven. Zij kon prachtig vertellen».

Dat hebt u blijkens het succes van uw voordrachten wel van haar geërfd. Maar hoever gingen die vertellingen van uw ouders destijds?

«Zij noemden thuis de moorde-

naars en hun slachtoffers. Maar zonder details...»

Opperden zij toen ook al dat ridder de Vrière daar de hand in kon hebben?

«Iedereen stond te schudden en te beven voor de burgemeester. Ik herinner mij nog goed die eerste morgen nadat Hector De Zutter verdwenen was. Ik was toen zeven jaar. Bij ons, in de familie, overal werd heftig gesproken. Dat veroorzaakte een enorme beroering in heel Beernem. Hector was van de kermis niet thuisgekomen. Dat was een geheimzinnige en vreselijke zaak. Maar veertien dagen later, toen nog steeds geen spoor van hem gevonden was, sprak er in heel de streek geen kat nog over. Alle monden klaptten dicht. Het ordewoord was gegeven door de machthebbers».

Door de kasteelheer en zijn garde. Maar ook door de geestelijkheid?

«Pastoor Louwyck, die een brave, oude man was, heeft nooit de kant van de doders en van de Vrière gekozen. Maar zijn onderpastoors gingen de mensen bedreigen dat ze niet mochten spreken, dat het doodzonde was een verklaring af te leggen aan het parket van Gent. Toen ze dat 's zondags predikten verlieten tweehonderd mensen de kerk. Zo scherp ging dat er aan toe».

Waar bent u dan als student

uw opzoekingen begonnen?

«Op het gemeentehuis van Beernem. In het hol van de leeuw! Ik ging de overlijdensakten van al die slachtoffers opzoeken».

Dat was dus bij secretaris Omer Vanhaecke, die in de televisieserie Albert Ceupens heet. Hij zou naderhand zelf, bij een wraakactie, als zevende slachtoffer vallen.

«Juist. Er bestond toen nog geen fotocopieerapparaat en ik moest die acten overschrijven. Secretaris Vanhaecke kwam over mijn schouder kijken. Waarom doe je dat? Het is niet goed oude koeien uit de sloot te halen, zei hij. En hij gooide mij buiten. Thuis vertelde ik wat mij overkomen was. Jij kilo!, zei m'n vader, weet je dan niet dat de secretaris gehuwd is met Alice, de zuster van garde Hoste? Spaar je drinkgeld en vraag die acten met zegel, dan kan hij ze niet weigeren. Dat heb ik gedaan. Nadien ben ik bevriend geraakt met de secretaris. Want ik heb de geschiedenis van Beernem geschreven en daar had Vanhaecke veel belangstelling voor. Misschien vermoedde hij wel dat ik tersluiks ook andere dingen noteerde».

Schreef u daarom eerst die dikke dorpsgeschiedenis?

«Zo heb ik met alle mensen van Beernem kunnen spreken. Het was voor een boek over hun

geschiedenis. En zij vertelden... Met alle honderdveertig getuigen van het Assisenproces in Antwerpen heb ik gepraat. Behalve met de veldwachter. Dat durfde ik niet. Na zijn dood heb ik wel met zijn weduwe, Ida Devos, gesproken. En dikwijls ook met Schepers, in wiens huis De Zutter doodgeslagen werd. Schepers had daar geen schuld aan, hij was een minzaam man. Maar garde Hoste was een gevaarlijk, kwaadaardig man. Een kerel van honderd kilo».

Dus niet het figuur van César Priem, vertolkt door Guy Van Sande op televisie?

«Dat is belachelijk. Zo'n schooljongetje was garde Hoste niet. Ach, die verfilming, daar ben ik niet zo gelukkig mee. Ik neem het de BRT en Rudy Geldolf niet zozeer kwalijk dat zij alle namen veranderd hebben. Ik begrijp dat zij nog bang zijn, dat ze gewicht zijn voor die adellijke families. Zij hadden de toelating om een scenario te schrijven aan de hand van mijn boeken en zij mochten dat dramatiseren, zelfs een loopje nemen met de chronologie. Maar ik ben wel boos omdat zij deze serie zelf aankondigden als het groot feuilleton over de moorden van Beernem».

Daar gaat het toch om? Hele scènes, getuigenissen, dialogen zijn zo uit uw dossiers geplukt. Maar de juridische dienst van de BRT wilde er andere namen op geplakt zien. Zelf noemt u

in woord en geschrift al jarenlang man en paard. Is er ooit klacht tegen u ingediend?

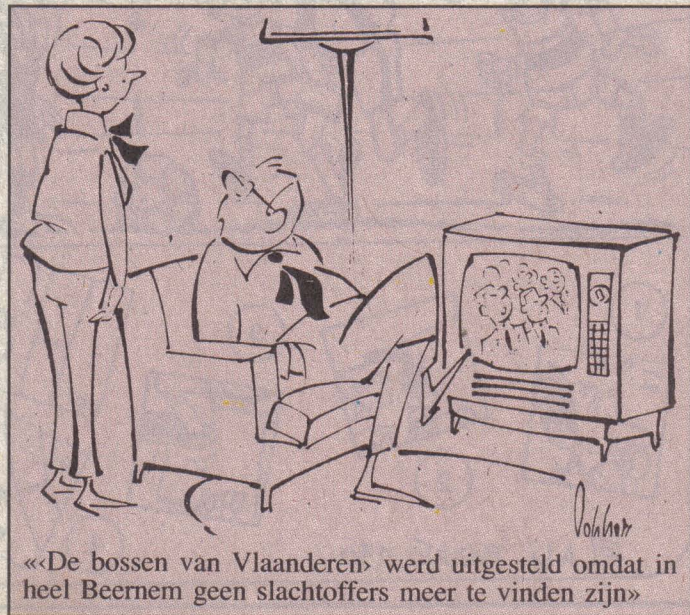
«Nooit! Ik heb voordrachten gegeven voor de gerechtelijke politie in Antwerpen, Brugge, Gent, Kortrijk. In het gerechtshof in Brugge kwamen de nazaten luisteren van diegenen die de zaken van Beernem in de doofpot gestopt hadden, de zonen van voorzitter Kervyn de Marcke ten Driessche, van rechter Soenen, van gerechtelijk officier Impens. Niemand heeft mij bedreigd. Van Liévin van Outryve d'Ydewalle, de kleinneef van ridder de Vrière, kreeg ik zelfs gelukwensen. Thuis mochten wij daar

nooit over praten, schreef hij me, onze grootoom mocht zelfs niet vernoemd worden».

Toch heeft de gerechtelijke overheid nog lang alles toege-dekt willen houden.

«Zeker. Toen ik in het onderwijs stond en mijn opzoekingen steeds voortzette, heb ik gepoogd toegang te krijgen tot de gerechtelijke dossiers. In Brugge zei men mij: Het is spijtig, meneer Ryserhove, maar de dossiers over de zaak d'Udekem, de zaak Dierickx en de zaak De Zutter zijn jammerlijk vernield in mei 1940 door oorlogsfeiten».

Lees verder blz. 61

Garde

was zijn bastaardzoon

Vervolg van blz. 59

Maar u geloofde dat niet?

«Natuurlijk niet, het waren grove leugens. Er is daar in mei '40 niets gebeurd. Trouwens, hoe zouden net die drie Beernemse dossiers kunnen verbrand zijn, terwijl honderdduizend andere ongeschonden bleven. Tien jaar geleden bevestigde een vriend, die in Brugge substituut geworden was, dat die dossiers er nog steeds achter slot en grendel zaten. Substituut Desutter, die ik nu mag noemen omdat hij bij een verkeersongeluk om het leven is gekomen, heeft toen alles voor mij gefotocopieerd».

U hebt ook de Duitse officieren gezocht, die in 1922 op een schijnproces in Brugge bij verstek schuldig bevonden waren aan de moord op baron d'Udekem d'Acoz.

«Die werden schuldig verklaard en veroordeeld tot de doodstraf terwijl zij op het ogenblik van de feiten reeds aan het Oostfront waren. In Tirol heb ik in '48 von Gagern gevonden. Hij sprak schande over dat monsterproces, waarvan hij pas tien jaar later bij toeval het vonnis vernam. Zijn vriend zu Stollberg was toen hij ter dood veroordeeld werd reeds lang begraven».

Het Brugse gerecht komt er niet fraai uit.

«Victor De Lille, de Reynaert op televisie, schreef in '27: Wat zit er daar bijeen? Een bende edellieden van sedert 1830. Allemaal koek van één deeg, die hele hutsekluts... Hij durfde, Victor. Jo De Meyere speelt die rol ook prachtig. Maar wat een stomiteit, die man in de aflevering van vorige zaterdag op het proces door een advocaat een *persgoeroe* te laten noemen. Dat woord bestond toen nog niet».

Victor De Lille, de ware Reynaert, tijdens zijn opgemerkt getuigenis voor het Antwerps assisenhof

«Op het gerechtshof van Brugge wilden ze mij wijsmaken dat de dossiers opgingen in een brand», vertelt Alfons Ryserhove aan onze redacteur

U bewondert De Lille?

«Hij durfde reeds optornen tegen de machtigen. In Beernem heeft de feodaliteit geduurd tot 1980. De kasteelheren waren daar eeuwen lang burgemeesters en schepenen. En iedereen zat onder de knoet. Toen Victor De Lille in 't *Getrouwe Maldegem* voor 't eerst schreef over de zaken van Beernem stuurde de Vrière onmiddellijk de boswachter rond om in ieder huis te verbieden die krant nog te kopen. Die boswachter was Henri Hoste, de *Katteschieter*. Ridder de Vrière had hem van 't kasteel van Zedelgem gehaald om met zijn meid te trouwen. Drie maanden na zijn aankomst werd een zoon geboren, de latere *garde* Hector Hoste. De garde was de bastaardzoon van de ridder».

En die ridder de Vrière was volgens uw opzoekingen zelf een bastaardzoon van Leopold II?

«Tja, ik was er natuurlijk niet bij. Maar Mia Kerkvoorde, die inzage kreeg van documenten van het Hof, schrijft dat de Franse generaal Maxime Weygand ook een bastaardzoon was van Leopold II. Ik heb hier een boekje uit die dagen: *Popol II, roi des Belges et des belles*. Leonie Mulle, uit Tielt, de moeder van de Vrière, kreeg na de dood van haar veel oudere man onmiddellijk de titel van barones. Zo dankte Leopold II dames die bevallig en gewillig waren. Haar vader, een katholieke senator, had Leonie aan het Hof geïntroduceerd. Daar heerste een andere moraal. Zoals in Beernem de burgemeester-dictator ook de jonge meisjes opeiste, maar niet duldde dat iemand van het katholicisme afweek».

«Men wist dat in Beernem, maar niemand durfde erover te praten. Dat heeft mij altijd meest getroffen, hoe er gezwegen werd. Ook over de moorden. Dat heeft geduurd van de eerste moord op baron d'Udekem, de echtgenoot van de minnares van de Vrière, gevolgd door het uitschakelen van al wie teveel wist, tot aan de lafhartige wraakmoord op secretaris Vanhaecke in juli 1944. Ook toen werd gezwegen».

De televisieserie begon met die terechtstelling, die zich hier in uw straat aan de beek afspeelde. Die laatste episode hebt u van heel nabij meegemaakt.

«Het verzet had die executie niet bevolen. Het was moord. De

mensen wisten wie de vier daders waren. Op een ochtend hing er aan een huis in de Dorpstraat een groot bord met het opschrift: moordenaars. Enkele weken na de moord werd het huis van Vanhaecke nog geplunderd en dat werd wel bestraft. Maar ook de zevende moord van Beernem kwam nooit voor de rechtbank».

Van de broer van de secretaris, Karel Vanhaecke, die naar Amerika verdwenen was na de moord op Ernest Van Poucke, is ook nooit meer wat gehoord.

«Hij is ginds gehuwd en gestorven. Maar de BRT heeft daar wel wat van gemaakt... Het slachtoffer, Vanpoucke, was een heel ernstig, spaarzaam man. Hij dronk niet, was zelfs niet ver-

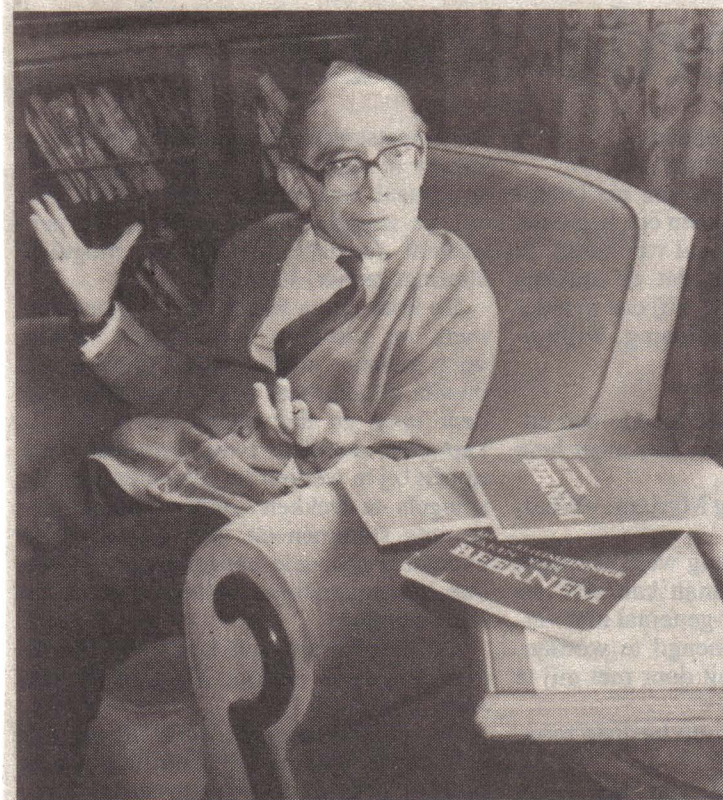
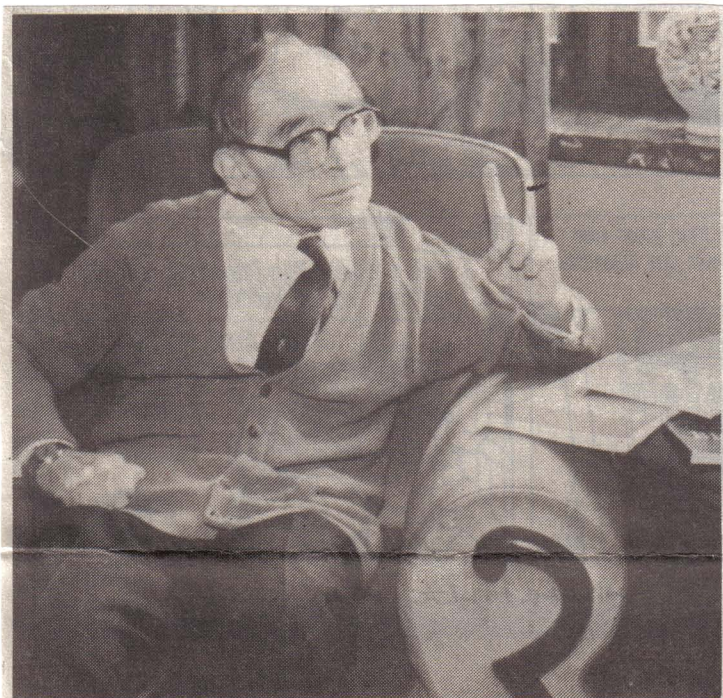

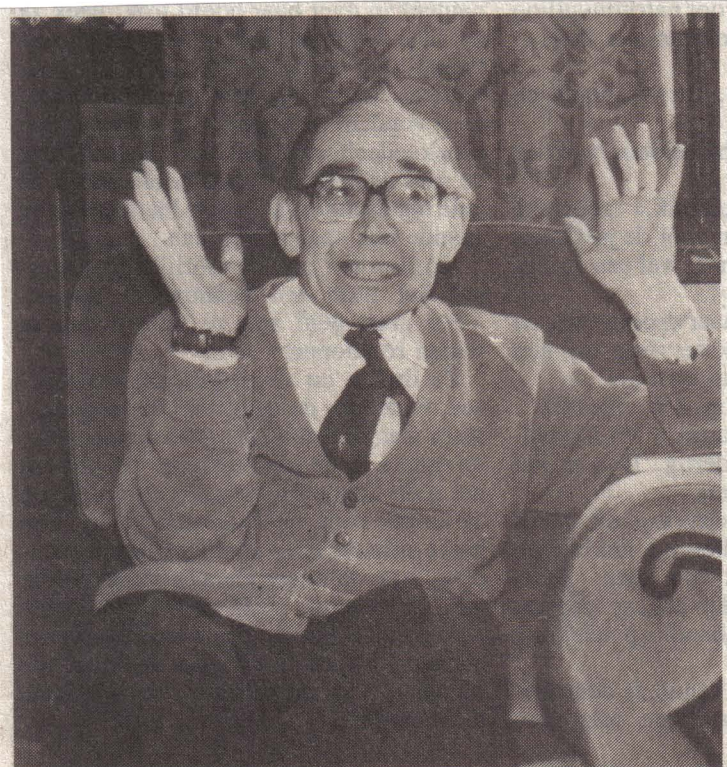
Doodsprentje van de vermoorde Hector De Zutter

loofd. Om kijkdichtheid te bevorderen heeft men daar dus *dramatische effecten* ingebracht. Dus laat men hem een liaison hebben met de getrouwde waardin van café De Wandelaar. Om die vrij-scène in 't bos erin te brengen is weer de geschiedenis vervalst».

Maar u was historisch adviseur van de serie. Dat scenario is u toch voorgelegd?

«Ik heb dat allemaal verbeterd. Zelfs de taalfouten. Maar daar werd geen rekening mee gehouden. Zo laat men ook een zwangere vrouw vanalles doen om een abortus op te wekken. De meisjes van Beernem, die dienden op 't kasteel, deden dat niet. Zij baarden hun kinderen en nepen ze de keel dicht».

«Mijn moeder kon heel goed vertellen», zegt Alfons Ryserhove die overal in het land succes oogst met zijn lezingen over de mysterieuze Beernem-zaken

«Alleen de treffelijke wil ik beschermen»

Ridder-kasteelheer en burgemeester-senator Etienne De Vrière slaagde er lang in de mysterieuze zaken van Beernem in zijn adellijke doofpot te houden. Maar het onverzettelijke speurwerk van Victor De Lille, de journalist-uitgever van «'t Getrouwe Maldgem», leidde ten slotte toch tot één assisenproces.

Te Antwerpen dienden twee van de Vrières beschermelingen, veldwachter Hector Hoste en diens zwager Ernest Schepers, zich in 1929 te verantwoorden voor de moord op de brave Hector De Zutter. Om het zover te krijgen had De Lille in zijn blad zelfs een steunfonds geopend ten einde moeder De Zutter aan de beste advocaten te helpen.

Het Antwerps proces zorgde voor een ware volkstoe-loop. De Sinjoren hadden het in die dagen over «de Beernem-treinen».

Uit de 140 getuigenissen, die veelal meer weg hadden van een klucht, bleek nog een duidelijk hoe meedogenloos

burgemeester de Vrière zijn dorpelingen in de greep had. Van onderpastoor tot kletsdam, van arts tot boer, ze praatten allemaal naar zijn hand. Bleek onder meer dat de kapelaan het dossier had gelezen om des te efficiënter zijn parochianen te kunnen beïnvloeden en dat de kloosterzusters de bebloede kleren van het slachtoffer zeven keer wasten voor de komst van het parket.

Hoogtepunt van het proces was de confrontatie tussen de kasteelheer en zijn aartsrivaal, journalist De Lille. Dit kwam er nadat ridder de Vrière had getuigd dat de beschuldigten de moord niet hadden kunnen bedrijven omdat het jongens van goed volk waren. Eraan toevoegend: «Ik neem de treffelijke mensen in bescherming». Op de vraag of slachtoffer Hector De Zutter dan geen treffelijke mens was, antwoordde hij: «Nee, want hij zat te veel op café».

De jury trapte er niet in en de beschuldigten werden veroordeeld tot ieder 20 jaar.

Eeuwig zwijgen de Bossen

Een verweerde steen in de Bulskampveldbossen herinnert aan de plaats waar baron d'Udekem d'Acoz, het eerste slachtoffer van de Moorden van Beernem, gevonden werd. (Foto R. Neirinck)

'De Bossen van Vlaanderen' zit erop. En hoewel men na afloop van de tv-serie de indruk kan hebben dat zowat alle moorden opgelost zijn, had men als titel net zo goed 'Eeuwig zwijgen de bossen' kunnen kiezen, want in werkelijkheid blijven de mysteries rond de echte 'Moorden van Beernem' allesbehalve opgelost. Dat bleek alvast ook, toen wij in Beernem zelf gingen polsen naar reacties. Zie binnenin.

BRT-serie wekt grote beroering, al blijven Beernemnaars zwijgzaam

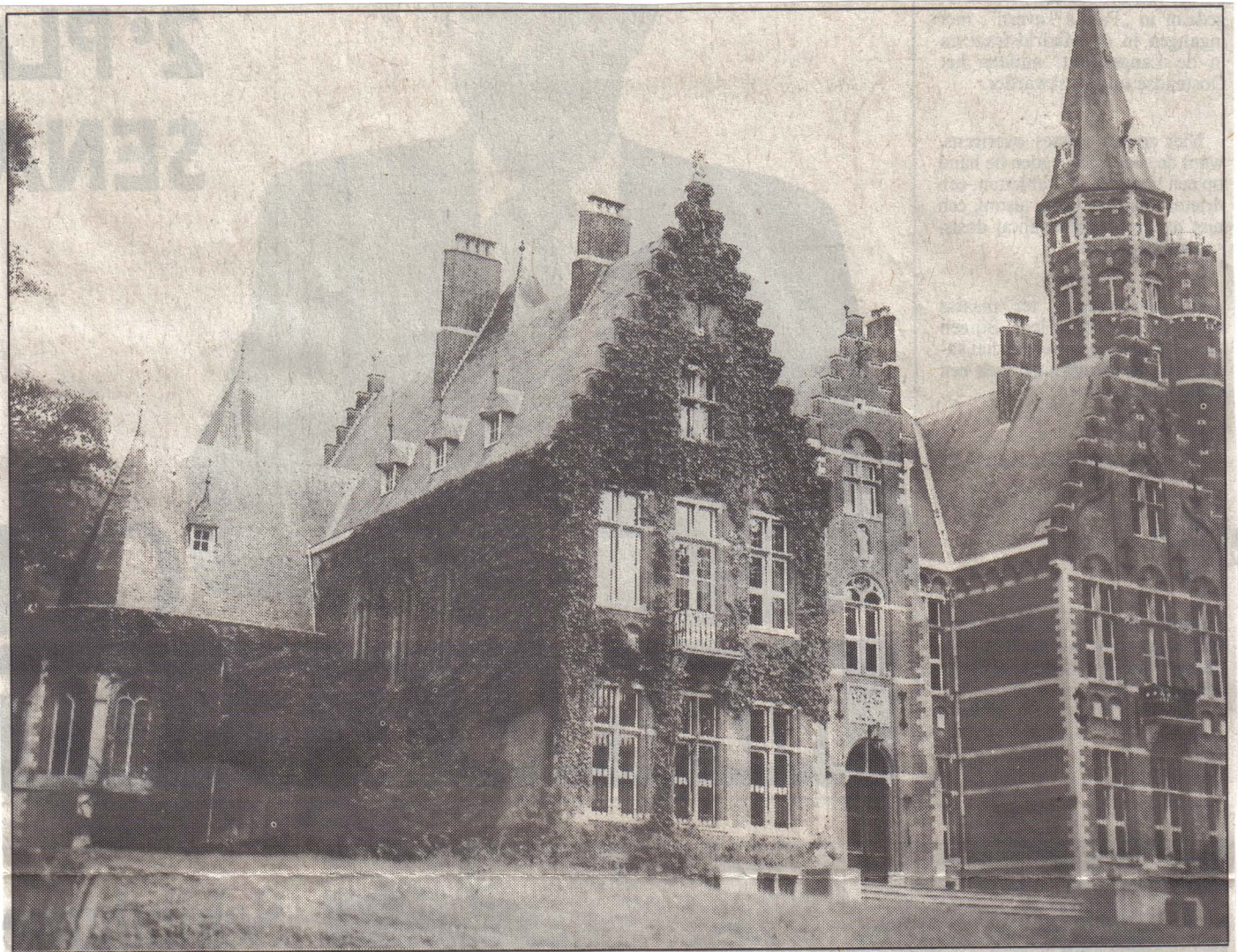
Moorden van Beernem

blijven mysterie

Zondag 10 november jl. viel het doek over het succesvolle BRT-feuilleton *De Bossen van Vlaanderen*, waarvoor scenarist Rudy Geldhof zich baseerde op de boeken van de Knesselaarse onderwijzer Alfons Ryserhove. Hoewel de tv-serie afgedaan werd als een fictief verhaal uit het onbestaande Vlaamse dorp 'Houtegem', toetsten alle Beernemnaars het scenario aan hun kennis en herinneringen aan de geheimzinnige moorden die zich een halve eeuw geleden in hun dorp afspeelden. Een plaatselijk advertentieblaadje had zelfs een namenlijstje opgesteld, waarin de namen van de acteurs naast die van de echte protagonisten in deze bloedige geschiedenis gepubliceerd werden. Wij polsten bij enkele Beernemnaars naar hun reactie op de tv-serie. Geen makkelijke klus vermits er nog altijd een mysterieus waas hangt over de bossen van Vlaanderen...

Met enige schroom - tien jaar geleden werd het lijk van journalist Gaston Coeckelberghs, die de moorden van Beernem wou napluisen, opgevist uit de Gentse vaart - vatten wij onze tocht door de landelijke gemeente aan in de schaduw van de Sint-Amanduskerk. Op het kerkhof prijkt de pralerige grafkapel van ridder de Vrière, de voormalige burgemeester van Beernem die als *fil rouge* in deze historie fungeert. Boven de toegang tot dit slecht onderhouden grafmonument, dat ter voorkoming van vandalisme (uit wraak tegen zijn tiranniek bewind?) met een houten plank vergrendeld werd, hangt de toepasselijke wapenspreuk *Regi et patria* van deze natuurlijke zoon van Leopold II.

„Het portret van de Vrière in de tv-serie stemt goed overeen met de werkelijkheid”, verklapt een bejaarde Beernemse graftoeviste, die ondertussen verwoed speurt naar het graf van Hector De Zutter, die *op wreedaardige wijze het leven ontnomen werd*. „Ik herinner mij uit mijn jeugd dat de burgemeester per koets naar de kerk kwam en iedereen zijn muts moest afnemen. De dames die hem niet groetten, werden achteraf ter verantwoording naar het kasteel Bloemendale ontboden.”

Het kasteel Bloemendale, van waaruit de Beernemse burgemeester de Vrière destijds over zijn dorpsgenoten regeerde. (Foto Koen Matthijs)

Bloemendale

Van de Sint-Amandskerk rijden we naar het fraaie, neogotische gemeentehuis, dat samen met de aanpalende gendarmerie in maart 1927 volledig in beslag genomen werd door de Gentse gerechtelijke politie voor de ondervraging van 200 getuigen over de raadselachtige dood van Hector De Zutter. Via de brug over het kanaal waar het lijk van Ernest van Poucke in mei 1927 opgevoerd werd, bereiken wij de Wellingstraat, waar zich het kasteel Bloemendale bevindt.

Langs de overzijde van laatstgenoemd domein - nu is dit het eigendom van de erfgenamen van de voormalige minister van koloniën Sap, terwijl ook prof. Vlerick en de ex-Oostendse burgemeester Piers er hun buitenverblijf hadden - loopt de spoorlijn Brugge-Gent. Er wordt gefluisterd dat de macht van de Vrière zo groot was dat hij ooit de stationschef gebod de trein terug te roepen toen hij te laat arriveerde...

Moordwapen

In de Wellingstraat, 150 m

voorbij de spoorweg, staat tevens het huis Schepers, waar Hector De Zutter het laatst gezien werd voor hij op 7 november 1926 verdween. Op het erf kan men nog altijd het schuurtje ontwaren waar politie-officier Dubois het moordwapen ontdekte: de klauwamer die veldwachter Hoste en diens Schoonbroer Etienne Schepers als daders van de moord op De Zutter aanwees. Sinds 1964, toen zijn vader het huis van de familie Schepers overkocht, huist wijn- en aardappelhandelaar Robert Strooband - de uitvinder van de zeshoekige

friet - in dit beruchte huis.

„Gelukkig heeft de BRT de namen van de hoofdfiguren in de serie veranderd, want voor de betrokken families is het erg pijnlijk wanneer de naam van een verwante door het slijk gehaald wordt”, zegt de Beernemse wijnhandelaar. „In mijn huis is er één en ander gebeurd, maar wie precies geslagen heeft zullen wij nooit weten. Wellicht gebeurde dit niet met voorbedachte rade, maar kende een dronkemansruzie een tragisch einde. Door allerlei geheimdoenerij is een banale doodslag ontaard in een rucht-

makende affaire, die voorviel in een periode dat de kleine man zich voor het eerst tegen de almacht van de adel verzette. Wat mij wel intrigeert is dat de twee schoonbroers bleven zwijgen en tot in het graf solidair bleven."

Gedenksteen

Wanneer we richting Reigerlostraat rijden, passeren wij het provinciaal domein Bulscampveld, dat vroeger aan mevrouw Lippens toebehoorde. Haar jachtwachter Camiel Dierickx verdween eind augustus 1915 spoorloos. In een uithoekje van het domein - het Aanwijs - vonden boomsnoeiërs enkele dagen later het lijk van de vermoorde baron d'Udekem d'Acoz. De afgelopen weken werden naar verluidt karrevrachten toeristen op deze plek, waar een half verweerde gedenksteen aan deze onopgeloste misdaad herinnert, gedropt.

In de Reigerlostraat mondt de Noendreef uit, waar de imposante hofstede Reygerloo oprijst. Eertijds woonde de familie De Zutter hier, maar sinds 1939 - zes jaar nadat laatstgenoemde familie (onder druk van de Vrière?) naar de Westhoek verhuisde - is Achilles Dobbelaere er pachter.

Achterdochtig, met de deur van zijn boederij op een kier, staat deze bejaarde Beernemnaar ons te woord. „Burgemeester de Vrière heb ik gekend, ja. Als je meer over hem wil weten, moet je naar het stadhuis, want daar hangt zijn portret. Mijn mening over de feiten? Ik ben geen politicus, het is beter die zaken te laten rusten”, aldus Achilles Dobbelaere die duidelijk de kerk in het midden wil houden. De zwaarbeproevede, vaak met de vinger gewezen families Hoste en Van Haecke, van wie er nog vele telgen in Beernem wonen, onthouden zich begrijpelijkerwijze van elk commentaar. Agnes Van Haecke - de dochter van de Beernemse gemeentesekretaris die op 14 juni 1944 door onbekenden gefusilleerd werd - vat haar gevoelens als volgt samen: „Ik heb niet eens naar de tv-serie gekeken, want het verhaal rijt teveel oude wonden open. Ik wens dan ook geen commentaar te geven.”

(SVK)

Lutgard De Lille :

„Nog altijd dezelfde clan”

„Ik moet Jo De Meyere bedanken voor de prachtige manier waarop hij mijn grootvader vertolkt heeft”, verklaart Lutgard De Lille, kleindochter van de beroemde Maldegemse journalist, die de moord op Hector De zutter mee hielp oplossen. „Zelfs de manier waarop de akteur zich tijdens het Assisenproces naar het publiek keerde, herinnert volgens mijn pa aan de bewegingen van Victor De Lille. Mijn grootvader was een erg rechtvaardig man die de strijd tegen de adel en de kerk durfde te voeren. Dat werd hem geenszins in dank afgenomen, want in een open brief en vanop hun preekstoel probeerden alle pastoors uit de regio in 1929 zijn campagne voor de parlementsverkiezingen te boykotten. Die clan van de adel en de kerk, die in *De Bossen van Vlaanderen* gehekel wordt, bestaat nu trouwens nog. Want men verzet zich nog altijd naar het noemen van een straat in Maldegem naar Victor De Lille. Wist je overigens dat het portret van zijn zoon Jozef, die als burgemeester in 1933 afgezet werd omwille van zijn rede voor de vrede, niet eens op het stadhuis hangt? En tien jaar geleden mocht Louis De Lentdecker de moorden onder druk van hogerhand niet eens verfilmen in de reeks *Beschuldigde sta op!*”

Lutgard De Lille (Foto KM)

(SVK)

Denise Dierickx :

„Mysterie blijft”

„Ik ben blij dat de serie afgelopen is, want ik heb er opnieuw hartepijn aan overgehouden”, beweert Denise Dierickx, de kleindochter van de Beernemse boswachter die in geheimzinnige omstandigheden verdween. „Tijdens mijn eerste levensjaren ben ik door mijn grootmoeder Leonie Cool opgevoed, terwijl mijn ouders veertig jaar lang als conciërges op het kasteel van de familie Lippens woonden.

Denise Dierickx (Foto KM)

Mijn broer, die overigens momenteel ook boswachter is op Bulscampveld, heeft de serie op video opgenomen maar ik wil er niet meer naar kijken. Wat mij aan de serie stoort is dat de familie Hoste ten onrechte zo slecht afgeschilderd wordt. Mijn pa heeft nooit iets verteld over de verdwijning van Sassen Dierickx en pas later ontdekte ik - via mijn tante Maria - waarom hij een beeldje van Sint-Antonius (de beschermheilige van de verloren voorwerpen) in zijn slaapkamer had. De Zutter heeft hem herhaaldelijk, telkens als hij dronken was, gezegd dat hij wist wat er gebeurd was met grootvader. Nu is dit geheim nog altijd niet opgehelderd, hoewel Alfons Ryserhove jaren geleden beloofd heeft met een helderziende, die zogezegd wist waar Sassen begraven lag, naar Beernem te komen.”

(SVK)

Burgemeester De Cuyper :

Fiktie en realiteit

„Zoals de meeste Beernemnaars heb ik de tv-serie aandachtig gevolgd, hoewel velen er nog altijd niet graag over praten”, verklaart burgemeester Urbain De Cuyper.

Urbain De Cuyper (Foto KM)

„Het grootste probleem voor ons was het onderscheid te maken tussen de fictie en de realiteit, maar als feuilleton dat de ontvoogding van de arbeiders wou tonen is de serie volledig geslaagd. Zelf was ik 9 jaar oud toen de Vrière stierf, maar ik herinner mij nog levendig de liedjes die Tamboer na de zondagsmis voor de kerk kwam zingen. Een handelaar die wekelijks op onze hofstede in de Hoogstraat veevoeder kwam leveren raakte zodanig geobsedeerd door deze geschiedenis dat hij gek werd. Mijn ouders waarschuwden mij trouwens telkenjare tijdens de Statiekermis voorzichtig te zijn. De Vrière was in feite geen uitzonderlijke figuur, want alle kasteelheren hadden in die tijd dergelijke despotische trekjes. Mijn vader René pachtte een hof voor de van Caloens. Zijn broodheer heeft hem bijv. verboden mij en mijn broers naar het Brugs Atheneum te sturen. Wij moesten immers van de pastoor naar een katholieke school gaan, hoewel dat toen veel duurder kostte.”

(SVK)

"Hadden wij de D-Dagen gedaan in een periode waarin "De Bossen van Vlaanderen" of "Het Huis van Wantrouwen" geprogrammeerd waren, dan had het effect van de vernieuwing veel groter geweest."

Gazet van Antwerpen 2/12/91

Reclamebureau Lenders-Deroost na twee jaar

samenwerking met BRTN:

"Men beseft nu dat er

hard moet worden

gevochten voor de gunst

van de kijkers"

Van onze redactrice

Eind oktober '92 eindigt het contract, dat het reclamebureau Lenders-Deroost met de BRTN heeft. Op dit ogenblik is twee derde van de werktermijn verstreken, en zowel het reclamebureau als de openbare omroep mogen tevreden zijn: de meeste van de vooropgestelde objectieven werden helemaal of gedeeltelijk gehaald, zodat de opdracht voor volgend jaar vooral luidt: het huidige 'succes' bestendigen. "1992 zal het jaar worden van de stevigste campagnes", zegt Gib De Smet, strategic planner van Lenders-Deroost. Tien jaar lang was de VUM (Vlaamse Uitgevers Maatschappij) haar klant, en de voorbije jaren werkte ze aan de campagne "Koffie, zo ben ik". We spraken met haar over de recente kijkcijfer-successen van TV1 en welke rol het reclamebureau daarin heeft gespeeld; over strikken rond lege dozen, de openbare omroep als klant, marktaandeel en TV-kijken als emotioneel gebeuren.

□ Toen de BRTN twee jaar geleden onder luid tromgeroffel uitpakte met de fameuze D-dagen, werd daar in mediakringen smalend op gereageerd: het reclamebureau dat voor veel (belastings-

)geld was ingehaald, had niks beters weten te verzinnen dan een paar nieuwe logo's. Een strik rond een lege doos, kortom.

■ **Gib De Smet:** Dat is juist. Wij zijn voor de televisie eigenlijk te vroeg gekomen. Als reclamebureau hadden wij verwacht dat onze klant zijn produkten — in dit geval programma's — op een rij had, en dat was niét zo. Wij hebben er zelfs lang over gediscussieerd of we de D-dagen zouden doen of niet, omdat wij heel goed wisten dat er geen echte programmatorische veranderingen mee gepaard zouden gaan. Het zou neerkomen op een grote fuif voor niets, en de kijker ziet dat natuurlijk ook.

Hadden die D-dagen er nú geweest, gesteund door een aantal goede nieuwe reeksen als "De Bossen", "FC De Kampioenen" en "Het Huis van Wantrouwen", dan had dat een véél groter effect gehad. Onze recente campagne rond TV1 en TV2 "Het is maar hoe je het bekijkt", bewijst dat. Die drie programma's hebben vanaf de allereerste uitzending gescoord. Wij hebben dan ook bewust gewacht met die campagne tot september, om er zeker van te zijn dat ze ook inhoudelijk zou gesteund worden.

□ Wat was het allermoeilijkste onderdeel van uw werk?

■ **Gib De Smet:** De curve ombuigen. Op dit moment zit de openbare omroep weer goed wat de kijkcijfers betreft, en die positieve trend bestaat al ongeveer een half jaar, maar voor het grote publiek niet echt voelbaar. Tot een paar weken geleden TV1 plots met twee

programma's bovenaan de kijkcijfers-top prijkte, en alle kranten daarmee uitpakten. Daardoor is er op de BRTN stilaan een zeker geloof aan het groeien, dat de combinatie van goede programma's en een goede promotie hélpst.

'Onnuttige dingen'

□ De BRTN is voor u een belangrijke klant (één derde van het totale budget van Lenders-Deroost, l.cm.). Is het ook een moeilijke klant?

■ **Gib De Smet:** Ja. Ten eerste is men op de BRTN nooit gewend geweest om geld te besteden aan 'onnuttige dingen' als onderzoek, promotie, reclame enz., want tot voor kort werd altijd gedacht in termen van programma's. Daardoor zijn er ook geen georganiseerde cellen die zich bezighouden met marketing en reclame, en voor ons betekende dit dat het lang geduurd heeft vóór we wisten met wie we precies moesten praten. Op de radio is dat vrij snel duidelijk geworden, op televisie verliep dat veel moeizamer. Na bijna twee jaar hebben we nu drie vaste gesprekspartners: Jan Bauwens, directeur van de programmatie; Patrick D'Hooghe, hoofd van de televisiepromotie en Herman Gie-laerts, hoofd van de eindregie; daarnaast is er een stuurgroep van vier mensen die dagelijks aan het totale plan werken.

Te vroeg

□ Is Lenders-Deroost tevreden over de resultaten die na twee

Gib De Smet: "Bij de BRTN is er stilaan een geloof aan het groeien, dat de combinatie van goeie programma's en een goeie promotie hélpst."

▷Foto Guy Puttemans

derde van de contract-termijn zijn gehaald?

■ **Gib De Smet:** Voor de radio zeker. Ons belangrijkste objectief daar was het grootste deel van het luistergebied in Vlaanderen invullen met vier naast mekaar liggende zenders, en dat hebben we bereikt. Inmiddels is de radio zo goed georganiseerd, dat ze op eigen benen verder kunnen.

Voor televisie waren de objectieven vager, en eigenlijk zijn die nooit echt vastgelegd op papier. De doelstellingen van Jan Ceuleers waren vooral kwalitatief: voor hem kwam het erop aan de programma's, de infrastructuur om de programma's te maken en de programmatie te verbeteren. De marktaandelen kwamen voor hem op de tweede plaats. Welnu, het op punt stellen van de programmatie heeft zoveel energie gekost, dat wij eigenlijk te vroeg kwamen: de BRTN-TV had teveel zorgen op een ander terrein. Er was gewoon geen tijd om nog eens na te denken over reclame, promotie, communicatie.

Voor óns was de minimumeis echter dat TV1 en TV2 samen een marktaandeel zouden invullen, dat ongeveer gelijk was aan dat van VTM, en dat de kijker er zich van bewust zou worden dat er twee BRTN-netten bestaan, die elk een verschillend produkt aanbieden. Zo is de campagne "Het is maar hoe je het bekijkt" gegroeid, met als onderliggende gedachte: het kan spannend en interessant zijn op de twee netten.

Eén pot nat

□ Wij kregen op de redactie de jongste weken brieven met lof voor de "succesvolle VTM-reeks 'De Bossen van Vlaanderen'". Er schort dus toch nog wat aan de promotie?

■ **Gib De Smet:** Tja, voor veel kijkers zijn alle Vlaamse programma's nog altijd één pot nat. Het omgekeerde van jullie brieven ma-

ken wij ook mee: bij rondleidingen van scholen op de BRTN is één van de meest voorkomende vragen "of ze de studio waarin 'Tien om te Zien' wordt opgenomen ook eens mogen zien."

□ Een van de opdrachten van Lenders-Deroost was: de BRTN terug sympathiek te maken. Hoe doe je dat?

■ **Gib De Smet:** Wij hebben dat verschoven naar: TV1 sympathiek maken, en als het even kan ook TV2. Je moet er rekening mee houden dat het feit dat de BRTN een openbare dienst is zijn voor- en nadelen heeft. Nadeel is dat de BRTN jarenlang gewerkt heeft zonder inspraak van de kijkers. Met haar drievoudige opdracht — educatie, informatie en ontspanning — als een blok aan haar been, heeft de openbare omroep in al die concurrentieloze jaren veel kijkers tegen zich in het harnas gejaagd. Want was het TV-aanbod een avond té zwaar, saai of ernstig, dan waren die kijkers echt boos. TV-kijken is een emotioneel gebeuren, en daar heeft VTM handig op ingespeeld door als een soort Sinterklaas een hele mand vol ontspanning te bieden. De kijker kreeg plots alles waar hij zin in had.

Het voordeel van een openbare omroep is dat hij in alles de pionier is geweest. Men vergeeft hem een hoop fouten, precies omdat men met hem is opgegroeid. Dat stukje van de BRTN is door de aanvallende frustraties onderdrukt: de BRTN heeft te lang de sukkelaar uitgehangen, en iedereen — zelfs de eigen mensen — hebben met leedvermaak zitten kijken hoe de

openbare omroep onderuit ging. Maar nu er terug een positieve stroming is, is er ook een dubbele fierheid over de bereikte resultaten.

Kentering

□ Van september tot nu zien we inderdaad een duidelijke opmars van TV1 in de kijkcijfers. Kunnen we spreken van een kentering?

■ **Gib De Smet:** De echte kentering bestaat erin dat men beseft dat er héél hard moet gewerkt worden om het succes van de jongste maanden te bestendigen. Men beseft dat je er met bevestiging niet komt, maar dat er wel degelijk écht gevochten moet worden voor de gunst van de kijker. Een strijd is een strijd, maar met wapens.

Kapers

□ In oktober '92 loopt het contract met de BRTN ten einde. Kan het verlengd worden, en zoniet, wat dan?

■ **Gib De Smet:** Over verlenging is nog niet gesproken. Waar wij in elk geval naar streven, is dat de BRTN voor continuering zorgt als het contract is afgelopen. Drie jaar is de langste termijn die ons werd aangeboden, maar vijf jaar waren beter geweest, want in drie jaar kan je de mentaliteit van een bedrijf niet veranderen.

Voor ons zou het heel erg zijn indien — nu het bedje gespreid is — een ander bureau na deze drie jaar op de boot zou springen. En reken maar dat er kapers op de kust zijn...

Liesbeth COOYMANS

21.05 De bossen van Vlaanderen

1e aflevering van een 6-delige TROS Vlaamse reeks van Rudy Geldhof en Marc Lybaert. Met : Jo De Meyere (Constant Reynaert), Frank Aendenboom (ridder Joseph de Bellicourt), Ingrid de Vos (barones Marie-Ange van Hoeylandt), Ugo Prinsen (baron de Halleux), Bob de Moor (Gentiel Smessaert), Luc Springuel (Benoît de Nerval) e.a.

• De vooravond van de Eerste Wereldoorlog. In zijn krantje 'Het Vrije Meerse' neemt drukker/uitgever/journalist Constant Reynaert het beleid van ridder de Bellicourt, burgemeester van Houtegem, op de korrel. De burgemeester regeert als een feodale heerser, gesteund op zijn vazallen die rond hem draaien. De romance van de ridder met zijn adellijke buurvrouw Marie-Ange de Hoeylandt wordt verstoord door de oorlog. De frivole Marie-Ange heeft het immers te druk met de ingekwartierde Duitse officieren. De Bellicourt zint om wraak, maar eerst wil hij de lastige Constant Reynaert uitschakelen...

• ZIE OOK BLZ. 4 (IN 'KNIP') 489535

Frank Aendenboom.

21.07 De bossen van Vlaanderen

2de aflevering van de 6-delige TROS Vlaamse reeks van Rudy Geldhof en Marc Lybaert. Met : Jo de Meyere (Constant Reynaert), Frank Aendenboom (ridder Joseph de Bellicourt), Ingrid De Vos (barones Marie-Ange van Hoeylandt), Ugo Prinsen (Baron de Halleux), Bob De Moor (Gentiel Smessaert) e.a.

• Terwijl Constant Reynaert in Duitsland krijgsgevangene is, geeft zijn zoon vanuit Holland 'Het Vrije Meerse' verder uit. De Bellicourt slaagt er niet in om Marie-Ange terug te winnen en wordt door haar echtgenoot belachelijk gemaakt. De baron verdwijnt in duistere omstandigheden. Ook boswachter Gentiel Smessaert verdwijnt na een inspektieronde. In Houtegem wordt gefluisterd dat Gentiel meer wist over de verdwijning van de baron. In het bos wordt een lijk gevonden...

200716873

Ingrid De Vos en Ugo Prinsen.

20.33 De bossen van Vlaanderen

3e aflevering van een 6-delige TROS Vlaamse reeks van Rudy Geldhof en Marc Lybaert.

Met : Jo De Meyere (Constant Reynaert), Frank Aendenboom (ridder Joseph de Bellicourt), Ingrid De Vos (barones Marie-Ange van Hoeylandt), Wim Danckaert (Karel Tanghe), Dirk Roothoofd (Victor De Jonghe) e.a.

• Na de oorlog bijt Constant Reynaert zich vast in de mysterieuze verdwijningen van Houtegem. De Bellicourt slaagt erin om zijn Duitse rivalen bij verstek te doen veroordelen wegens moord. Het onbekende lijk wordt nu officieel geïdentificeerd als dat van de baron. Tot grote woede van de burgemeester slaagt Reynaert erin om een van de 'onvindbare moordenaars' op te sporen. Hij bericht er uiteraard over in zijn 'Het Vrije Meerse'. In het bos wordt nu het lijkje van een pasgeborene gevonden. De moeder is Emma, een dienstmeisje bij de Bellicourt. De rebelse werkman Karel Tanghe laat blijken dat hij meer weet over de moord op de baron. En Victor De Jonghe beweert dat hij weet wie de vader is van de dode baby. Hun loslippigheid wordt hen fataal...

5583160

Jo De Meyere.

21.08 De bossen van Vlaanderen

4e aflevering van de 6-delige TROS Vlaamse reeks van Rudy Geldhof en Marc Lybaert.

Met : Jo de Meyere (Constant Reynaert), Frank Aendenboom (ridder Joseph de Bellicourt), Ingrid de Vos (barones Marie-Ange van Hoeylandt), Ugo Prinsen (baron de Halleux), Bob de Moor (Gentiel Smessaert) e.a.

• De boerenzoon Eugene Mertens verdwijnt na een braspartij met leden van de clan van ridder de Bellicourt. Het gerecht reageert erg laks. Constant Reynaert besluit zelf op onderzoek te gaan. Het lijk van Mertens wordt gevonden en Reynaert bericht over de merkwaardige lijkschouwing, met als gevolg dat het onderzoek ernstiger aangepakt wordt. Drie mannen worden opgepakt, beschuldigd en opnieuw vrijgelaten. Constant Reynaert besluit de grove middelen te gebruiken...

300791322

Frank Aendenboom en Hans Rooyaards.

21.06 De bossen van Vlaanderen

5e aflevering van de 6-delige TROS Vlaamse reeks van Rudy Geldof en Marc Lybaert. Met : Jo de Meyere (Constant Reynaert), Frank Aendenboom (ridder Joseph de Bellicourt), Ingrid de Vos (barones Marie-Angé van Hoeylandt), Ugo Prinsen (baron de Halleux), Bob de Moor (Gentiel Smessaert), Guy van Sande (Cesar Priem) e.a.

• In het proces tegen veldwachter Cesar Priem en zijn zwager Valère Blanckaert staan de beide clans van Houtegem duidelijk tegenover elkaar. De gebeurtenissen in Houtegem krijgen internationale belangstelling. Constant Reynaert en Ridder de Bellicourt proberen elk op hun manier het proces te domineren. De specialisten spreken elkaar tegen. Maar uiteindelijk durft de bevolking van Houtegem te praten... 300506348

Jo de Meyere.

21.40 De bossen van Vlaanderen

6e aflevering van de 6-delige Vlaam-TROS reeks van Rudy Geldof en Marc Lybaert. Met : Jo de Meyere (Constant Reynaert), Frank Aendenboom (ridder Joseph de Bellicourt), Ingrid De Vos (barones Marie-Angé van Hoeylandt), Ugo Prinsen (baron de Halleux), Bob De Moor (Gentiel Smessaert), Guy van Sande (Cesar Priem), Karel Deruwe e.a.

• Na de veroordeling blijft Houtegem in de ban van de overige, onopgeloste moorden. Constant Reynaert probeert moeizaam de gebeurtenissen te reconstrueren en krijgt tegenwerking uit een onverwachte hoek. Wanneer de veroordeelden opvallend vroeg worden vrijgelaten, gebruikt Reynaert de grove middelen. Moeder Mertens is nu bereid om te praten. En ook de adel gaat praten... 6981594

Frank Aendenboom.

Veerle Wijffels.

Jo de Meyere.

K N I P
P I N K

De Worsten van Vlaanderen

Jo De Meyere, ooit kapelaan Erik Odekerke ('Dagboek van een Herdershond'), krijgt weer horden Nederlandse journalisten over de vloer. De TROS gaat namelijk 'De Bossen van Vlaanderen' uitzenden. Fans van de oorspronkelijke kapelaan zullen opschrikken als ze de menselijke doghond Constant Reynaert voor ogen krijgen. Belgische kijkers zullen al evenzeer schrikken als ze merken dat het algemeen Nederlands van de Vlaamse acteurs ondertiteld wordt. 'Opdat iedereen alles zou begrijpen', luidt de officiële reactie.

JO DE MEYERE « 'De Bossen' liggen al ver achter mij. Ik heb ondertussen 'De Put' gedraaid, meegespeeld in 'R.I.P.' en een aantal jaren 'De Coburger' op de planken gezet. En op 18 september ga ik in het Arca-

teater in première met een nieuwe monoloog: 'Drek'. Een schreeuw om verdraagzaamheid en tolerantie wordt dat.»

HUMO Hoe lang duren de naweëën van een succesvolle TV-serie? Word je op straat nog wel eens aangesproken als 'Meneer Reynaert'?

DE MEYERE « Neen. Ik ben 28 jaar akteur, heb in 19 TV-series meegespeeld en zoveel personages neergezet dat de mensen eigenlijk niet meer weten hoe ze me moeten noemen. Trouwens, ik ben meestal vermomd met immense baarden en snorren.»

HUMO Vind je het niet jammer dat de echte namen van de Moorden van Beernem veranderd zijn?

DE MEYERE « Neen. Er zijn nog teveel betrokkenen in leven. Op de set zei een figurante me op zeker moment: 'Die man die met een hamer de kop ingeslagen is: dat was mijn grootvader'. Zo ijzingwekkend dichtbij ligt het allemaal nog.»

HUMO Zal het feuilleton aanslaan in Nederland?

DE MEYERE « De Nederlanders zullen het allicht wel leuk vinden om Vlaamse acteurs bezig te zien. Wat ik straf vind is dat ze heel de serie ondertitelen. Ben ik vijftien jaar later dan zo onverstaabaar geworden? De BRTN moet nu maar gauw 'Zeg 'ns AAA' en 'De Fabriek' van onderschriften voorzien.»

HUMO De BRTN pompt het geld voor Drama nu in lichtvoetiger feuilletons. Jammer?

DE MEYERE « Met 'De Bossen van

Vlaanderen' en straks 'De Put' valt het doek over de mooie, grote, klassieke feuilletons waar je nog natuur en licht en lucht ademt. In de toekomst zal er geproduceerd worden als in een worstenfabriek: zoveel mogelijk afleveringen per week opnemen en maar vechten om kijkcijfers. Nu ja, het is een verschijnsel van deze tijd dat zich in de meeste westerse landen voor doet. Maar ik vind dat 'het andere' ook nog moet kunnen. Luc Beerten, hoofd van de Dienst Drama, zegt dat we nog meer goede series zullen maken, maar dat een productie in volle natuur en met veel opnames op lokatie te duur wordt.»

HUMO Haalt dat het niveau van de meeste series naar beneden?

DE MEYERE « Ja. Al bewijst 'F.C. De Kampioenen' dat er ook in comedy-series een niveau kan bestaan.»

HUMO Maar los daarvan: veel worst?

DE MEYERE « Absoluut. En dat is ook een beetje mijn persoonlijk drama. Als ik in dit vak wil blijven, ben ik verplicht in dat lichte genre te stappen, waar ik - als ik in mezelf kijk - eigenlijk niet voor geboren ben. Niet dat ik er misprijzend op neerkijk; goede humor brengen vind ik het moeilijkste wat er bestaat, véél moeilijker dan een bode spelen in een Griekse tragedie.»

HUMO Waar ergens tussen die Griekse bode en goede humor situeer je Boer Speeltie uit het Boerenparlement?

DE MEYERE « Speeltie is mijn speeltje. Martin De Jonghe en ik hebben ons altijd goed gevoeld met die figuren, die humor, dat dialect en het hekelen

van allerlei maatschappelijke toestanden. Weet je dat er vroeger een miljoen mensen naar ons luisterden? Om kwart voor acht ontstonden lichte files aan de tunnel in Antwerpen: mensen die zich opzij van de weg zetten omdat ze anders het Boerenparlement zouden missen.»

HUMO Nu begin je zelf over luistercijfers.

DE MEYERE « Waarom niet? Vroeger had de BRTN ook al een Studiedienst en werd er even intens naar kijk- en luisterdichtheid gepolst. Een jaar geleden hebben Martin en ik een programmavoorstel ingediend, helemaal gericht op hoge kijkcijfers. Voorwaarde is dat wij - net als Mark Uytterhoeven - 'carte blanche' krijgen. Maar er komt geen antwoord. Dus blijf ik me maar onderdompelen in waar ik totnogtoe écht goed in ben: in drama.»

(mh)

DE BOSSEN VAN VLAANDEREN: NU OOK MET HARTSTIKKE

Tot welke excessen kunnen Hollandse ondertitels leiden? Op het nippertje konden volgende lichtelijkgênante vertaalfouten bij de Tros nog vermeden worden:

NED 2 maandag 13 september 21.06
De Bossen van Vlaanderen

Baron de Halleux met wederhelft: „Zo, blonde del van me, heb je die kanjer van een de Bellicourt weer es lekker versierd?”

Oorspronkelijke versie:

„Welaan, liefste, gij zijt zeker een wijl gaan wandelen met de baron?”

Onderonsje in het kasteel: „Nou, nou, baron, aan een rokertje toe? Ja, het paff hier zo heerlijk lekker weg, niet?”

Oorspronkelijke versie:

„Zoals gij komt te zeggen, baron: het is geen man die niet smoren kan!”

Wat is er aan de hand met de Nederlanders? Verstaan ze geen woord meer van wat Vlamingen zeggen? Is 'smoel' zoveel onbegrijpelijker dan 'mond'? Is 'gazet' zo exotisch dat het 'krant' moet worden? Kortom: waarom wordt 'De Bossen Van Vlaanderen' bij de Tros ondertiteld?

De Bossen Van Vlaanderen is een uitstekende dramareeks die bij de BRTN een paar jaar geleden veel weerklank genoot. Deze zomer zendt de TROS het feuilleton, met rasacteurs als Jo De Meyere, Frank Aendenboom en Ingrid De Vos opnieuw uit. Maar heel wat Vlamingen zullen de wenkbrauwen gefronst hebben toen ze merkten dat de reeks bij de Nederlandse omroep integraal ondertiteld werd.

Als de gemeentesecretaris door de Duitsers uit zijn bed gelicht wordt en een collaborateur roept dat hij 'zijn smoel' moet houden, wordt dat in ondertiteling: 'hou je mond'.

Als iemand vraagt 'of het nu het moment is', 'vertaalt' de TROS dat als: „Schikt het nu?” En als de Bellicourt tegen een snikkend meisje dat hij zwanger heeft gemaakt en uithuwelijkt aan een pachter, opmerkt dat ze toch alletwee 'een goeie positie hebben', wordt dat 'een goede baan'.

Baron Halleux, zo schampert de Bellicourt voorts, 'voelt zich maar goed als ie afziet'. Maar volgens de Nederlanders 'vindt hij het prettig pijn te lijden'. Tsja.

Uiteraard spreken de personages in *De Bossen Van Vlaanderen* ook echt

GAVE ONDERTITELS!

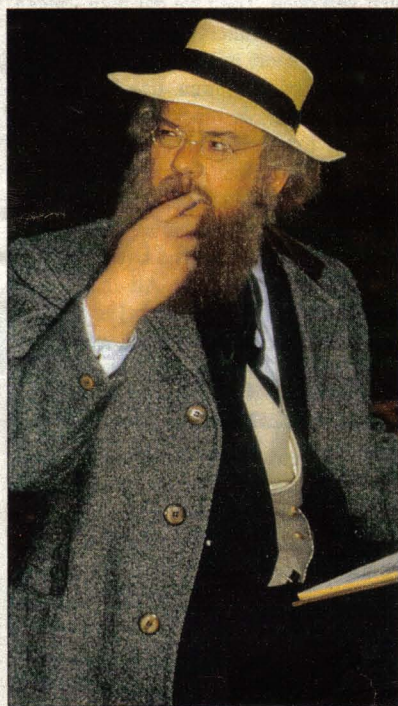
'Vlaams', en hier en daar zit er waarschijnlijk inderdaad een woord tussen dat voor Nederlandse oren een beetje gek klinkt. Maar het is voor Vlamingen moeilijk te geloven dat de Nederlanders ons Vlaams zo slecht verstaan dat ze het moeten ondertitelen.

Ergerlijk worden de ondertitels zelfs als ze dingen verkeerd gaan interpreteren. Zoals het 'gij' en 'ge' dat in alle omstandigheden als 'u' wordt ondertiteld. Op die manier klinkt het wel heel gek als baron de Bellicourt tegen een pachter 'u' zegt. Of wanneer Ingrid De Vos haar impotente echtgenoot in bed met 'u' aanspreekt!

De Nederlanders gaan er blijkbaar van uit dat 'gij' altijd een beleefdheidsvorm is, terwijl het voor Vlamingen naar gelang de omstandigheden zowel een equivalent voor 'jij' en 'je' als voor 'u' kan zijn.

ONDERTITELS VOOR OUDERE KIJKERS?

Her en der verschenen er ook al lezersbrieven van Vlamingen die verbolgen waren de reeks integraal ondertiteld te zien.

„Is dat zo?” reageert de Tros-persdienst verwonderd. „Nou ja, wij zenden toch in de eerste plaats voor Nederland uit en we hebben het idee dat we onze kijkers met die ondertiteling wel degelijk plezier doen. Wij krijgen er juist positieve reacties op. Ik denk dat de ondertiteling zin heeft. Zeker ook in de verdere afleveringen.”

„Ik word dezer dagen weer overspoeld door Nederlandse journalisten die allemaal willen weten hoe het na 15 jaar met hun 'herdershond' is,” lacht hoofdrolspeler Jo De Meyere.

„En in elk interview spui ik kritiek op het feit dat de serie ondertiteld wordt. *Dagboek van een herdershond* ligt nu 15 jaar achter ons. Ben ik op die 15 jaar nu plots zo slecht beginnen spreken dat ze me in Nederland niet meer verstaan? Dat is toch belachelijk! Ik vind dat wij dan ook maar dringend *Zeg'ns Aaa* en *De Fabriek* moeten gaan ondertitelen.”

- Ben je op je teen getrapt?

Jo De Meyere: „Och, ik zou het allemaal begrijpen mochten we in het dialect gespeeld hebben, maar ieder personage in *De Bossen* spreekt toch beschaafd? Zelfs mijn wat trage, gezwollen inleidende commentaarstem bij de eerste aflevering is ondertiteld! Dat is toch bij de beesten af, hé! (lacht)”

- Hoe reageren de Nederlandse journalisten op je kritiek? Hebben die een probleem met de verstaanbaarheid van de reeks?

Jo De Meyere: „Zij hebben er geen moeite mee. Voor hen had de ondertiteling niet gehoeven.”

- Waarom heeft de Tros dan toch ondertiteld?

Jo De Meyere: „Ze hebben me verteld dat de Tros bij de persvoorstelling argumenteerde dat ze de serie vooral voor de oudere kijkers had ondertiteld. Sommige scènes zouden voor oudere kijkers wat te snel gaan. Ach, we moeten er natuurlijk niet van wakker liggen, maar het is toch een tikje beschamend voor ons, niet?”

(sd)

Journalist Reynaert

(Jo De Meyere): „Oeps, nu ben ik toch wel mijn tekst vergeten, zeker! Gelukkig zijn er ondertitels!”